

forum studentesc

organ al consiliului uniunii studenților comuniști din c. u. Timișoara • anul XVII • nr. 4-5 (129-130) 1989 • 24 pag. 6 lei

În atmosfera de deplină unitate a întregului popor în jurul partidului, a secretarului său general, de puternică angajare pentru îndeplinirea mărețelor obiective de dezvoltare multi-laterală a patriei s-a desfășurat Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Pe ordinea de zi a Plenarei s-au înscris convocarea celui de-al XIV-lea Congres al P.C.R. în perioada 20-25 noiembrie, Proiectul Programului Directivă al Congresului al XIV-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991-1995 și orientările de perspectivă până în anii 2000-2010, Proiectul Tezelor pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R. privind dezvoltarea societății românești, perfecționarea conducerii economico-sociale, dezvoltarea democrației mun-

Cu gîndul la viitor

citorești revoluționare, creșterea rolului Partidului Comunist și activitatea ideologică, politico-educativă, ridicarea nivelului de cunoaștere științifică, de cultură, a conștiinței revoluționare, raportul de forțe și caracteristicile fundamentale ale situației internaționale.

Aceste documente de o importanță covârșitoare pentru dezvoltarea patriei, pentru viitorul națiunii noastre socialiste au fost supuse discuției democratice a întregului partid și popor. În fața Plenarei a fost prezentată propunerea Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al P.C.R. privind realegerea la Congresul al XIV-lea al partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de secretar general al P.C.R. Propunerea prezentată de tovarășul Manea Mănescu a fost primită cu imensă bucurie și satisfacție, cu nespuse entuziasm. În luările de cuvânt ale participanților la Plenară precum și în telegramele interioare trimise de colectivele de oameni ai muncii de pe întreg cuprinsul țării tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a subliniat deosebita importanță pe care o are pentru partid, pentru destinul socialist al patriei, realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, opțiune politică de o importanță fundamentală pentru prezentul și viitorul patriei noastre, cea mai sigură garanție a îndeplinirii mărețului program al partidului, de dezvoltare economică și socială a patriei, de creștere continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, de înălțare a României pe noi culmi de civilizație și progres.

FORUM STUDENTESC

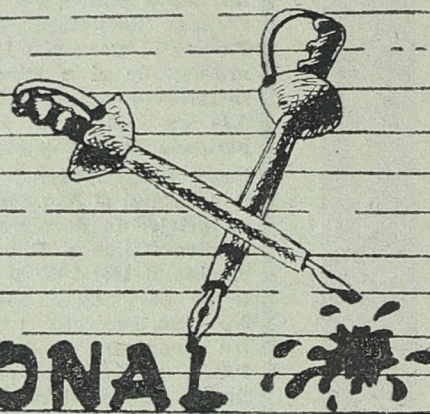

Foto : SORIN TOMESCU

IN CUPRINS:

- Septembrie 1944 - luptele pentru apărarea Timișoarei
- Complexele complexului
- ANCHETĂ: „Primii cinci ani sînt mai grei...”
- Dragostea printre cursuri și seminarii
- FOTBAL: F.C. Ripensia - A.C. Milan

●● ÎN SPATELE UȘILOR ÎNCHISE ●● O MÎNĂ DE CĂRȚI SLABE ●● "AM MOTIVE SĂ NU VORBESC DESPRE CONCURS" ●● ELUCIDÎND POZIȚIA JURIIULUI ●● "M-AM GÎNDIT SĂ-MI FAC FIȚIȚII" ●● PRIVIRI PLINE DE SPERANȚĂ ●●

CONCURS PROFESIONAL

Părerile membrilor juriului cu privire la desfășurarea concursului, a dificultății subiectelor date și a gradului de pregătire al studenților participanți au fost controversate. Considerăm că nu-și are rostul realizarea unei mese rotunde pe această temă, oprindu-ne la una singură...

SE CEREAU DEFINIȚII

N-am reușit să-l găsim pe tovarășul profesor universitar Ludwig Grünberg decît la o oră foarte tîrzie și după o cursă contra cronometru prin oraș și pe coridoarele hotelului Timișoara...

Reporter: Ați fost membru al juriului?

L.G.: Da. Prefer însă să nu vorbesc despre concurs.

R: De ce?

L.G.: În primul rînd este o oră tîrzie.

R: E singurul motiv?

L.G.: Nu. Mai este și respectul pentru revistă... Pentru cuvîntul scris. După două zile de corectură nu consider că mai am tonusul necesar pentru a mă concentra și a oferi răspunsurile cele mai concludente.

R: După tonul și cuvintele spuse am putea trage concluzia că faza națională a concursului din acest an nu v-a satisfăcut pe deplin.

L.G.: Nu m-a încîntat. În primul rînd (spun din nou: în primul rînd), la concursurile profesionale comunicarea profesor-student este tăiată din start. Din acest motiv, prefer sesiunile de comunicări științifice, unde poți totuși să-ți dai seama, din discuțiile purtate cu studenții, de valoarea și competența lor.

R: Studenții au fost nemulțumiți de subiecte...

L.G.: Ca și mine, de altfel. Subiectele au fost STAS. La litera manualului. Formulate la un nivel mediu; atunci cînd la un concurs, și mai ales la ultima fază a sa, nu participă decît virfurile. Nu credem că au fost edificatoare pentru concurenți și cu atît mai puțin pentru noi. Numai din aceea nu am putut să ne ținem seama de existența unor studenți care posedau un bagaj suplimentar de cunoștințe, care sînt pasionați de o anume materie, sau dacă toate cunoștințele lor se redau la manual.

R: Puteți exemplifica?

L.G.: Se cereau definiții. Și un student mediocre poate enunța o definiție. Or, pe mine, ca și pe un alt examinator, nu asta ne interesa să descoperim la un concurent, ci calea urmată pînă la tragerea unei concluzii și, în ultimă instanță, enunțarea definiției.

R: Și concursul?

L.G.: Cînd te trezești cu o mîină de cărți pe care nu le alegi, ci le primești, trebuie să încerci să faci jocul cel mai bun posibil. Indiferent dacă în mîină ai ași sau zecari. Am suficiente motive pentru a nu fi încîntat să vorbesc despre aceasta. Consider că persoana cea mai competentă pentru a vă oferi informațiile dorite este președintele juriului.

PAȘII SPRE PODIUM

Timișoara a fost gazda primitoare din acest an a concursului profesional-științific studentesc (faza națională) de științe social-politice. Desfășurată pe parcursul a trei zile, competiția a avut darul de a pune față în față concurenți din diferite Centre Universitare, cit. poate, și rolul unui binevenit schimb de experiență și opinii.

Candidații s-au situat (cu mici excepții) la înălțime, confirmându-și încă o dată locurile și pozițiile cîștigate în etapa precedentă; orele de muncă asiduă și ambiția de a fi cel mai bun. Atmosfera a fost similară altor concursuri, cu multe emoții, indiferent dacă s-au exteriorizat sau nu. Cele trei ore ale lucrării s-au fructificat în multe pagini, după care a urmat așteptarea... Umplută din plin (prin grija gazdelor), cu excursii, discotecii, spectacole ale formațiilor laureate.

În tot acest timp, dincolo de ușile închise, „examinatorii” au continuat să lucreze. Să noteze cu obiectivitate. Ca fiecare notă să fie o oglindă a ceea ce concurentul a lăsat în urmă. Scris negru pe alb. Și credem că au existat multe dileme la întocmirea clasamentului și, mai ales, la departajarea primilor clasai. La secțiunea de istorie, primele lucrări au fost citite cu voce tare de trei ori la rînd. Pînă ce, în final, comisia a căzut de acord asupra succesiunii pe podium.

Era prea tîrziu pentru a-l mai căuta pe președintele juriului. Așa că ne-am mulțumit cu „destăinuirea” profesorului Grünberg. Ale cărui păreri și opinii erau împărțite în cea mai mare parte și de concurenți. Prin însăși titulatura sa, un concurs profesional trebuie

trăși prin colțuri, răsfoiau alegro un ultim curs sau manual. O față bătea tempo-ul cu flecul metalic al pantofului pe mozaicul pardoselii. Independent de voință, auzeam frînturi de discuție. Unele purtate cu voce tare, aparent degajat, păstrînd însă aceeași notă de

să reliefeze toate cunoștințele acumulate de un student în domeniul respectiv, fără a fi limitate, chiar și prin modul de formulare al subiectelor, la un manual sau altul.

Elucidînd într-o oarecare măsură poziția juriului față de actuala ediție a concursului național de științe social-politice, ne-am reîntors privirile spre modul în care s-a desfășurat acesta.

...ȘI TENTAȚIA INFRAȚIUNII...

Cu jumătate de oră înaintea intrării în sală, agitația crescuse la maximum. Expunerea din Aula Magna se terminase. Afară, în holul Universității și pe coridoarele din fața Amfiteatrelor A1, A2, A3 și a Amfiteatrului Mare, grupuri de studenți discutau intens. Alții, re-

nervozitate în ton. Altele șoptite, abia perceptibile. „Nu mai rezist... Nu mai pot...” „Nu mai știu nimic...”.

Pentru cei care am trecut în fiecare semestru prin fiorul examenelor, nu e greu să ne recunoaștem în oricare dintre ei și să le regăsim traciul în propria experiență. Numai că proba indiscreției nu ne-a făcut să rămînem numai cu aceste amintiri... „Eu iau cartea cu mine, fie ce-o fi...” „Sper să pot vedea ceva la vecinii din față...” „M-am gîndit să-mi fac fițiții, însă...” „Mai bine scriu ce știu sau nu scriu nimic...” „N-am reușit să-mi termin materia. Poate am baftă...”.

Să fie tot emoția de vină sau numai purul adevăr? Cu o seară înainte am auzit-o folosînd pe un ton semiglușmeț, c-am aceleași fraze pe Oana Neagulescu (an II ASE, București) ca și pe Adriana Roxin (an III, Medicină, Timișoara), cu cîteva minute înainte de începerea concursului. Și totuși am-

bele au obținut mențiunea I, dînd dovadă că buna pregătire învinge cu certitudine rutina de moment.

Semnele de întrebare și neîncrederea au fost ridicate din nou în picioare cînd Adriana Laiu (care a asistat atît la scrierea tezelor, cît și mai tîrziu, la corectarea lor) ne-a mărturisit ne-mulțumirea juriului față de calitatea unor lucrări. Și a existenței unor concurenți ce au acumulat cu mult sub zece puncte din douăzeci posibile. Un argument care stîrnește nedumerirea asupra pregătirii cu totul superficiale a unor studenți, nu se știe prin ce mijlune ajunși la faza finală a unui concurs profesional. (Sau poate gustul succesului și al calificării în etapa precedentă, precum și lipsa verificării acestora de către cadrele didactice îndrumătoare, i-au făcut să uite că mai au încă o confruntare mare în față?).

„UN SAC DE PREMII”

Rarele excepții de tipul celor de mai sus au avut darul de a umbri aureola ce a încununat fruntea zecilor de participanți. Acum, la finis, am putea spune, fără prejudecăți, că Timișoara a strîns „un sac de premii”. Universitatea 13 premii, 13 mențiuni și 18 premii speciale; Politehnica 18 premii, 18 mențiuni și 21 premii speciale. Medicină, 6 premii, 11 mențiuni, 1 premiu special. Agronomia, 5 premii, 4 mențiuni, 6 premii speciale.

POLITEHNICA: Premiul I: Florin Vancea, Erno Schwetter, Traian Sulea. Premii II: Marius Minea, Marius Muler, E. Pacoceanu, L. Andras, Gabriel Balșa, Thomas Brasdoch, Benianin Pinte, Alina Rusu, Gabriel Panciu. Premii III: Emil Cazac, A. Iacovliev, Marius Scurtescu, Călin Groza, Laszlo Tackes, Cristina Pantea.

UNIVERSITATEA: Premiul I: Patricia Ciobanu. Premii II: Elisabeta Schullerus, Mihai Chiș, Dorin Bucur, Dana Doblea, Cristina Lapling, Dolina Damian, Daniela Burcă, Renata Antonie. Premii III: Rodica Borșa, Bela Szilagy, Mariana Lazăr, Elena Pescariu.

MEDICINA: Premiul I: Mihai Romănu, Radu Ionescu. Premii II: Adrian Bott, Mihaela Noaghiu, Mircea Pavkov. Premii III: Monica Nemeș.

AGRONOMIA: Premiul I: Gheorghe Bogdan. Premii II: Mihai Nagy, Daniella Otto, Iulian Duțu, Gheorghe Ciorbă.

Atît ca număr de participanți, cît și ca premii, ponderea cea mai mare a avut-o Institutul Politehnic. Din cei 1.151 de participanți la faza națională a concursului profesional, 132 au fost studenți politehniști timișoreni. La analiza rezultatelor obținute, problema dezbătută în ședința de senat din 23 mai, conf. dr. ing. Doina Drăgulescu, prorector al IPT, și-a exprimat părerea în legătură cu posibilitatea obținerii unor calificative superioare. Fapt legat în primul rînd de intensificarea pregătirii studenților atît individual, cît și pe echipe. De acordarea unei atenții și a unui sprijin deosebit din partea cadrelor didactice. A formării de echipe studentești care să înceapă pregătirea încă din toamnă. Și, nu în ultimul rînd, după cum afirma Radu Dorin, președintele Consiliului UASC din IPT, prin oferirea posibilității prezentării studenților la mai multe discipline, la faza locală, concomitent înmîntării accesului la una sau două competiții în faza națională.

Cele 57 de premii și mențiuni aduse la Institutul Politehnic „Traian Vuia” sînt rezultatul unei munci asidue, și pasiunii și interesului crescut al studenților. Pentru a nu înșela așteptările celor ce le-au fost profesori și îndrumători, și, în primul rînd, pentru a nu se înșela pe ei înșiși.

Pagină realizată de
ADRIAN BADESCU
și **MARIUS IAVORSCHI**

LUPTLE PENTRU APĂRAREA TIMIȘOAREI

Luptele pentru apărarea orașului Timișoarei și a vestului țării, se încadrează alături de lupta insurecțională și de curățirea teritoriului național, cât și în operația de acoperire a frontierelor de stat, cu care luptele insurecționale s-au împletit în mod permanent. Caracteristica principală a operației de acoperire a fost împletirea sa cu luptele insurecționale și de curățire a teritoriului (în perioada 24-31 august 1944), iar în faza a doua (1-20 septembrie), oprirea pătrunderii de forțe inamice din exterior pe teritoriul național.

Apărarea propriu-zisă a orașului Timișoara i-a revenit regimentului 13 Călărași, din Divizia 9 Cavalerie, comandat de către locotenent-colonelul Ion Enescu. Acesta a fost deplasat în zilele imediat următoare declanșării revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, în sudul Mureșului, cu misiunea de a bara pătrunderea inamicului pe direcția Neudorf-Lipova. În data de 5 septembrie 1944, regimentul 13 Călărași primește ordinul de deplasare la Timișoara, unde și sosește în după-amiază zilei de 7 septembrie și intră în dispozitiv, înlocuind regimentul 3 Vinători-Instrucție. Intrat în subordinea diviziei 9 Cavalerie, care avea misiunea de a apăra teritoriul actualului județ, Timiș și al

orașului Timișoara, regimentul 13 Călărași s-a instalat cu escadronul 3 din Divizionul I pe direcția Freidorf-Fratelia, iar cu escadronul 1 pe direcțiile Becicherec-Timișoara și Săcălaz-Timișoara. El constituia rezerva Diviziei 9 Cavalerie și avea ca misiune organizarea apărării orașului Timișoara și pregătirea contraatacului. În ziua de 11 septembrie 1944, imediat după începerea luptei cu trupele invadatoare hitleriste, regimentul se deplasează și intră în dispozitiv pe liziera de sud a satelor: Fratelia, Freidorf și Giroc, pentru a apăra direcția Șag-Timișoara. Pentru transportarea regimentului pe noul aliniament de luptă au fost folosite tramvaiele orașului. Aceasta în condițiile în care aviația hitleristă supunea unui bombardament intens orașul și căile de acces și mitralia orice vehicul aflat în deplasare. Un rol deosebit în această acțiune l-au avut muncitorii tramvaiești și populația orașului, care a înțeles să coopereze strâns cu apărătorii. Luptele au fost deosebit de grele în zilele de 11, 15, 16, 17 septembrie 1944 pe linia suburbiilor Timișoarei, iar acțiunea regimentului 13 Călărași deosebit de eficientă. Deși nu dispuneau decât de un singur tun antitanc, în prima zi de luptă, ostașii acestei unități, au scos din uz 3 tanchete inamice și un tanc de mare tonaj. În zilele

următoare regimentului 13 Călărași i-a revenit și misiunea de a apăra direcția Timișoarei-Arad pe unde se infiltrau trupe inamice din cadrul Diviziei 1 Moto hortyste, trupe care veneau dinspre nord, ca urmare a retragerii până pe linia Păuliș a unităților Diviziei 1 Cavalerie-Instrucție, care apăra valea Mureșului. În același timp, Regimentul 13 Călărași apăra orașul Timișoara de atacul dinspre sud al trupelor diviziei 4 Moto SS de grenadierii blindati „Polifla”, iar dinspre vest de atacul grupului de luptă Behrends, de valoarea unei brigăzi. În cadrul luptelor epoeice pentru apărarea Timișoarei, Regimentul 13 Călărași din cadrul Diviziei 9 Cavalerie și-a adus prinosul său de jertfă și sînge, în bătălia crîncenă din ziua de 17 septembrie 1944, care a marcat apogeul luptelor pentru apărarea Timișoarei, căzînd eroic, chiar comandamentul său, locotenent-colonelul Ion Enescu, împreună cu alți ofițeri din aceeași unitate. Redăm în continuare, un extras din jurnalul de operații al Regimentului 13 Călărași, jurnal inedit, care prin el însuși, vorbește despre luptele și eroismul acelora care au apărat Timișoara împotriva invaziei hitleriste-hortyste, cu prețul vieții lor, în zilele de 11-17 septembrie 1944.

RADU PAIUȘAN ■

Extras din jurnalul de operații al Regimentului 13 Călărași

11 septembrie 1944, ora 8,30. O coloană motomecanizată inamică este semnalată în mers spre Timișoara la circa 5 km, vest-Fratelia. Cître ora 9 escadronul 3 care se găsea în dispozitiv pe șoseaua Timișoara-Deta, este atacat de o formațiune germană de 2 companii cu tancuri. Debușarea carelor (de luptă n.n.) inamice de-a lungul baricadelor de copaci ce se găsea la circa 100 m în fața dispozitivului, a fost imediat oprită de loviturile tunului anticar, amplasat pe șosea. În circa 10 minute au fost distruse un car mare de 20 tone și avariate 3 tanchete. Atacul infanteriei inamice încearcă să progreseze prin culturile din față dar este oprit de rafalele mitralierelor noastre. O grupă de luptă trimisă ca post înaintat, este depășită de inamic, apoi după repleerea acesteia, luptă între linii, între focul inamicului și focul liniei de luptă, cu curaj și hotărîre reușind să se degajeze numai spre seară după retragerea inamicului. Cître ora 10,30 inamicul încearcă să manevreze cu infanteria flancul stîng al dispozitivului și reușește să se strecoare cu un pluton prin culturile de porumb între linia de luptă și rezervă, dar este respins. În căutarea flancului, lupta se întinde continuu spre sud, pînă atînge liziera de nord a satului Chișoda. Orice încercare de manevră a inamicului este viguros respinsă. Tot în cursul zilei de 11 septembrie 1944, se constituie escadronul 2 sub comanda

căpitanului Gheorghisor Marin și primește misiunea ca în cursul aceleiași zile, cu 2 plutoane, plus una grupă mitralieră, plus 2 grupe aruncătoare 81,4 mm, plus un aruncător de 120 mm, plus un tun antitanc să ocupe o poziție pe șoseaua Timișoara-Săcălaz și calea ferată Timișoara-Săcălaz, iar cu 2 plutoane în rezerva Divizionului maior Filip Spru în Mehala. Dispozitivul este realizat pînă în seara zilei, înlocuindu-se cele două plutoane din escadronul 1. Una compania din batalionul sosește în sprijinul regimentului. Este plasată în linia a doua pe liziera vest-Fratelia. La ora 14 focul încetează pe toată linia. În față, spre baricade, se observă mișcare la inamic, care aduce camioane. Se trage cu brandurile asupra inamicului. Inamicul reușește să-și remorcheze tanchetele avariate, rămînînd pe teren numai tancul mare de circa 20 tone. În cursul acțiunii au rezultat următoarele pierderi: 1 ofițer rănit ușor, neevacuat, un soldat mort, 6 ostași răniți și 9 ostași dispăruți. S-au distins în mod deosebit ostașii de la armamentul greu și mitralieristii...

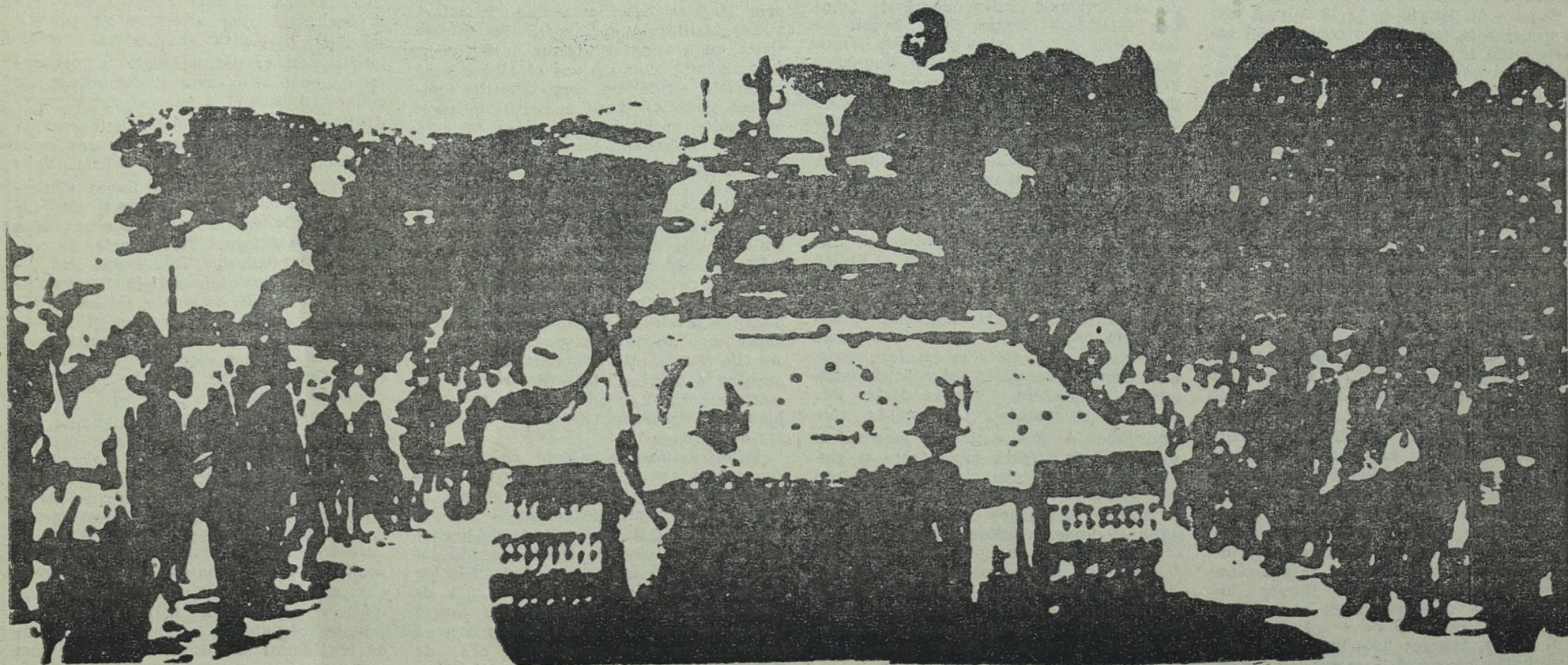
... 17 septembrie 1944. În ziua de 17 septembrie 1944, Regimentul 13 Călărași se găsește în dispozitiv pe Timișoara-Sud-Fratelia-Fabrica de ceramică, afară de Divizionul I și escadronul 2 care se găsește în dispozitivul vechi. În sectorul Divizionului I maior Filip la orele 6 sosește în dis-

pozitiv o companie rusească, care execută recunoașteri în direcția șoselei Becicherec-Aerogara și, constatînd că inamicul de la Aerogara s-a retras peste calea ferată, trupele ruse ocupă o poziție pe riul Beregsău cu fața la nord, prelungind stînga Divizionului maior Filip cître vest pînă la calea ferată, barînd astfel șoseaua Becicherecului. Punctul de comandă al regimentului (era) la vama Fratelia. La orele 14 maiorul Petică Ioan, comandantul Divizionului 2 cade rănit și este evacuat la spitalul Timișoara. La orele 16, pe cînd locotenent-colonelul Enescu Ion, comandantul regimentului (13 Călărași, n.n.) se afla în fața postului de comandă, dînd ordine și de față fiind maiorul Mureșan Titus care a luat comanda Divizionului II, în locul maiorului Petică rănit, căpitan Danici Alexei, comandantul escadronului 4 și adjunctul regimentului locotenent de rezervă Balea Ovidiu, un proiectil inamic de brandt a căzut și explodat în apropiere rîndînd mortal pe: locotenent colonel Enescu Ion, maior Mureșan Titus, căpitan Danici Alexei, locotenent de rezervă Balea Ovidiu, sergent sanitar Balica Ioan. G. av. răniți, locotenent-colonel Enescu Ion, maior Mu-

reșan Titus și căpitan Danici Alexei au fost evacuați la spitalul Timișoara în timp ce locotenent de rezervă Balea Ovidiu și sergent sanitar Balica Ioan au murit chiar pe locul unde fuseseră răniți. Locotenent-colonelul Enescu Ion moare în spital în seara aceleiași zile iar maiorul Mureșan Titus moare în spital a doua zi; căpitanul Danici Alexei este evacuat din spitalul Timișoara la spitalul din Lugoj, unde moare în ziua de 19 septembrie 1944. La orele 17 maiorul Cărare Nădejde la comanda regimentului dîndu-se ordinul de zi nr. 11 din 17 septembrie 1944. Regimentul rămîne în același dispozitiv.

18 septembrie 1944. Orele 8 regimentul se găsește în dispozitivul din ziua precedentă. La orele 19,30 se primește telefonic și apoi scris ordinul de operații special nr. 4 al Diviziei 9 Cavalerie, prin care se ordonă (ca, n.n.) întreaga Divizie (9 Cavalerie, n.n.) împreună cu unitățile de întărire să fie scoasă de pe poziție la orele 24. Trupele sovietice din întregul sector au fost încunostințate de acest lucru. Mișcarea de repliere începe precis la ora 24 în cea mai perfectă liniște pentru a nu fi descoperită de inamicul cu care se găsea în contact. ...

Arhivele Ministerului Apărării Naționale, fond 506, f.2, 6.

1944-1989: 45 DE ANI DE

De la generația Mării Uniri

Institutul Politehnic „Traian Vuia” va împlini anul viitor șapte decenii de existență. Bazele sale au fost puse de generația Mării Uniri. Demersurile și eforturile acestei generații au contribuit decisiv la înființarea pe ziua de 15 noiembrie a anului 1920 a Școlii politehnice din Timișoara. La deschiderea cursurilor, prima instituție de învățământ superior din sud-vestul României număra 83 de studenți, nu avea local propriu, cursurile, seminariile și laboratoarele susținute de 15 cadre didactice, desfășurându-se în clădirea unei școli comerciale din localitate.

În primii ani, deși conducerea Școlii întocmise un vast plan de construcții, bazat pe tradițiile arhitecturii românești, dezvoltarea bazei materiale a fost foarte lentă, iar ceea ce s-a înfăptuit (necesar și meritoriu, de altfel) s-a realizat greu, în condiții de multe ori ostile. Activitatea Școlii era organizată în două secții de specializare: „Electromecanică” și „Mine și metalurgie”, care în anul 1933 primesc statutul de facultăți. În anul 1941 li se adaugă o a treia: Facultatea de construcții. Existența Școlii a fost amenințată în anii marii crize din perioada interbelică și grav perturbată în anii tragici ai celui de-al doilea război mondial. Dar dorința de cunoaștere și creație, spiritul revoluționar și patriotic, sentimentele democratice, caracteristicile oamenilor conștienți și responsabili și aspirațiilor firești ale tinerilor au încheiat tradiția acestei Școli. În vara anului 1944, care a deschis „prin istorica Revoluție de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă începută la 23 August, calea făuririi unei României cu adevărat libere și independente, studenții Școlii politehnice vor lupta cu arma în mână, alături de armată, pentru apărarea Timișoarei și alungarea trupelor horthysto-hitleriste.

După actul istoric de la 23 August 1944 și trecerea la înfăptuirea construcției socialiste în țara noastră, odată cu abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române, la 30 Decembrie 1947 un moment important în procesul transformării revoluționare a școlii românești de toate gradele îl constituie decretul nr. 175 din 3 August 1948 pentru reforma învățământului. Ca urmare, Școala politehnica din Timișoara se transformă în Institutul Politehnic, intrând într-o etapă nouă, calitativ superioară, de existență. Reforma stabilizește cadrul de dezvoltare și inaugurează diversificarea profilului noului institut de învățământ tehnic superior.

În noua etapă a dezvoltării sale, inaugurată de anul de învățământ 1948-1949, Institutul Politehnic Timișoara, cu 1.395 de studenți instruiți și educați de 119 cadre didactice, avea 4 facultăți: mecanică, electrotehnică, construcții și chimie industrială, cu 12 secții de specializare. Chemat să contribuie la pregătirea specialiștilor necesari industriei, Institutul Politehnic din Timișoara a cunoscut în prima etapă a construcției socialiste în România o adoptare la cerințele impuse de noile ritmuri de dezvoltare ale economiei de științe. Durata învățământului la cursurile de zi a fost în perioada 1948-1956 de 4 ani, iar din anul de învățământ 1955-1957 de 5 ani. Necesitatea mecanizării complexe a pro-

ceselor de producție din agricultura țării, de creare a bazei tehnico-materiale pentru agricultura socialistă, va determina ca în anul încheierii cooperativizării agriculturii, celor patru facultăți existente în cadrul Institutului Politehnic din Timișoara să li se adauge cea de-a cincea: Facultatea de mecanică agricolă.

Cresterea rapidă a numărului facultăților și secțiilor (și proporțional al studenților), au impus eforturi în direcția acoperirii noilor discipline în cadre de specialitate, dinamizând potențialul didactic și științific al institutului. Asigurarea unui înalt continut științific al activității didactice, pasiunea pentru cercetarea științifică au constituit nota dominantă a activității marii majorități a cadrelor didactice ale Institutului Politehnic din Timișoara. Tradiția inaugurată de Societatea Științifică a Școlii Politehnice este continuată din anul 1953 prin organizarea de sesiuni științifice în cadrul Institutului Politehnic, cu o participare numeroasă a cadrelor didactice din institut și din celelalte centre universitare ale țării. Dimensiunile cercetării științifice studențești, a cărei existență e atestată încă din primii ani ai Școlii politehnice, se amplifică considerabil după reforma învățământului din anul 1948, fiind privită după această dată ca o latură inseparabilă a procesului instructiv-educativ, alocându-se resurse materiale și financiare de natură să-i formeze teren de dezvoltare și afirmare.

Dezvoltarea accelerată a economiei în general, a industriei în special, au determinat creșterea rapidă a nevoii de cadre ingineresti. Pentru a răspunde acestor nevoi și a crea posibilități de pregătire superioară celor angajați (fără scoatere din producție), în anul de învățământ 1952-1953 au luat ființă pe lângă unele facultăți ale Institutului Politehnic din Timișoara cursurile fără frecvență și cursurile serale, cu o durată de studii de 6 ani. Astfel că în anul 1963, la începutul celei de-a doua etape a construcției socialiste în țara noastră, inaugurată de istoricul Congres al IX-lea al P.C.R., în Institutul Politehnic din Timișoara studiau deja peste 5.400 de studenți sub îndrumarea competentă a peste 500 de cadre didactice universitare.

Institutul Politehnic din Timișoara a cunoscut în noua epocă revoluționară dezvoltări în toate domeniile vieții economico-sociale inaugurate de Congresul al IX-lea al P.C.R. și marcată de prezența în fruntea partidului și a țării a tovarășului Nicolae Ceaușescu. În anul 1970, Institutul Politehnic din Timișoara i se atribuie, în preajma împlinirii a cincizeci de ani de existență, numele unui ilustru fiu al acestor vremuri, constructor de motoare și inventator, pionier al aviației mondiale, luptător activ pentru unitate națională, independență și dreptate socială — Traian Vuia. Inițial a fost, deci, Școala Politehnică din Timișoara — rod al Mării Uniri; Republica Populară ridică Școala la rang de Institut Politehnic, iar conducerea Republicii Socialiste România, confirmând prestigiul acestei importante instituții de învățământ, îi acordă drept cinstit și îndemnat, numele unui savant român de seamă.

Anii care au urmat s-au dovedit a fi cei mai fertili ai istoriei sale. Baza materială a procesului de învățământ în cadrul Institutului Politehnic „Traian Vuia” din Timișoara s-a amplificat de peste trei ori față de anul 1970 și s-a perfecționat sub raport funcțional, calitativ. Prin importante investiții acordate de statul nostru socialist au fost realizate ample amenajări, noi clădiri, laboratoare și ateliere, masive dotări cu materiale și aparatură modernă la toate facultățile. A fost extins și modernizat ansamblul de clădiri, laboratoare și ateliere aparținând celei mai mari facultăți din institut: Facultatea de mecanică, în anul sărbătoririi semicentenarului (1970) dându-se în folosință corpul nou al acestei facultăți. În anul 1977 a fost finalizată cea mai importantă investiție din istoria Institutului (peste 50 milioane lei), modernă clădire a Facultății de electrotehnică, a cărei suprafață desfășurată de aproape 21.000 m² întrece suprafața spațiilor de învățământ de care

dispunea întregul institut în anul 1948. În anul 1982 a fost inaugurată noua clădire a Facultății de construcții, iar Facultatea de tehnologie chimică a fost înzestrată cu un nou edificiu, dotat cu laboratoare și aparatură modernă.

În vizitele de lucru pe care în anii 1971, 1974, 1979, 1983, 1984 și 1988 le-a făcut la Institutul Politehnic „Traian Vuia” secretarul general al P.C.R., președintele R.S. România tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat pozitiv modul în care se acționează în această prestigioasă instituție de învățământ superior pentru realizarea în viață a hotărârilor partidului privind legarea strânsă a învățământului cu cercetarea și producția, subliniind că unele realizări importante în domeniul activității științifice înregistrate aici constituie o mândrie pentru întreaga țară, dovedind forța și capacitatea creatoare a intelectualității românești.

Universitas Timisiensis

Reorganizarea și extinderea învățământului prin reforma din vara anului 1948, primul an al construcției socialiste în România crează embrionul viitoarei universități: Institutul Pedagogic din Timișoara, având inițial o singură facultate (Matematică-Fizică). Cei dintâi profesori ai noului institut pedagogic au fost selectați din rîndul unor cadre didactice renumite ale Institutului Politehnic din Timișoara. Facultățile inițiale i se adaugă din anul 1965 nou-înființata Facultate de Filologie. Institutul Pedagogic timișorean s-a dezvoltat treptat, prin mărirea perioadei de studii de la trei la patru ani, iar apoi la cinci ani, prin îmbunătățirea planurilor și programelor de învățământ, prin lărgirea bazei materiale. Transformarea Institutului Pedagogic în Universitate nu s-a putut efectua însă decât în momentul cînd a ajuns să aibă o bază materială solidă, un corp didactic competent și suficient de numeros, în stare să rezolve problemele complexe pe care le ridică un asemenea salt.

Înființarea celei de-a patra universități a țării la Timișoara, ca urmare a revoluției culturale inițiată de partidul oamenilor muncii din patria noastră, a politicii sale dirijate spre dezvoltarea și înflorirea științei, învățământului și culturii, s-a petrecut în toamna anului 1962, printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri cu privire la transformarea în Universitate a Institutului Pedagogic de 5 ani din Timișoara. Universitatea din Timișoara a cuprins la înființarea sa următoarele facultăți: Facultatea de matematică, Facultatea de fizică, Facultatea de filologie.

Înflorirea fără precedent pe care a cunoscut-o școala românească, îndeosebi după momentul de referință marcat în istoria întregii țări de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., în perioada de aproape 25 ani de cînd în fruntea partidului și a țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, a impulsioneat și evoluția tinerei universități timișorene. În cadrul căreia, în anul 1967, s-a înființat o nouă facultate, de mare perspectivă, cea de Științe economice, cu noi specializări.

Prin grija partidului și statului socialist român, Universității din Timișoara i s-a asigurat o importantă bază materială, cuprinzînd peste 130 săli de învățămînt și laboratoare, o bibliotecă în care există peste 700.000 de volume și care face

schimb de publicații cu parteneri din peste 60 de țări, un oficiu de calcul, 5 cîmine studențești, o cantină, etc. În prezent, în cadrul celor trei facultăți existente (de Științe economice, Științe ale naturii și Filologie) cu 12 specializări, studiază peste 3.200 studenți din țara noastră și de peste hotare, la cursurile de zi, serale și fără frecvență și se perfecționează anual circa o mie de cadre didactice din învățămîntul preuniversitar și peste o sută de specialiști prin cursuri postuniversitare. Această pregătire și perfecționare este asigurată de aproape 300 de cadre didactice universitare din care peste 3/4 au titlul de doctor în știință. Sînt asigurate de către Franța, R.D. Germană și S.U.A. trei lectorate de limbi moderne.

O etapă importantă, calitativ nouă în dezvoltarea Universității din Timișoara, a început la un deceniu de la înființare. Atunci au fost elaborate, la indicația conducerii de partid și de stat, primele programe de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția, programe ce au antrenat deopotrivă cadre didactice, cercetători și studenți. Cercetarea științifică antrenează toate cadrele didactice, zeci de cercetători și o bună parte din numărul studenților, organizați în cadrul celor 9 catedre și 5 unități de cercetare-integrare. Centrul Teritorial de Cercetări Economice, Centrul de Științe Sociale, Oficiul de calcul, colectivele de microproducție în fizică și tehnologie chimică. În perioada menționată au fost brevetate peste 60 de invenții, s-au încheiat peste 450 de contracte de cercetare științifică, în valoare de peste 50 milioane lei, avînd ca eficiență dezvoltarea generală a științei, reducerea costurilor de producție, sporirea beneficiilor unităților economice, reducerea importului, creșterea exportului etc.

Dintre problemele prioritare abordate în planurile de cercetare științifică, menționăm: cercetări și tehnologii pentru obținerea monocristalelor din fluorură de calciu, safir, cuarț, alaua de potasiu, prin care se elimină importul acestora; cercetări matematice în domeniul teoriei operatorilor, ecuațiilor diferențiale, geometriei diferențiale și algebrei cu aplicații în fizică, geofizică, seismologie și tehnică; cercetări economice orientate spre modernizarea calculației și evidenței costurilor; perfecționarea organizării producției și muncii, reducerea consumurilor specifice de materii prime și energie, valorificarea materialelor recuperabile și re folosibile; cercetări în științele social-politice pentru adîncirea studiilor legităților obiective ale făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate, a democrației socialiste, a corpusului național de izvoare și documente ale culturii și istoriei poporului român; cercetări critice de scriitori, dicționare, cercetări filologice pentru elaborarea unor clase lingvistice, cercetarea folclorului și a graiurilor populare din Banat și Crișana etc. Peste 700 de studenți sînt cuprinși în 38 cercuri științifice, a căror tematică este legată de planurile de cercetare ale catedrelor. Rezultatele sînt valorificate în sesiunile anuale de comunicări, la sesiunile naționale ale cercurilor științifice studențești, precum și în cadrul diferitelor concursuri profesional-științifice pe plan național. La toate acestea, studenții au obținut numeroase premii și mențiuni.

Acum, în pragul unor evenimente de mare însemnătate în viața social-politică a țării aniversarea a patru decenii și jumătate de la istoricul act din 23 August 1944 și deschiderea lucrărilor celui de-al XIV-lea Congres al P.C.R., — cei aproape 25.000 de specialiști de înaltă calificare și temeinică pregătire politico-ideologică care, de la înființare, au absolvit cursurile Universității din Timișoara, stau mărturie că sarcinile de mare responsabilitate încredințate acestui însemnat for de învățămînt și cultură al țării au fost transpuse în realitate.

INVĂȚĂMÎNT UNIVERSITAR TIMIȘOREAN

Pentru sănătatea publică

Inițiat prin decretul nr. 104 din 17 ianuarie 1945, Institutul de Medicină își deschide cursurile la 15 iulie 1945, astfel că în februarie 1946 se încheia primul an de studiu, pentru ca în anul 1949 prima serie de 70 absolvenți pe profilul de medicină generală să părăsească băncile institutului, pentru a-și aduce contribuția la acoperirea marilor necesități de asistență medicală cu care era confruntată țara.

Cu concursul organelor de partid și de stat, cu sprijinul Facultății de medicină din București (mai ales în primii ani), Institutul de medicină din Timișoara se va dezvolta continuu. Odată cu reforma învățământului din 1948, în anul universitar 1949/1950 începe pregătirea pe profile, astfel cea de-a III-a serie, de 146 absolvenți, cuprindea 55 absolvenți cu profil de medicină generală, 48 cu profil de pediatrie și 43 cu profil de igienă. Din 1960 sînt pregătiți pînă astăzi absolvenți în cele trei profile: medicină generală, pediatrie și stomatologie.

Perioada de după Congresul al IX-lea al partidului marchează și pentru Insti-

tutul de medicină din Timișoara un salt deosebit sub toate aspectele, grăitor în acest sens fiind faptul că dacă pînă la 1 octombrie 1967 au fost pregătiți 7.580 medici, la 1 octombrie 1988 numărul absolvenților se ridică la 9.720. Dintre aceștia, 1.783 sînt proveniți din peste 30 de țări din aproape toate continentele, inclusiv din țări cu bogată tradiție ca Statele Unite ale Americii sau Republica Federală Germania.

Cu toate greutățile inerente, încă de la început activitatea didactică s-a împletit cu cea de cercetare și cu practica medicală, menită a rezolva marile probleme de sănătate publică. Pentru perioada de început sînt demne de semnalat contribuțiile Institutului de studierea și eradicarea malariei în regiunile Banat și Crișana, a focarului de ankilostomiază de la Anina (focar vechi de mai bine de 100 de ani).

Cercetarea științifică s-a desfășurat în colective complexe, cu o tematică inspirată din directivele rețelei sanitare. Depistarea și tratarea precoce a maladiilor cardio-vasculare, a diabetului, a cancerului, reducerea mortalității infantile, găsirea unor noi mijloace de diagnostic și tratament. Anul 1988 s-a încheiat onorarea a 23 de contracte de cercetare științifică în valoare de 3.448.391 lei, din care 10 contracte în valoare de 1.771.711 lei revenind disciplinei de fiziopatologie. De altfel, instalația de mapping ECG concepută de specialiștii de la această disciplină a fost solicitată pentru testare și omologare și în U.R.S.S.

Intrarea în funcțiune la sfîrșitul anului 1973 a Spitalului clinic județean (cu o capacitate de 750 paturi), care adăpostește majoritatea serviciilor clinice ale Institutului, a creat premisele pentru o mai eficientă integrare a învățămîntului cu cercetarea științifică și ocrotirea sănătății.

Institutul de medicină este și un important centru metodologic pentru instruirea și perfecționarea pregătirii profesionale a cadrelor medicale atît din județul Timiș, cît și din cele patru județe limitrofe. În anul celei de-a 45-a aniversare a Revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944 și a celui de al XIV-lea Congres al partidului,

Institutul de medicină din Timișoara se prezintă cu un bilanț rodnic în toate sectoarele — procesul instructiv-educativ, cercetarea științifică, integrarea în practica sanitară

Școala recoltelor- record

Institutul agronomic din Timișoara a fost inițiat la 30 iulie 1945, din inițiativa Partidului Comunist Român, într-una din cele mai fertile zone agricole ale țării, fiind chemat să-și aducă o contribuție însemnată la făurirea unei agriculturi socialiste moderne, atît prin cadrele de specialiști instruiți, prin concentrarea științifică agricolă, cît și prin promovarea progresului tehnic în marea producție.

Dacă agricultura județului Timiș și, în general, a zonei de vest a țării, se prezintă astăzi ca un puternic eșalon al agriculturii socialiste, aceasta se datorează și specialiștilor temeinic pregătiți în cadrul Institutului agronomic Timișoara. Pînă la 1 octombrie 1988 numărul absolvenților a fost de 3.959 în spe-

cialitățile agronomie, zootehnie și medicină veterinară. În acest număr sînt cuprinși cei 121 absolvenți proveniți din alte țări ale Europei, Africii, și Asiei.

După Congresul al IX-lea al partidului, Institutul agronomic din Timișoara a beneficiat de un important volum de investiții, însumînd peste 140 milioane lei, din care 34% au revenit aparatului și utilajelor. Noua bază materială și amplasarea îi conferă unicitate în țara noastră, și nu numai aici, „Complexul” universitar, aflat în imediata apropiere a stațiunii didactice experimentale, are o suprafață construită de peste 50.000 m.p., din care 26.000 m.p. spații de învățămînt, 19.000 m.p. spații social-culturale (cămine, cantină, bibliotecă, sală de sport polivalentă, cu 350 locuri) și 5.000 m.p. în construcții în stațiunea didactică. În aceste condiții optime, studenții se pregătesc pentru bătălia marilor recolte încă de pe băncile institutului.

Puternica bază materială este un suport prețios a cercetării științifice, integrată treptat în programele naționale de cercetare coordonate de A.S.A.S. și C.N.S.T. ținîndu-se seama și de necesitatea rezolvării unor probleme de interes zonal ale unităților din județul Timiș și din județele limitrofe. La rezolvarea tematicii de cercetare colaborează de altfel peste 50 de unități agricole, întreprinderi agricole de stat, cooperative agricole de producție și stațiuni de cercetare. În anul 1988 cercetarea științifică s-a concretizat în cele 47 programe cu 111 teme și 146 experiențe în valoare de 7.379.000 lei, cu o depășire a planului cercetării științifice contractuale de 156%.

Marile succese ale cercetării științifice din secția agricultură sînt legate de crearea soiurilor de orez Bega, Coral, Diamant, a soiurilor de grâu Timișan, de perfecționarea sau elaborarea unor noi tehnologii de cultivare a principalelor plante agricole și horticole, de elaborarea unor rețete care au fost folosite la tratarea solurilor acide și a celor salin și alcaline, etc.

Cercetarea științifică din domeniul zootehniei și medicinei veterinare are realizări deosebite notabile la crearea unei populații de ovine cu o linie fină, de mare productivitate, și a unor hibrizi de ovine de mare randament, crearea primului hibrid dublu de porcine, realizarea premixului mineral chelat brevetat în multe țări, gamaglobulinele pentru prevenirea mortalității și morbidității tineretului animal, o nouă tehnologie de vaccinare și depistare a bolilor în masă cu aerosoli noilor baterii pentru creșterea puilor de carne, ș.a.

Integrarea învățămîntului cu cercetare și producția este concretizată și prin organizarea tuturor activităților de practică în cadrul stațiunii didactice experimentale, a altor unități agricole din județ, sau din țară, precum și prin sprijinul acordat pe multiple planuri de către cadrele didactice unităților agricole.

Cadrele didactice și studenții institutului au avut o contribuție majoră la transformarea stațiunii didactice experimentale într-o unitate etalon a agriculturii județului, distinsă în mai multe rânduri cu titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare”.

Drept recunoaștere a bogatei și multilaterale activități desfășurate, a succesorilor obținute în procesul instructiv-educativ, în cercetare și activitatea de integrare, Institutul agronomic timișorean a obținut locul I pe țară și steagul de frunză al M.E.I. în întrecerea pe țară în anii 1984, 1985, 1986 și s-a situat pe locuri fruntașe în anii următori.

Pagini realizate de
MARIA TOADER
și SORIN BERGHIAN

PATRU OPINII DESPRE O FACULTATE

• exemplul personal și curentul de opinie • am avut nota cea mai mică din facultate la disciplina unde lucrez momentan • buni cunosători de teorie dar fără formație pentru real • nu există probleme mari, importante, ridicate de studenți

DECANUL COORDONEAZĂ ACTIVITATEA

Prof. dr. ing. IOAN DRAGOI, decanul facultății

1. Care este după părerea dumneavoastră rolul esențial al decanului într-o facultate?

2. De cât timp activați în această funcție? Care este în acest sens acțiunea de care vă legați cel mai mult numele?

3. Cine este studentul de care vă amintiți cel mai bine și de ce?

4. Este facultatea de tehnologie chimică din Timișoara, ușoară sau grea?

5. Încercați să sintetizați într-o frază ceea ce are semnificativ facultatea de tehnologie chimică din Timișoara?

1. Coordonez activitatea didactică, de cercetare științifică și activitatea educativă cu studenții. Scopul școlii este asigurarea unei bune pregătiri profesionale a studenților, prin adaptarea planurilor de învățământ la mutațiile care intervin în știință și tehnică. În această direcție se orientează și munca mea de zi cu zi.

2. De aproximativ 4 ani. Am avut mereu în vedere modernizarea cursurilor prin reducerea părților descriptive, introducerea tehnicii de calcul în toate disciplinele, precum și o mai bună corelare a acestora pe parcursul celor cinci ani de pregătire a unui viitor inginer. Am introdus recent o nouă disciplină, Electronica și dorim să asigurăm o continuitate între inițierea în programare care are loc în anul I și aplicarea cunoștințelor predate la acest curs prin realizarea de programe în toți anii, la diferite discipline. Până acum exista o ruptură între I și IV, ceea ce ducea de multe ori la inutilitatea cursului de programare predat.

3. Sunt mai mulți. Doru Pușcașu, Carmen Boieriu, Traian Sălăjan, care pe lângă faptul că erau niște studenți eminenți, au desfășurat și o bună activitate de asociație, stăpînind în amănunțime problemele studențești. Implicațiile cadrelor didactice în activitatea de asociație au fost minime, fără ca această activitate să fi avut de suferit. Studenții dădeau dovadă de prestații și dragoste de muncă. Actualmente ne lovim de o mai slabă implicare a studenților buni și chiar a membrilor de partid în problemele pregătirii profesionale a colegilor lor și a activității din cămin, care nu este cea dorită de noi, nu se ridică la calitate și capacitatea studenților noștri. Ei ar trebui ca prin exemplul personal să creeze un curent de opinie în favoarea obținerii unor rezultate mai bune în toate domeniile vieții studențești.

4. Ca în orice facultate unde se muncește serios, nici la noi nu este ușor. Învățatul doar în sesiune nu poate asigura pregătirea corespunzătoare a unui inginer. Calitatea umană a studenților noștri este bună, selecția la examenul de admitere în ultimul timp fiind bine făcută. Cred că dificultatea sporită rezidă și în ponderea lucrărilor de laborator impune o pregătire ritmică, pe parcursul anului, altfel acestea devin lipsite de conținut.

5. Buna pregătire a absolvenților noștri, apreciată în toate unitățile unde aceștia lucrează. Ilustrarea acestei aprecieri nu este dată în toate întreprinderile din țară de marea majoritate a cadrelor de conducere din aceste întreprinderi, care sînt foști absolvenți ai facultății noastre.

COT LA COT CU COLEGII

Ș. I. dr. ing. CORNELIA IDIȚOIU, secretarul de partid

1. Care este rolul esențial al secretarului de partid într-o facultate?

2. Care sînt în ultima perioadă problemele ridicate de studenți în adunările de partid? Dar acțiunile inițiate de Organizația de partid la care studenții membri de partid își aduc aportul?

3. În ce măsură studenții participă activ la dezbateri?

4. Sînt studenții-membri de partid implicați în creșterea calității activității politico-ideologice a grupelor din care fac parte?

5. Încercați să sintetizați într-o frază ceea ce are semnificativ facultatea de tehnologie Chimică din Timișoara?

1. Crearea unei atmosfere propice de muncă, de înțelegere între oameni. Să fie implicat în toate problemele pe care trebuie să le cunoască bine, din interiorul lor. El nu este un port drapel ci muncind cot la cot cu colegii, să fie un factor dinamizator pentru întreaga lor activitate.

2. Probleme de cămin, probleme profesionale, legate în primul rînd de litografierea de cursuri și de orar. Aș adăuga la acestea problemele de asociație, studenții membri de partid cerînd sprijinul Organizației de partid pentru mobilizarea și antrenarea studenților la diferite acțiuni. Referitor la partea a doua a întrebării, în cadrul ședințelor de partid studenții realizează de multe ori informări politice de bună calitate. Totodată, ei sînt cooptați în alcătuirea de materiale, în ultima perioadă doar participînd la realizarea a două astfel de analize, referitoare la rezultatele profesionale din sesiunea din iarnă și la aportul cadrelor didactice tinere la buna desfășurare a procesului de învățămînt.

3. Și în această direcție este loc de mai bine, situația diferînd de la o organizație de bază la alta în funcție de modul în care ei sînt impulsionați. De obicei studenții cer cuvîntul dacă sînt direct vizajați sau dacă sînt solicitați de noi în acest sens. Deci, dacă este vorba de problemele lor de viață, studenții se înscriu singuri la discuții. În rest, în măsura în care noi le cerem să o facă.

4. Această problemă majoră, este punct în planul de măsură a organizației noastre de partid. Noi considerăm că nu este suficient ca studenții membri de partid să fie doar implicați în activitatea politico-ideologică a grupelor din care fac parte ci dezbaterile de la învățămîntul politic trebuie să pornească în primul rînd de la ei și de la liderii ASC din organizațiile de ansamblu.

5. În primul rînd, o atenție specială, cultivată și păstrată prin tradiție, acordată procesului de învățămînt și în general întregului ansamblu de activități studențești ceea, ce a dus și duce la o apropiere dascăl-student mai mare și o cunoaștere reciprocă mai bună decît în mod obișnuit. Autoexigența cadrelor didactice pentru pregătirea profesională proprie și dorința de autodepășire continuă, s-a transmis generațiilor de studenți ce s-au format în această facultate și ca rezultat, o parte însemnată din specialiști reputați din industria chimică românească din cercetare, învățămînt proiectare, sînt absolvenți ai școlii de inginerie chimică Timișene.

SECRETARUL ȘTIINȚIFIC URMAREȘTE ȘI RAPORTEAZĂ

Ș. I. dr. ing. ADRIANA MARTIN, secretarul cu probleme științifice

1. Care este rolul esențial al secretarului cu probleme științifice într-o facultate?

2. Ce ne puteți spune despre creativitatea studenților noștri? Dar despre legătura dintre proiectele lor de diplomă și cercetarea contractuală a cadrelor?

3. În ce proporție cei care dau examen de admitere la această facultate sînt pasionați de chimie? Cum poate fi crescut interesul acestora pentru această știință enosiderată de mulți, greu accesibilă?

4. Cu ce probleme v-ați confruntat în activitatea dumneavoastră? De exemplu am vrea să ne spuneți cîte ceva despre desfășurarea unor laboratoare sub formă de seminar, problemă avînd printre cauze și lipsa de reactivi?

5. Încercați să sintetizați într-o frază ceea ce are semnificativ facultatea de tehnologie chimică din Timișoara?

1. Secretarul științific urmărește realizarea planului de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția al Facultății și raportează realizările de contracte, investiții și inovații precum și valorificarea prin publicații, sesiuni de comunicări științifice și simpozioane a rezultatelor cercetării. Totodată el răspunde și de îndeplinirea planului de muncă al biroului Executiv al Consiliului Profesional și al Consiliului profesoral trebuînd să cunoască îndeaproape întreaga activitate.

2. Studenții noștri au o imaginație științifică frumoasă și dacă sînt îndrumați bine pe o anumită direcție, fiecare din ei se străduiește după posibilități să ajungă la un rezultat. Pînă în anii terminali, apreciem studenții doar după cunoștințele; dovedite de ei la un examen sau altul. Abia la A.C.P., îi cunoaștem cu adevărat și le descoperim aptitudinile pentru cercetare, pentru activitatea practică în general.

3. Mai mult de jumătate dintre ei s-au orientat spre ingineria chimică încă din liceu, terminînd licee de chimie industrială unde au luat deja contact cu problemele din acest domeniu. O altă parte provin însă dintre cei care nu au reușit la Medicină, buni cunosători de teorie în chimie și fizică, însă care nu au formație pentru real. Dintre aceștia, unii se adaptează pe parcurs, alții vor deveni probabil mai pricepuți chimiști în laborator.

4. În general, baza materială de care dispunem este mulțumitoare, fiind la nivelul cerințelor în domeniu. Ea a început însă să fie afectată în ultima perioadă, de lipsa de piese de schimb pentru tehnica de vîrf și de lipsa de reactivi. Astfel dacă se defectează un aparat, el rămîne să figureze doar ca piesă de inventar.

5. Sîntem mai riguroși și ținem la

cartea de vizită a facultății. Chiar dacă studenților le este mai greu pe parcurs, în confruntarea cu producția nu știrbesc prestigiul facultății. Personal, am avut nota cea mai mică din facultate la disciplina unde lucrez momentan. Însă, la fel ca și mine și ceilalți colegi se întorc cu drag și respect la școala pe care au terminat-o.

MAI ALES UN ROL REPREZENTATIV

MIRABELA TOPÎRCEANU, președintele C.A.S.C.

1. Care este rolul esențial al președintelui de asociație într-o facultate? De ce crezi că ai fost aleasă în această funcție?

2. Încearcă să-mi descrii în cîteva cuvinte ultima ședință a Consiliului Asociației pe Facultate? Care a fost aportul tău la desfășurarea acesteia?

3. Care sînt raporturile dintre organele de conducere ale facultății și reprezentanții studenți în Consiliile profesionale? Reprezintă aceștia în mod fidel interesele studenților?

4. Vin studenții cu probleme la tine? În ce măsură ești capabilă să le rezolvi și pe ce filieră? Care sînt problemele studenților care intră în competența unui președinte de asociație?

5. Încercați să sintetizați într-o frază ceea ce are semnificativ facultatea de tehnologie chimică din Timișoara?

1. Mai ales un rol reprezentativ în forurile în care este ales și unde apără interesele studenților și încearcă să le rezolve problemele. Cred că mi s-a acordat un mare coeficient de încredere din partea colegilor mei, încredere bazată și pe activitatea mea anterioară.

2. Lunea trecută am avut ședința operativă săptămînală cu secretarii de an unde s-au transmis informațiile primite de la Centru și am cules problemele apărute în diverșii ani de studiu. La ultima plenară s-a prezentat o informare politică, s-a analizat activitatea comisiei politico-ideologice, s-a realizat o informare privind modul de acordare al taberelor și la diverse, am cooptat un nou membru în Consiliu. Personal am coordonat alcătuirea materialelor din timp pentru ca ele să poată fi prezentate spre aprobare. Am condus lucrările Plenarei și discuțiile ulterioare care au avut loc.

3. În Consiliul Profesoral avem cîte un reprezentant student din fiecare an de studiu. Sîntem ajutați de către organele de conducere ale facultății în momentul în care apare vreo problemă. Toți reprezentanții în Consiliul profesoral activează și în Consiliul A.S.C. pe facultate, fiind la curent cu problemele studenților și cu modul în care ele pot fi ridicate și soluționate.

4. Săptămîna trecută am avut un control privitor la problemele și propunerile ridicate de studenți în Adunările Generale. S-a constatat că nu există probleme mari, importante ridicate de studenți. În competența Asociației intră acordarea ajutoarelor materiale, burselor excepționale, cărțile în cămin și acordarea de tabere. Încrederea studenților în asociație depinde de modul în care noi am știut să arătăm că dorim și putem să le rezolvăm problemele. În general un student din anii mici merge direct la decan dar un student din anii terminali care știe ce înseamnă asociația trece în primul rînd pe la noi.

5. Exigența în pregătire și seriozitatea de care trebuie să dăm noi dovadă ca să-i putem face față.

MIRCEA MITRUȚIU

Singurătatea invingătorului

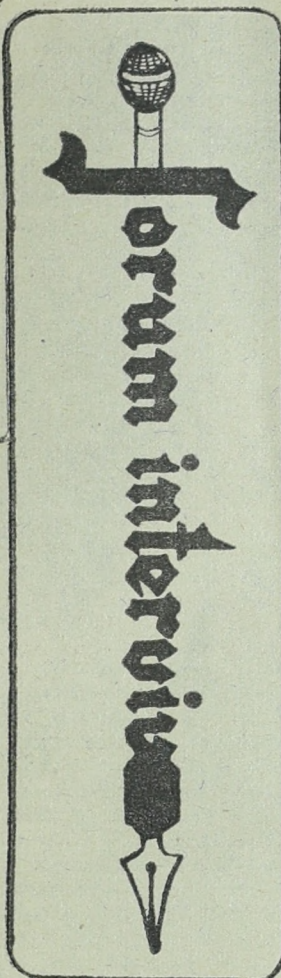
S-a vorbit și încă se vorbește mult despre spiritul de colegialitate al studenților, de așa-zisa perioadă aparte care este viața de student. Cu această informație prealabilă, făcută de vechi absolvenți cu amintiri frumoase ce sună a nostalgie pierdute, studentul aterizează în facultate cu un bagaj de speranțe și imagini STAS, care nu le sînt întotdeauna pe deplin confirmate. A te crede așteptat și dorit, unie ca specialist pentru probleme încă nerezolvate este de multe ori o iluzie. Repartizarea în producție pe baza mediilor produce o concurență artificială generatoare de ranchiună.

Uneori un punct în plus față de altul, care în felul acesta devine concurentul și nu prietenul, poate însemna mult pentru apropierea de casă. Nu sîntem

adeptii ideii ca inii să muncească și alții să profite de pe urma lor. Însă nici nu putem accepta ca încă de acum, să nu mai ai cui să-i ceri un sfat de interesat, soluția unei probleme, fără a apela la criteriul „dau ca să primesc”. Ne trezim uneori că după mai mulți ani nu știm aproape nimic unii despre ceilalți. Ne mulțumim cu aparențe binevoitoare și politicoasă în spatele căreia se ascund temerile și adevăratele sentimente ale unui om.

Singura concurență nu poate fi decît cea cu tine însuși, pentru autodepășire și cunoaștere. Trebuie să ne păstrăm acest fond deschis de bunățate. Omină întinsă valorează mai mult decît singurătatea invingătorului.

M. M.

INTRODUCERE ÎN STUDIUL VIBRAȚIILOR

INTERVIU CU PROFESOR EMERIT DR. ÎNG. GHEORGHE SILAȘ

- eram foarte mulți studenți concentrați pe front
- nu aveam alte obligații
- trăia din meditații
- am făcut ambele facultăți la zi
- se încearcă și în străinătate

Între două focuri

— În ce perioadă ați fost dumneavoastră student?

Nu am făcut două facultăți. În perioada '32-'36 am făcut matematici la Cluj. Iar din '42 Politehnica la Timișoara, în timpul războiului.

— Existau pe atunci jurnale de prezentă?

Nu. Mai ales în perioada războiului eram foarte mulți studenți concentrați pe front. Și eu am fost concentrat, astfel că veneam să dau examenele când puteam, în concediu sau în permisii.

— La Cluj ați fost student începând din 1932. Neluind în considerare războiul, de ce credeți că nu se întrebunțau jurnalele de prezentă pe vremea aceea?

Pentru că eram extraordinar de puțini studenți. În anul I la secția matematici din Cluj, de pildă, eram doar treizeci. Apoi, eram mult mai interesați din punct de vedere profesional. Și, mai ales, nu aveam alte obligații. Timpul nostru liber ne era la propria dispoziție. Cu toate că și pe atunci existau organizații studențești, activitățile sociale nu se făceau resimțite aproape deloc.

— Cum se numeau aceste organizații?

Asociații studențești pe regiuni: asociația studenților mureșeni, sau someșeni, ș.a.m.d.

— Cum vedeți dumneavoastră studenții de astăzi, în comparație cu cei din vremea studenției dumneavoastră?

Din punct de vedere al condițiilor materiale, acum studenții stau foarte bine. Majoritatea sunt bursieri, li se asigură locuința, masă... Atunci erau dificultăți mai mari; bursele se dădeau mult mai greu. Lipsiți fiind de acest venit, foarte mulți, mai cu seamă cei de la matematici, trăiau din meditații.

— Dar din punct de vedere spiritual, cultural?

Acum e mai bine. Cei interesați aveau posibilitatea pe atunci să participe la viața culturală a Clujului: teatru, operă... Eu, de exemplu, mergeam des la operă. În librării erau cărți multe, însă scumpe.

— Acum sînt ieftine, dar puțin mai greu de găsit.

Găsești, numai nu găsești ceea ce cauți. Pe deasupra, se dau și la pachet.

Viitorii noștri ingineri

— Din ce an ați început dumneavoastră să predați la Institutul Politehnic din Timișoara?

De la 1 martie 1944. Eram asistent la catedra de matematici și, în același timp, student la Electromecanică.

— Înțeleg că ați urmat Politehnica la seral, ocupat fiind cu postul de asistent de matematici la același institut.

Nu. Nici nu ființau în acele timpuri cursurile serale. Am făcut ambele facultăți la zi.

— Deci cursurile nu trebuia să le frecvențați în mod obligatoriu?

Ba da, obligatoriu. În perioada '44-'45 eram și asistent și student la același institut. În '42, când am început studenția la Timișoara, lucram în

calitate de profesor la liceul Constantin Diaconovici Loga.

— Ce ne-ați putea relatea despre câteva dintre cele mai interesante aplicații practice ale studiului vibrațiilor?

Vibrațiile au enorm de multe aplicații. Uneori, ele sînt periculoase și trebuie eliminate. Dar sînt și aplicații directe. Am avut mulți doctoranzi pe care i-am îndrumat în desăvîrșirea unor teze de specialitate. Astfel, îmi amintesc despre o temă asupra aplicațiilor vibrațiilor în turnătorie, la Reșița, pentru dezbaterea formelor. O altă aplicație, pentru care aveam trei brevete de invenție, se referă la stabilizarea dimensională sau eliminarea tensiunilor prin vibrații. Aceasta înlocuiește tratamentele termice de recoacere.

— Au fost aplicate și peste hotare aceste invenții?

Se încearcă și în străinătate. Aici v-aș spune cite ceva despre Conferința națională de vibrații. Aceasta se ține regulat, din trei în trei ani, la Timișoara. La fiecare nouă ani întrunirea capătă un caracter internațional. S-a instăpînit obiceiul să se țină la noi la institut pentru că avem colectivul cu rezultatele cele mai avansate din țară în domeniul vibrațiilor. Iar participarea noastră pe plan european a devenit din ce în ce mai activă. Conclucrăm cu o serie de colective de specialitate din Occident, mai ales. Sîntem reciproc interesați atît în sfera teoretică, matematică, a problemelor deosebite ce apar în acest domeniu, cît și în ce privește tehnica utilizării efectelor lor.

— Aveți și parteneri mai vechi, mai trainici?

Desigur. O firmă din Danemarca: Brüel & Kjaer. Produce aparate pentru măsurarea vibrațiilor. Reprezentanții acestei firme au participat la Conferințele de vibrații din Timișoara. Mai mult decît atît, au organizat, de fiecare dată, și cite o expoziție.

— Deci, care a fost în primul rînd interesul lui Brüel & Kjaer?

Să își prezinte aparatele...

— Ați avut ocazia să lucrați la proiecte de interes comun cu partenerul străin, la el acasă? Da, bineînțeles. Am vizitat uzinele Brüel & Kjaer.

— Și a fost fructuos acest schimb de experiență?

Am avut mult de cîștigat. În fapt, beneficiul a fost reciproc. Timp de cinci zile — cît a durat schimbul de experiență — am luat cunoștință cu un nou stil de muncă industrială. În întreprindere nu se aude musca. Lumea lucrează. Aceasta mulțumită, dintr-un anume punct de vedere, și profilului firmei. V-am mai spus, mi se pare, că acolo se fabrică, după părerea mea, cele mai performante aparate destinate măsurării vibrațiilor.

— Din lume?

Da, din întreaga lume. Apoi, din fiecare oră de lucru zece minute sînt acordate exercițiilor fizice efectuate cu personalul muncitor.

— Cum apreciați dumneavoastră bagajul teoretic și practic de cunoștințe cu care tinărul inginer stagiar se integrează în producție?

Cum se prezintă sau cum ar trebui să fie?

— Cum se prezintă.

În opinia mea, absolventul este, în linii mari, pregătit corespunzător din punct de vedere teoretic. Aici proiectul de diplomă joacă un rol hotărîtor. După cum știm cu toții, la noi la Mecanică, fiecare student este obligat să se folosească de cal-

culatorul electronic într-o măsură din ce în ce mai mare, pentru această lucrare, fapt care îl ajută mult. Astăzi e de neconceput munca de proiectare fără sprijinul computerului.

— Desigur. Dar din punct de vedere practic?

Învățămîntul nostru superior integrează armonios pregătirea teoretică cu cea practică. Studenții petrec o perioadă însemnată din perioada de instruire efectuînd practica tehnologică atît în S.P.M. — în anii mai mici — cît și în unități industriale — în anii mari. Ei iau astfel contact nemijlocit cu procesul de producție.

— Deci, care ar fi, după dumneavoastră, perspectivele inginerului stagiar?

Fiecare primește post. Din păcate, se pun la dispoziție numai atîtea locuri cîți candidați sînt. Întreprinderile noastre sînt destul de dezvoltate. Dacă stagiarul vrea să învețe ceva acolo, poate să învețe.

— Ce?

Să improvizeze. Partea proastă e următoarea: întreprinderile nu se ocupă de programe speciale pentru stagiaari. Totodată lumea se luptă să realizeze planul. Dar dacă ei sînt interesați și lucrează, atunci pot da rezultate mulțumitoare.

— Ce ne puteți spune despre fenomenul improvizafiei?

Așa mare experiență nu am în această privință. Unele întreprinderi sînt înzestrate cu aparatură foarte bună, uneori de excepție chiar, numai că nu o folosesc. Utilajele și dispozitivele în care s-a investit mult sînt ignorate pînă cînd se uzează fizic și moral. Așa-i rău. Dar stagiarii ar putea contribui, după puterile lor, la depășirea acestui neajuns. Ei sînt cadrele de răspundere și conducere cele mai tinere din întreprinderi, mai predispuși deci ca oricine la asimilarea noului.

— Credeți că în acest sens — al orientării spre aparatură și tehnologiile de vîrf, cu productivitate sporită — școala îi ajută în mod deosebit?

Eu cred că da. Școala vrea să facă foarte mult, însă nu prea reușește întotdeauna.

— Vreți să explicați?

După cum vedeți și voi, studenții, cadrele didactice depun un efort deosebit pentru a crea în mintea viitorului inginer o imagine cît mai limpede despre cum se lucrează la nivelul cel mai înalt. Conclucrarea cît mai strînsă cu parteneri de peste hotare și antrenarea unei mase cît mai însemnate de studenți în aceasta are un efect benefic. Studentul înțelege astfel mult mai multe lucruri despre procesul productiv. El devine mai apt, ca viitor inginer, să lupte cu vechile standarde depășite care, din nefericire, mai persistă pe ici pe colo. Numai pregătind astfel cadrele tinere vom putea duce la îndeplinire, în mod onorabil, dezideratele economice care ne stau în față, imperatiile de dezvoltare și progres.

Însă, nu de puține ori, ne lovim sau de o prea slabă participare a studentului, sau de ocuparea defectuoasă a timpului său liber. Programul prea încărcat cu activități extraprofesionale, sociale etc. la care este el supus are și aici un cuvînt important de spus. Dar acest lucru nu mai este de competența noastră.

OVIDIU GULEȘ ■

● TELEX ● TELEX ● TELEX ● TELEX ● TELEX ●

● La faza națională a F.A.C.S. — secțiunea publicistică și literatură — ținută la Brașov în luna aprilie a.c. revista noastră a ocupat locul I la secțiunea „reviste pe C.U.” alături de prestigioasa publicație ieșeană „Opinia studentescă” ● premii individuale la același concurs: Mircea Mitrutișiu, premiul I anchetă-interviu; Ovidiu Guleș, III anchetă-interviu; Adrian Bădescu, III reportaj; Valentin Sămintă, III foileton ● și; Mircea Mitrutișiu i-a fost decernat premiul III al revistei „Amfiteatru” pentru foileton

● TELEX ● TELEX ● TELEX ● TELEX ● TELEX ●

● Centrul Universitar Timișoara a organizat în perioada 4 mai — 14 mai ediția a doua a manifestării „Timișoara Universitară”, organizată în colaborare cu Consiliul Rectoților.

● În cadrul Institutului de Medicină din Timișoara s-a desfășurat în prima săptămână a lunii mai tradiționalul simpozion pe teme de științe sociale, susținut de către studenții anului II P., sub coordonarea lectorului universitar Nicolae Stanciu.

● Cenaclurile literare „H.G. Wells” și „Pavel Dan” a C.C.C.S., „C.R.” S. din Timișoara au participat duminică, 21 mai la sesiunea științifică organizată de clubul „HELION” în incinta Casei Universitarelor.

● Cinefilii au putut viziona în perioada 18—25 mai o nouă serie de filme aCinearta”; proiectele având loc așa cum este cunoscut, în sala de festivități a Centrului de Cultură și Creație Socialistă „Cîntarea României” pentru Studenți.

● În colaborare cu Baza de Cercetări din Timișoara a Academiei R.S.R., Centrul Universitar a organizat ediția I a „Zilelor Academice”, manifestare desfășurată între 25—27 mai.

PANORAMIC STUDENTESC

● Luni, 29 mai 1989, orele 13,00 în sala 150 a Facultății de Mecanică a avut loc expunerea „Reprezentări non-standard ale timpului”, prezentată de conf. dr. Constantin Grecu. Expunerea face parte din programul ciclului de conferințe „ORIZONTURI POLITEHNICE” organizat în cadrul Festivalului Național „Cîntarea României”.

● Ședința de Birou a Consiliului U.A.S.C. — C.U. Timișoara din 1 iunie a analizat activitatea desfășurată în căminele și cantinele Complexului Studentesc.

● Joi, 8 iunie Plenara Comitetului de partid al Centrului Universitar a făcut analiza activității desfășurate de către Consiliul U.A.S.C., de organele și organizațiile A.S.C. din Institute și Facultăți.

● În seara zilei de 1 iunie a avut loc la C.C.C.S. „C.R.” S spectacolul muzical coregrafic dedicat zilei copilului. În spectacol a evoluat formația „Reflex”. Realizator coregrafic Marcel Botcheller.

● Vineri 23 iunie formațiile laureate la cea de-a XVIII-a ediție a Festivalului Artei și Creației Studentești au susținut spectacolul „Varietăți Studentești”.

● În sala Index 203 din C.C.C.S. „C.R.” S s-a desfășurat expunerea „Mapamond plastic”. (26 iunie).

● 29 iunie — în cadrul Cercului de presă și a ședinței de redacție a revistei „Forum Studentesc” s-a analizat programul taberei studentești de presă și creație literară de la Crivaia din Iulie a.c.

● 10 iulie — s-a înființat filiala timișoreană a Asociațiilor Oamenilor de Știință din R.S.R.

● „Tinerii scriitori timișoreni” este genericul sub care a fost organizată expoziția de carte din 13 iulie.

● 16 iulie — „Ce-ți doresc eu fie, dulce Românie” — audii de interpretări celebre din creație, audii de interpretări celebre din creație a C.C.C.S. „C.R.” S.

● 19 iulie și 26 iulie vor avea loc etapa I și respectiv II a Cupei Vacanței la șah (Index 202).

● „Montan grup” organizează în 26 iulie pregătirea expediției pentru implantarea plăcii comemorative „Montan grup” 79—89 pe vârful Moldoveanu.

● În vacanța de vară 1989 Centrul Universitar Timișoara asigură comandament în tabăra de la Eforie Sud (8 august — 12 septembrie).

NE CUNOAȘTEM DIN ARMATĂ

Vrei să-ți povestesc cum am cunoscut-o eu pe Silvia? Eram pe atunci în armată. Unii colegi obișnuiau să-și petreacă învoirile sau chiar permisiile prin Complexul studentesc. O dată m-a luat și pe mine un amic să mergem la fete în căminul 20. Noi eram bibani și ele boboace. Silvia stătea în cameră cu prietena lui. Cu timpul m-am obișnuit să sar gardul unității din ce în ce mai des. M-am deprins, firește, și cu arestul. De fapt, acestea sînt cele mai frumoase amintiri din armată.

În decembrie '86 ne-am căsătorit. Am stat o vreme în gazdă iar apoi am reușit să ne mutăm aici, în căminul 14. Era deja altă viață, mai așezată și mai caldă. Ne-am obișnuit repede cu viața de familie în cămin. Anul acesta, în ianuarie, am avut primul copil, o fetiță, Iasmina. Era tocmai înaintea sesiunii din iarnă. Știi și tu cum e, proiecte de predat, laboratoare de recuperat, V.P.-uri... Noi ne așteptam să pice pe la mijlocul sesiunii astfel încît Silvia să se poată prezenta măcar la examenul de mașini unelte. Nu e bine să-ți ratezi examenul acesta în iarnă. Numai că, într-o miercuri, Silvia a avut de recuperat un V.P. la vibrații și joi, la cinci dimineața, am și alergat cu ea la maternitate. Mai ții minte ce chef am tras după aceea? Apoi, în sesiune a fost mai greu, țineam copilul în cămin și era iarnă.

Ce să-ți mai povestesc despre spălătură scutecelelor... Am tras niște șirme prin cameră și, de la căldura radiatorului se uscau și scutecele. Aprovizionarea, de bine, de rău, o făceam de la „Nufărul” sau de la „Dalia”. Speranțele ne rămăneau totuși în pachetele primite de acasă. Numai de lapte nu mă pot plînge. Zilnic, studentele gravide sau familiile cu copii din căminul 14 au asigurat cîte un litru de lapte. Este o inițiativă bună, căci altfel ar fi trebuit să mă trezesc în fiecare dimineață cu noaptea în cap. Și uite așa am dus-o cinci săptămîni. Pînă cînd s-a mai încălzit vremea și au venit socrii mei de la Corabia să ducă fetița acasă.

În timp ce Sorin îmi povestea toate acestea, Silvia terminase de curățat cartofii și acum îi puneam pe aragaz, unul micuț, de companie. Au renunțat la radiator și la reșou imediat după ce au dus fetița la părinți. Au și așa destule probleme pe cap.

OVIDIU GULEȘ ■

TA-TA-TA

Radu Mihai are un an și cinci luni. Atît și arată din fotografiile înșirate pe mășuță, zîmbind timid părinților, întotdeauna ascunși în spatele obiectivului. Zîmbește, singur în iarba din fața casei bunicii din Deva. Așa au hotărît ei, după cum procedează majoritatea, să li-l crească părinții. Au plătit și o femeie, nu le e ușor, numai să știe că nu-i lipsește nimic. Acum părinții nici nu l-ar mai da înapoi, mai ales că e băiat. Cel mai bine o știe pe vecina, femeia care-l crește și cu care stă mai tot timpul. Ei încearcă să-l vadă cît mai des, se poate săptămînal, mai ales că acum copilul se schimbă de la o zi la alta. Primul cuvînt pe care l-a spus a fost tata, însă mama, geloasă, crede că acestea sînt doar onomatopee auzite în filmele cu pac pac la televizor. Tot ea consideră că cea mai importantă perioadă, cînd copiii ar trebui să stea cu părinții, e după ce au început să vorbească, să devină curioși. De fapt, în cămin, pe patru metri pătrați nici nu se pune problema să-l ții. Un copil trebuie să zburde, să cucerească o lume cît mai bogată. El vrea să pună mîna pe toate lucrurile, cum să îl lași singur în cămin. Au venit unii cu ideea creșei, însă nu s-a găsit decît un singur amator. „Copilul trebuie făcut fie în anul doi, trei de facultate, fie după ce ai terminat stagiatura și ți-ai aranjat viața. Dacă îl au spre sfîrșitul facultății, soții riscă să fie aruncați unul departe de celălalt și atunci lucrurile se complică. Cînd începe stagiatura, copilul trebuie să fie măricel, măcar de grădiniță. „Pînă nu ai familie, faci chefuri, cite un video și de două ori pe an mai înveți cîte ceva. După ce te-ai căsătorit, vezi altfel problema. Devii mai liniștit, ți se schimbă și profilul cultural, unul sub influența celuilalt. „În căminele de familisti ne ajutăm unii pe alții, avem cam aceleași probleme. Ar fi păcat să se desființeze la anul, după cum se zvonește. De fapt, noi nu aflăm nimic precis, nimeni nu se interesează în mod deosebit de noi, de grijile noastre”. Cînd o întreb ce s-ar putea face pentru ei, îmi răspunde simplu că ea nu vrea să impună nimic și nici nu crede că ar sta cineva să o asculte. „Să facă ce vor ei”. Într-adevăr, soții Mihai sînt o familie liniștită. Vor doar ca nici copilului lor să nu li lipsească nimic. Chiar dacă pentru aceasta trebuie să-l țină la două sute de kilometri.

MIRCEA MITRUȚIU ■

UNA PE FAȚĂ, ALTA PE DOS

Am participat, împreună cu un coleg de redacție, la etapa finală a concursului „Căminul, școală a vieții în colectiv”, desfășurată în paralel cu pregătirile pentru deschiderea parcului studentesc și pentru balul complexului. Toate aceste acțiuni coordonate de același resort, cel al comisiei sociale. Toate cu un termen precis de finalizare. Deci, în două zile, pe lângă obligațiile de învățămînt, trebuia să vedem 30 de cămine și 6 cantine, să acordăm punctaje conform unor parametri clar stabiliți, să facem clasamente.

Avînd în vedere ritmul alert și condițiile impuse de regulament pentru desfășurarea concursului, comisia și-a făcut datoria, punctajele au fost acordate corect. Conform obiceiului locului, peste tot eram așteptați de un membru în comitetul de cămin sau cantină, care ne însoțea pe traseu. Deci data desfășurării etapei finale nu mai era demult un secret, vizita noastră era anunțată, pregătirile făcute din timp. Acel stil de muncă era însă două tășuri. În primul rînd se permite corijarea și realizarea măcar în ultimul ceas a unor condiții care ar trebui să fie o stare de lucruri permanentă. Se pavoazează, cantinele primesc fețe de masă noi, flori pe masă și perdele spălate. Deci se stimulează o reimporspătare periodică, oarecum forțată. În al doilea rînd, însă, dispăre factorul surpriză, în lipsa căruia obiectivitatea și caracterul riguros al întreprinderii scade. Nu mai constai adevărul de toate zilele, ci o stare excepțională existentă o dată în an, cu ocazia acestui concurs și eventual cu ocazia altor controale, anunțate și ele din timp, conform aceluiași bun obicei al locului. Acest aspect ar putea fi vizibil atenuat dacă s-ar ține cont mai mult de vederea de ansamblu pe care toți membrii comisiei, studenți fiind și în cămine locuind, la cantine luînd masa, și-ar putea-o forma în răstimpul dintre două etape. Nu s-ar ajunge la situația ca o cantină în care se mîncă mai prost să se situeze pe un loc mai bun decît alta, pentru simplul motiv al situației constatate în timpul vizitei. Mai există și parametru **dinamică**, care stipulează modul în care evoluează în timp situația la diverse cămine și cantine. Și aceasta are însă un efect limitat, din două motive. La un cămin notat cu zece la pavoazare, aceasta teoretic nu se mai poate îmbunătăți. Apoi, situația se compară de la un an la altul și nu de la o etapă la alta, eum ar fi mai firesc, cînd s-ar putea constata și schimbări sensibile mai mici.

În sfîrșit, rămîne problema cea mai spinoasă, cea a parametrilor întrecerii. Cred eu că cele mai importante probleme pentru viața unui student în

cămin și cantină, nu intră în calcule. La cantine, nu se punctează calitatea și cantitatea mâncării, nici promptitudinea servirii, dând prioritate în mod nejustificat stării de pavoazare, stării de ordine și curățenie și efectuării serviciilor de către comitet și grupe de servicii. În cazul căminelor, starea de curățenie și întreținere a camerelor se verifică după topul camerelor frumos colorat, iar modul de funcționare al grupurilor sanitare și instalațiilor electrice precum și modul în care se execută reparațiile necesare nu interesează. Ar fi acestea doar câteva aspecte, în lipsa cărora activitatea acestei comisii, care totuși s-a străduit să își onoreze sarcinile și să puncteze corect conform parametrilor impuși, ar fi fost mai deplină.

MIRCEA MITRUȚIU ■

„SĂ VĂ SPUN SINCER SAU AȘA...?”

Pe ansamblu, situația a evoluat în toate sectoarele, făcându-se un salt spre mai bine. Îmbunătățirea condițiilor de cazare și servire a mesei fiind vizibile. Fără a lipsi nici interesul acordat cazării oaspeților din alte Centre Universitare. Ținând însă cont de multitudinea căminelor, ar fi absurd a încerca să facem o prezentare detaliată a tuturor realizărilor obținute. Prin urmare, ne vom opri doar la inițiativa deosebită, surprinsă cu ocazia finalizării concursului „Căminul-școală a vieții în colectiv” pe anul universitar 1988/1989. Alături de o succintă prezentare a deficiențelor ce au continuat să persiste. „Goluri” ce mai mult ca sigur ar fi putut fi umplute până în prezent, dacă angajarea ar fi fost mai serioasă din partea celor în cauză.

DEȘI INCREDIBIL, situația cea mai proastă se menține la cantine. Concret, calitatea mâncării lasă încă de dorit. Cu tot șirul de nemulțumiri ce decurg de aici, între care și scăderea numărului de cartele cumpărate.

Pavoazarea se menține la fel de deficitară. „La cantina 1 G nu s-a făcut mai nimic” (Valentin Zbăgan). La 4 G se schimbă doar anumite gazete, în timp ce altele păstrează „colbul”. Vizitele medicale continuă să se efectueze neregulat. (Așa cum aveam să întălmim la 1 C, 4 C. Cozi imense în fața ghișeelor peste tot.

Și acestea în timp ce tot mai mulți membri ai comitetelor, (o spunem fără a da nici un nume, deocamdată) obișnuiesc să servească masa prin spatele ghișeului. Făcând uz de funcția pe care o au. (Cu ce drept? Și până când? E nevoie ca Forumul să intervină printr-o nouă anchetă în acest sens?).

„PARCĂ A TRAS UNUL cu barosul”, face cineva o remarcă la gaura de deasupra intrării în căminul 9/C. Fără a face caz din aceasta, presupunem că ar fi corect ca, alături de ceilalți indicatori, aspectul general al unui cămin să contribuie cu o cotă parte la realizarea punctajelor în întrecere. Fiindcă, privind prin optica locatarilor, acesta ar fi

principalul criteriu de apreciere al condițiilor de locuire.

Curățenia este și... nu este de nota zece. În multe cămine nu se știe nimic despre echipele de reparații (20/G, grupele de autogospodărire (22/C, 9/C). Cît despre distribuția presei, se face mai mult după ochi sau nu se distribuie deloc (?). Lăsându-se în teancuri la poartă, pentru a putea lua cine vrea și cît vrea (9/C, 11/C, 14/C). Nu avem certitudinea că această distribuție se face „ad literam” nici în 20/C, unde există totuși drept mărturie, la poartă, un tabel completat (prea) omogen, scris de aceeași mână și cu același pix.

Conferințele culturale și sanitare se țin în multe cămine doar „verbal” („să vă spun sincer sau așa...?” ne răspunde la întrebare Ștefan Worja, vicepreședintele de la 11/G). Gazetele Agerpres sînt vechi (21/C, 22/C) și stau uneori alături de alte gazete, în care apar decupaje sau articole al căror rost nu-l găsim („Zi de leafă, Caraiman / Blondă, mofturi, talisman / Demaraș, milițian... / Nu tu acte, nu tu ban” - 9/C)... „Pro memoria” (13/C-ului) apare cu un scris a cărui caligrafie lasă de dorit și plin de ștersături. 12/C se ghidează încă după vechiul regulament („Administratorul nu ne lasă să-l schimbăm” - Diana Berinde, vicepreședinte). Din ce motive nu ne dăm seama, de vreme ce de competența administratorului ar fi fost să se ocupe de schimbarea oglinzii sparte cu un etaj mai sus.

Tot o „istorie neelucidată” a rămas și rolul studentului de serviciu la poartă. Lumea intră și iese fără a-l acorda nici o atenție. În 19/C numărul tuturor persoanelor trecute în registrul de vizite e cu mult inferior (probabil) celor aflate la acea oră în cămin. La 21/C, Simona Ionescu ne întreabă în glumă de legitimații. S-o credem? În holul 12/C, doi indivizi intră în cămin cu două sticle de vin prin fața noastră.

Remarcăm, ca un fapt pozitiv, inițiativa și spiritul critic al căminului 13/G (pe lângă faptul de a se prezenta impecabil în întrecere) prin afișarea în holul de la intrare a aspectelor negative din cămin. Așa cum nu se poate trece nici peste activitatea deosebită a comitetelor din 1/C și 13/C; 19/C a președinților Mircea Lola, Carmen Lar și Cornelia Popescu. Lucru care nu poate fi afirmat despre 11/C și 9/C. 22/C s-a menținut în schimb constant la toate capitolele, fără a excela prin nimic.

ADRIAN BĂDESCU ■

Cluj / Central University Library Clasament final

CĂMINE

I.	13/C	91,61 puncte
II.	22/C 2 IMT	90,98
III.	19/C 1/C	90,35
4.	1 IMT	88,29
5.	21/C 3 IMT	87,08
6.	14/C	86,57
7.	15/C	86,13
8.	2/C 12/C	81,64
9.	9/C 2 MV	80,02
10.	16/C	78,60
11.	3 IAT	77,45
12.	20/C	76,88
13.	11/C	76,75
14.	1 MV 7/C	76,08
15.	4 IAT	75,85
16.	1 IAT	73,86

CANTINE

I.	UT IMT	48,21 puncte
II.	4/C	48
III.	1/C	45,88
IV.	3 Ex IAT	43,58

PĂRINȚI ȘI COPII

Căminul 14 G. O zi obișnuită. Se așteaptă reparațiile...

Mihai Valer Demian; vîrsta: un an și opt luni; probabil viitor inginer, la fel ca și părinții lui. Acum e la bunic, lângă Sibiu. Pe un coridor întunecos, în fața unei uși albe, numele părinților lui Mihai rămîne vizibil: „Demian Valer (VM); Bădiță (sic!) Adriana (VM)”. Căsătoriți. Deasupra etichetei, cineva a trecut inițialele viitorului lor titlu: „Ing.”. Adio studentie...

Bat la ușă, intru, sînt invitat să iau loc. Adriana D. mă privește cu curiozitate. Mă prezint. Frica unei pauze penibile mă face să formulez rapid primele

întrebări. Peste puțin timp, apare și Florin Mihai, prim-vicepreședinte administrativ. E greu doar la început, apoi discuția decurge firesc, parcă ne-am fi cunoscut de cînd lumea: „Sînt indiscret dacă te întreb cît de des îl vezi pe Mihai?”. „Nu, cam o dată pe lună, chiar și mai rar. Liam adus la Timișoara, dar nu i-a plăcut”. „Există riscul ca Mihai să-și recunoască părinții după fotografii?”. „Ei, nici chiar așa...”. Aduc vorba despre ideea înființării unei creșe, patronată direct de căminul 14. Tot Florin îmi povestește despre ce este vorba: „...toată lumea face scandal, dar aproape nimeni nu e dispus să-și aducă copiii la o creșă în mod regulat. Apare fiecare o săptămînă, două, apoi se eschivează în toate modurile posibile. Motive se găsesc, chiar dacă nu sînt toate la fel de întemeiate. Cealaltă alternativă e simplu de întrevăzut, chiar și de către un neinițiat ca mine: rămîn părinții părinților, adică bunicii... că tot ei, săracii...”

Acum e liniște. Adriana mă întreabă dacă mă deranjează puțină muzică. Nu mă deranjează... Odată cu primele acorduri dezbaterile noastre încetează: se interiorizează fiecare cu gîndurile lui. Pe perete descopăr fotografia lui Mihai împreună cu părinții lui. Atunci zîmbea... În cameră este încă răcoare. Am timp să admir tot felul de reclame stridente, desprinse din reviste străine și lipite pe pereți. Tineri la fel ca și noi, care zîmbesc exasperant de mult. Mai spre ieșire, este rîndul echipelor de fotbal. Într-un colț al camerei, pe un reșou, un ibric din sticlă termorezistentă: se pregătește apa pentru cafea. Atmosferă de cămin...

Undeva, departe, pe o străduță liniștită, un băiețel se joacă, și, din cînd privește departe, spre căpătul străzii: poate totuși își va vedea părinții. Ei este dor, și îi așteaptă de mult...

Din nou Timișoara: Aleea Studenților, cămin 14 G, camera 143. Se așteaptă repartițiile. Trebuiau să vină de ieri. Ora zece fix. Pentru cîte ore veți mai fi studenți?

Fereastra e deschisă și de afară nu răzbate nici un zgomot. E dimineată, e liniște, e cald. Din clipa în care am o eternitate. Momentele de liniște se prelungec periculos de mult. Mă ridic precipitat și plec spre ușă. Mai am timp să-i întreb dacă mai au ceva de adăugat. Ridicol: doar nu sîntem la tribunal!

Salut și plec. Dincolo de ușa cu etichetă rămîne un ursuleț de pluș împreună cu fotografia unui băiețel care zîmbea.

IONEL ZOLOGA ■

Am primit la redacție

Cu privire la afirmația făcută în „Forum Studențesc” nr. 2...3 (127...128) 1989 pag. 6 și a nume:

„La un curs științific a da studenților teme, a li se da bibliografie, și apoi a aștepta să vină cu lucrarea efectuată este un lucru care nu poate să ducă la succes”, doresc să prezint următorul caz concret.

La cursul de „Proiectarea și construcția drumurilor” s-au prezentat studenților din anul III C.F.D.P. și metodele de determinare în laborator a adezivității lianților hidrocarbonați la diverse feluri de agregate naturale. Cu această ocazie, cadrul didactic a arătat inconvenientele metodelor subiective existente și a sugerat cîteva posibilități de îmbunătățire a aparatului și metodologiei cunoscute, în scopul de a se obține rezultate mult îmbunătățite.

Cu ocazia celei de a XXX-a sesiuni de comunicări științifice studențești din 5...6 mai 1989, studentul Gelu Farcaș din anul IV C.F.D.P. a prezentat un nou aparat și o nouă metodologie de determinare a adezivității lianților hidrocarbonați la agregatele naturale.

Lucrarea a fost predată cadrului didactic, întocmită complet de student, din proprie inițiativă (inclusiv desenele proiectului de execuție). După examinarea lucrării s-a constatat că propunerea este foarte bună și constituită o invenție. Aparatul a fost executat în laboratorul de drumuri al catedrei D.F.I.C. și expus la sesiune.

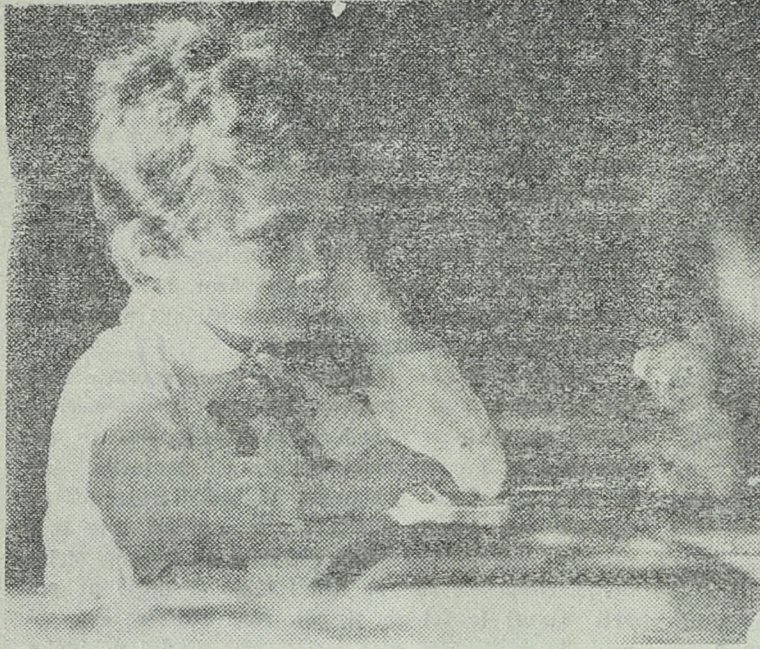
Cadrul didactic a impulsionat executarea aparatului și a sugerat cîteva idei de îmbunătățire a modului de prezentare.

Studentul Gelu Farcaș și-a executat singur posterul, a susținut lucrarea și a luat premiul I al secțiunii „Drumuri și Căi ferate”.

Sînt de acord că cele relatate mai sus constituie o excepție, dar spre mulțumirea noastră, totuși, există și asemenea cazuri. (Studentul Gelu Farcaș pe ansamblu este de nota 8).

Prof. dr. ing. Laurențiu Nicoară
Șef catedră D.F.I.C.
Facultatea de Construcții

SCRISOARE DE LA CEL MIC

Să ne amintim de zăpezile copilăriei. De pâtimasele vise de mărire năzrite în cruntele războaie de pe maidan. În lungile și plictisitoare ore de aritmetică, în fața miraculosului ecran al televizorului ori în cămară, cotrobăind febril printre borcanele cu dulceață. Ele sint cărămizile dinții, ascunse acum la temelia orgolioasei case a tinereții. Le-am trădat cu seninătate, pe nesimțite. La ruleta prezentului mizăm de multă vreme pe o altă cifră. De este cumva mai mică, privim cu îngăduință la naivitatea micuțului din primele pagini ale albumului de familie (ce minunat balsam este orgoliul maturității pentru durerea unei Atlantide pierdute!). Și dacă i-am da totuși dreptul micuțului în pantaloni scurți și cu buzunarele pline de pietre să ne judece?

Micuțul Florin Petolea s-a visat medic, puștiul Ovidiu Gules, mai aventurist, și-a dorit mult timp să ajungă pilot militar, mai cumintele și mai realistul copil Dan Popovici își propusese să tundă oamenii, fetița Aladgem nu rezista ispitei de a-și băga degetele în aparatul de radio, Valy Sămînță, vădind lacune în educație și o proastă orientare profesională, și-a pus în cap să ajungă nici măcar puțin și nici mai puțin decât... bandit.

Toți și-au trădat visul dinții. Astăzi, cuprinși de nostalgie, răscolesc prin cușorul mare din pod: doare sau mingiile privirea fîcului trădat? hăinușele lui vor mai fi fiind ele bune la ceva? ce am pierdut și ce am câștigat?...

Un politehnist la curtea lui Hypocrate

Cine nu a visat în copilărie să devină medic? Printre aceștia în cele din urmă m-am numărat și eu, dar asta nu m-a împiedicat să pășesc plin de entuziasm pe porțile politehnicii. Primele vise nu pier totuși în neantul uitării, așa că iată-mă într-o zi de primăvară la Facultatea de Medicină, curios să aflu cum mi-ar fi stat în postura de decicist.

Dimineață. Cursa de Morfopatologie, anul IV. Fețe blazate. Figuri distinse. Se fumează țigări plăcu mirositoare. Mă simt cam stingher în acest sobor de viitor doctori. O blondă platinată cu figură de intelectuală ratată mă privește cu mult interes. Îmi propun să mă așez lângă ea. Nu se știe niciodată când ai nevoie de un doctor...

Țigările încep să se stingă în grabă. La capătul coridorului a apărut EL. Mare înghesuială la ușă. Se pare că profesorul are ceva personal cu cei care intră.

Pătrund cu mare greutate în sală. Pe o rază de zece locuri în jurul blondei scaunele sînt ocupate. Cred că au fost reținute de la începutul semestrului. Pășesc cu mult regret spre ultimul rând de bănci, la peluză. De aici vezi altfel viața, în general, și cursul în special. Mă așez lângă unul cu o mutră mai exotica.

Scaunele încep să treznească. A intrat! Colegul meu nu pare prea impresionat de intrarea profesorului, deși nu cred că l-a văzut de mai multe ori ca mine. Cei din primele rânduri sînt gata de atac. Stilourile sînt apucate cu febrilitate.

A început, în sfîrșit, cursul. Cred totuși că am nimerit la ceva legat de limbile străine. Pricep doar din cînd în cînd cîte un cuvînt, mai ales prepoziții. Se pare că leit-motivul cursului este ceva denumit LEIORABDOMIOM. Îmi place cum sună, dar oare ce o însemna? Colegul meu cercetează plin de interes o revistă cu multe poze înfățișînd diverse detalii anatomice. Cred că acolo problema leiorabdomiomului e tratată mai pe larg, deși textul lipsește.

Profesorul face o pauză semnificativă și începe apoi o frază, din care nu lipsește bineînțeles leioarabdomiomul, frază ce se termină la fel de semnificativ precum a și început. Totodată sala începe să ridă. Cred că leiorabdomiomul asta este un lucru tare amuzant. Sînt privit cu suspiciune, așa că încep să rid și eu. Nu vreau să par prea ignorant. Casc. Mai e o jumătate de oră.

Domn' profesor face o altă pauză și

se lansează într-o altă propoziție, în care inevitabilul leit-motiv intră de două ori. E clar, îmi zic. Va fi de două ori mai amuzant decât prima dată.

Îmi place la medicină. E multă viață aici. Nu mai aștept să termine și încep să rid sonor. Ați simțit vreodată că un întreg amfiteatru se întoarce spre voi? Nu e prea plăcut.

Sînt invitat să spun ce găsește așa amuzant la acest curs. Răspund că am niște amintiri din copilărie foarte vesele. Mi se aduce aminte clasică glumă cu cei care rid de ce își aduc aminte. Se aud cîteva risete slugarnice. Vrînd să vadă probabil ce hram port, profesorul mă întrebă de ceva ce se numește FIBROMIXOM, probabil. Cred că am mai auzit de cuvîntul asta undeva. Probabil că la jocul de SCARLE. Văzînd că tac, profesorul zice că îmi mai dă o șansă și mă mai întrebă de ceva și mai dubios — OSTEOCLASTOM. Șansa condamnatului pe scaunul electric. Mă uit mirat în jur. Colegul pare mai mirat decât mine. Cred că nu-și dă seama ce se întîmplă.

Tac. Și tăcerea poate fi un răspuns. Sînt poftit afară. Fac o ultimă tentativă și vreau să-ți spun cine sînt. E neîndurător. Plec demn. Îmi spune că o să ne mai întîlnim la toamnă. Mă cam îndoiesc. Din ușă arunc o ultimă privire. Blonda privește cu regret în urma mea. Adio!

Mă bucur că sînt la politehnică. Acolo nimeni nu glumește.

FLORIN PETOLEA ■

Împăratul muștelor

Din copilărie rămîne un gust de bomboane acrișoare, de scortîșoară și vulpi argintii care și-au uitat popasul și pribegesc prin ripe cu laț.

Pe cînd visele se contopeau cu zborul, de rămîneau jos pădurile, valea cu case și spiriduși, și stîlpil de telegraf și Vîna, pîriul în care peștii păreau ploaie de cuțite, ei bine, pe-atunci mă pregăteam pentru meseria de... Bandit. O asemenea profesie nu-mi apărea deloc bizară și fără viitor. Să fii bandit, să umbli cu pași de pisică prin poduri, să spargi seifuri și pușculițe, să aduni obiectele risipite în somn, adică un fel de vînzare de vînt cu și cum vîntul ar fi o ființă de înțeles, cu trupul uitat prin scrinuri. Și ca să nu mă dezmint, furam chiștoace din lada mare și ruginită a birtului din Sat. Aveam nădragii largi și prăfuiți ca după un război cu drumurile de țară pe care mulți fluturi se așază în taină în nopțile cu abajururi, scîlpind a ducă și a polen din alte lumi.

Dar de la vis la mișcarea mîinii e o călătorie nesfîrșită, în care crești și-ți

răstălmăcești trupul ca-ntr-o adolescență. La ideea de Bandit începi să renunți puțin cîte puțin, prin discotecă. Mai bine poet, boem, din aceia care dorm pe sub arcade de argint, reumatici și cumînți. În cel mai bun caz sfîrșești inginer undeva în nămeții pufoși și strălucitori ai marilor vacanțe pierdute. Cîm să mai jefuiești băncile duioșiei cînd ți se face de iubite și de cuiburi și de veverițe prin fîn?

Tata mă vroia inginer agronom. „Vali tată, ne luăm un tractor și ne suim în el și îi dăm drumul și colindăm lumea. O arăm și o semănăm și apoi o facem piine”. Șofer s-a făcut Ghiță. El, fugea repede la drum cînd se auzeau tractoarele. Era blond și adesea mînjit cu miez dulce de lubenițe, de se lipeau muștele de el cu dragoste, de el și de hirtia aceea cenușie pe care Mama Domnița o lipea de becuri. El visa să ajungă împăratul muștelor. Fugea la drum să vadă cum trec tractoarele și cînd jucam „pac-pac” el zicea „Io nu mă-s molt!”. O dată am avut noi doi o cutie cu coropișnițe și cerneală de le-am dat drumul și s-a speriat Muma „dă gonșile alea”. Ghiță a crescut mare, s-a făcut șofer pe un Roman Diesel. Colindă țara și le face fetelor cu ochiul și ele se urcă la el în cabină, de zimbesc apoi trecătorilor duioase.

Ehe, cînd te-ai făcut mare de-a binelea și-ți bat pe la porți orarele de om obișnuit, de angrenaj cu scîrț, vine un anotîmp cu scrisori de la cel mic și lepădat în urmă pe o oglindă cu pisici, îți pui încet centura și pistolul din plastic, îți îndepărtezi de la sold mina dreptă și, numărînd pașii spre celălalt, spre vietatea albă care ai st, îl ucizi cu blîndețe.

Eu țin minte atît: că vroiam să mă fac bandit. Mama țesea ceva pentru drum. Pe ciine îl chema Huck, de la Huckleberry Finn, era negru și îl ducea tata în brațe cînd se întîmpla să trecem vîi cu turme de oi și cîini ciobănești cît un vițel de mari.

Stai și te dezmeticești cum pier toate astea, prin sîlcii, ca fumul care-și uită sursa și aleargă nebanatic la ceruri.

VALENTIN SĂMINȚA ■

Parcă îmi era ciudă

De cînd mă știu, am fost hotărît să ajung ceva în viață și primul gînd s-a oprit la meseria de frizer. Pentru mine un fel de doctor, lucrînd însă într-o încăpere puternic parfumată, cu multe oglinzi și ustensile frumos lucitoare. Un om care câștiga foarte bine, după opinia

tatălui meu, mai ales, care nu dădea bacșiș, dar îl invidia pe Gogu frizerul pentru cele două automobile.

Și fiindcă redacția a vrut, m-am pomenit într-o după-amiază cu gîndurile fugind razna pe străzi, rînd în fața unei frizerii. Mă și vedeam în halat alb, cu buzunarele doldora de bacșiș și cu o meserie care mi se citea din priviri. Recunosc, gîndul acesta n-a constituit principala cauză a insomniilor mele, însă de data asta aveam să-i d: ascultare. Mă reped pînă acolo și pe urmă văd eu ce aș putea să pătesc? M-am înarmat deci cu tupeu și, nu știu de ce, poate din cauza frigului sau a emoțiilor, am ajuns în fața instituției amintite cu părul măclucă, numai bun pentru tuns.

Care este oare diferența dintre a tunde și a fi tuns? Eu m-am întrebat odată ajuns înăuntru și probabil cu voce tare, că prea se uitau cei dinăuntru fix la mine. Instinctiv, m-am pipăit. Nu cred că-m lipsea nimic. Deci mă apropiu timid de cel mai curajos frizer dintre cei de față, să-mi ating visul cu mîna nu, alta, și mi-am zis: asta-i omul meu! Avea frunte înaltă, ochi întrebători și un tic nervos: își ducea tot timpul mîna la cap, pe locurile unde odinioară, bănuiesc, avea păr din belșug.

Spre marea mea rușine, mă întrebă cu voce tare: „Doriți un tuns?”. Ce puteam să-i răspund? Am spus da. Nu puteam să-i explic pe nepregătite ideea cu visul meu de frizer. M-am așezat în scaun și abia tunc, pe șoptite, i-am explicat despre ce-i vorba. L-am rugat să-mi dea ceva de lucru în frizerie, pînă mă deprind și eu cu această artă. A durat mai mult decît mi-aș fi închipuit. Fixitatea privirilor lui îmi spunea că nu mă înțelegea prea bine. Cu lecția să fi venit și nu s-ar fi mirat într-atîta. Încercam practic să-l conving că nu sînt nebul. După îndelungi tratative, cînd fețele tuturor s-au mai lungit cu cîte doi centimetri, am ajuns la o convenție: tuns gratuit (regim de student) contra măturat pînă la închiderea programului. Mi-am dat curaj și mi-am zis că toți marii maștrii așa și-au început ucenicia.

Aveam păr în gură. Și după vreo oră parcă nici nu-l mai simțeam. M-a tuns foarte repede și, uifîndu-mă atent în oglindă, mi s-a părut că nu-mi stătea chiar așa rău. M-am trezit apoi cu mătura în mîna și echipat corespunzător, cu halat alb și un ecuson pe care scria Mariana Turcitu.

Lucram în liniște și zîmbetele îngăduitoare ale frizerilor, dar mă rodea curiozitatea și l-am întrebat pe maestrul meu: de ce se aruncă atîta păr, de ce atîta risipă, nu s-ar putea folosi la ceva? Mi-a aruncat o asemenea privire, încît din nou m-am controlat și-am dus mîna să văd dacă nu-mi lipsește ceva. Eram dumirit pe deplin.

Și fiindcă era o zi cu ghinion, trebuia să se întîmple: doi colegi intră în frizerie și pe față li se așează o mare stupoare la vederea mea: aveam halat alb și culegeam păr de pe jos. Am observat cu atenție metamorfoza mimicii lor: uimirea se transformă în zîmbet, zîmbetul în ris și risul într-un hohot de nesătulit. Figura mea, întoarsă înspre idolul al cărui ucenic eram, exprima o durere mută. Nu știu de ce, dar nu puteam să rid. Parcă îmi era ciudă.

După plecarea lor, ajungeam treptat la concluzia că nici un curs nu era plictisitor și viață ca aceea de student nu s-a mai văzut. Hotărît lucru, această frumoasă meserie nu era pentru mine. Am hotărît solemn: de astăzi îmi interzic să mai scot visele din arhivă. Nici dacă directorul de la Le Figaro mă roagă...

Și atunci m-am adresat frizerului: „Tovarășe, de ce nu vrei și dumneata să dai la o facultate, mai ai timp suficient...”. N-am mai apucat să termin fraza. Toate instrumentele din mîna lui deveneau amenințătoare. Am aruncat halatul, mi-am înșfăcat mapa și am reușit să aud din urmă cuvintele: „Tunde-o, golanule...”. De fapt, afară nici nu era așa frig și, dacă întindeam pasul, mai prindeam o oră de curs.

DAN POPOVICI ■

Povești cu rezistențe grupate în serie

Copilul nu-și mai dezlipa privirea de la ecranul cenușiu. Mîinile lui mîngiau clapele una câte una cu o duioșie aproape fraternă. Zimbea. Jocul avea acel soi de vrajă pe care păpușile nu o mai ofereau. Cit de plictisitoare apăreau acum marionetele din plastic și ochii lor fără viață. „Prostii”. Calculatorul din fața ei era un tovarăș. Cu care comunica. Aproape o ființă care îl proiecta spre viitor. Spațiul se deschisese brusc, și galaxiile își reluau rotirea amețitoare. Își amîntea vag de spaima simțită cîndva într-un pare de copii, pe o roată uriașă, aproape de cer. „Dacă întind o mîna o să plouă, pentru că se sparge un nor”. Dar a plouat.

Cîndva se hotărîse să „diseca” păpușa. Pe dinăuntru era goală. N-a reușit niciodată să-i pună la loc muzicuța. Deci, n-a mai cîntat. Cînd însă tafa a desfăcut radioul, labirintul de fire a fascinat-o. De acolo ieșea vocea. Acolo s-au ascuns oamenii ăia deștepți care vorbesc într-una. Și melodile. „Și eu vreau să fac un radio! Unul de jucărie, pentru mine”. Acum ar fi „disecat” calculatorul. Dar tafa putea să se întoarcă la birou în fiecare minut. Nu era timp. „Cum se face un calculator, tati?” „Cînd o să fi mare să te faci ingineră electronistă”. „Ce-l aia?”

Acum, după mulți ani, după ce am hotărît să descifrez mai degrabă mecanismul ascuns al literaturii, poate din convingerea că este mereu un ceva care rămîne ascuns în cuvînt, renunțînd prea ușor la ceea ce părea poezia matematicii, a fizicii, a gândirii atotstăpînitoare, am vrut să știu ce am pierdut. Am chiulit o zi de la facultate ca să merg la Electro. Am avut noroc — sau cel puțin așa credeam atunci. Am prins un curs de „Bazele electrotehnicii”.

Rețineam vag, de la orele de fizică din liceu, povești cu rezistențe grupate în serie sau în paralel, cu tensiuni sau intensități, dar în momentul în care am văzut tabla înțesată cu formule, primul gînd a fost că m-am rătăcit, am luat-o razna printr-un cîmp magnetic semănat cu dreptunghiuri legate între ele cu linii drepte care purtau curent. Doar că forțele de atracție nu mai funcționau. Sincer mie mi se părea indiferent în ce direcție circula fluxul de electroni (?) (sper că nu greșesc) dar ceilalți păreau convingși că asta are o importanță capitală. Deci m-am supus majorității.

După primul șoc m-am uitat prin sală. O sală de seminar asemănătoare cu ale noastre, luminoasă. Nu mi s-a părut că ar fi fost prea mulți absenți. Profesorul, în aparență un bonom. Încîlcea și descîlcea firele de pe tablă, așa cum un prestidigitator scoate din țilindru tot mai mulți iepuri albi.

Stăteam în ultima bancă. Cineva îmi spusese în pauză că de acolo se simte pulsul clasei. Eram o intrusă, spionată discret și spionînd indiscret. După ce a șters de vreo două ori tabla, studentul a constatat că totul se reduce la zero. Atunci pentru ce atîta muncă? Iar pe urmă, ca și cînd ar fi vrut să mă contrazică, relația sau numărul, sau altceva a tîns către... înfinit.

Cînd deja începusem să mă amăgesc că aș pricepe și, ca o dovadă a zelului meu, aruncam în jur priviri inteligente punctate de o mimică sugestivă, a răsunat o remarcă:

— Pe dumneavoastră nu v-am mai văzut parcă! Vocea era a profesorului.

Douăzeci de perechi de ochi mă fixau întrebător, în unele priviri licăreau ușor ironice surisuri, în altele mirare: „cine-i tipa?”

Am reacționat sub așteptări. M-am bîlbîit, am roșit, imaginația mea secase, nu-mi venea în gînd nici o minciună

—de ce să fi mințit? — ar fi fost mai multe de povestit... un bun reporter nu s-ar fi demascat, cine a zis că ești un bun reporter?). Păcat. Privită cu ochi critici, tînăra intrusă avea culoarea goșarilor murați puși de bunica spre păstrare, iar vocea ei devenise de o suavitate de nerecunoscut pentru rude și prieteni: — Știi... aș vrea să scriu despre Electro...

Apoi, nu știu de ce, s-a rîs (cineva spusese o glumă) și, cît timp a mai rămas, am așteptat soneria. Și a sunat. Pierdusem nostalgia calculatorului, fără să fi aflat ce este și fără regretul prea puternic de a nu ști și asta. Uneori, cînd se mai strică radioul aș vrea să-l pot repara, dar pe urmă, îl duc la depanator și deschid o carte de poezie.

ANCA ALADGEM ■

Top Gun

Stăteam și trîndăeam în sala de lingă hangar. Maiorul își făcea de lucru cu un pilot automat, vitregit momentan de fuselajul mamă și răsfirat pe niște mese, prin încăperea. Aprind o țigară. Mă așez mai confortabil pe scaunul de lemn și fumez tacticos. Veșnica lene dinaintea prinzului. Afară, cerul e degajat și simț de la fereastră o adiere răcoritoare. Dar ce naiba o fi drăcia aia ce oțată pe dulap? Din cauza luminii ce-mi bate în ochi nu-l văd decît conturul, și acela estompat. Parcă ar fi o pasăre. Nu se poate... așa de mare? Mă ridic de pe scaun și mă deplasez precaut într-acolo. Ei, asta-i bună! — Dom' maior, o bufniță, veniți repede să vedeți o bufniță pe dulap. — **Vezi-ți mă de treabă!** (nici nu a ridicat privirea de la circuitele pe care le studia) — Dar e o bufniță, pe onoarea mea! (s-a uitat scurt, deranjat, apoi a schițat un gest de aprobare) — **Da, o bufniță, ei și?** Cum adică „ei și?” Parcă ar fi văzut cursa de Frankfurt. Auzi dom'le, „ei și?” Nedumerit fiind, am ignorat cu desăvîrșire prezența maiorului. Cînd, deodată îi simt atingerea mîinii pe umăr: s-a apropiat încet și mi-a făcut semn să nu mă mișc. — **E bufniță măi, să fiu al naibii, cum Dumnezeu o fi ajuns aici? E vie, nu? Păi sigur că-l vie, d-aia stă în picioare. Ce ție și cu maiorii ăștia. Dar m-am abținut, am dat afirmativ din cap. — Hai s-o prîndem!** În sfîrșit, a reușit să gîndească din nou. Tocmai cînd ne străduiam noi s-o încercuim, întră bibliotecara o prietenă intimă a maiorului. Evident că zgomotul metalic al ușii și cel puțin mai cristalin al femeii au spe-

riat biata pasăre. Totul s-a petrecut în câteva fracțiuni de secundă: bufnița, trezită din melancolie, a filfuit din aripi și, cum e ea cam mioapă, a luat-o în linie dreaptă, pe direcția ușii deschise în pragul căreia bibliotecara (coafată și cu delicatețe machiată), a rămas înțepenită. Numai că, înainte de a-și găsi salvarea în spațiul aerian vast al hangarului, animalul nostru, probabil înspăimîntat de moarte din cauza acestui eveniment neașteptat, și-a pierdut orice control asupra mușchilor aparatului digestiv.

Prins cu povestea bufniței, am uitat să vă spun că în ziua aceea eu făceam de serviciu la escadrila de alarmă. Eram, firește, echipat doar în flanela și indispensabilii albastru-verzui (căci acolo sus e cam frig, cu toate că sîntem în iulie) și cu espadrilele de lînă în picioare. Așa că, lipsit fiind de buzunare, îmi era imposibil — cel puțin în concepția mea — să port asupra-mi o batistă. Maiorul se ocupa deja de fațada amiceii sale — el era (cum cred că bănuieți) îmbrăcat în uniformă. Eu, dornic să vin în sprîjinul superiorului meu, căutam încurcat o cîrpă, ceva... pe mese, ori pe vreun scaun. Ei bine, atunci am auzit semnalul de alertă. Cum dracu, că nu ne anunțase nimeni nici un fel de exercițiu! Doar n-o fi reală? Cum o fi sau cum n-o fi, am lăsat baltă intențiile cavaleresti și, cerîndu-mi scuze, am alergat să mă echipez.

Marin mă aștepta deja cu combinezonul de suprasarcină pregătît. — **Dacă ați știut că-i exercițiu, dom' căpitan, ce nu mi-ați spus azi dimineață? Să fi fost mai pe fază.** — N-am știut nimic, măi Marine. — **Atunci o fi real, păcatele mele!** — Habar n-am, dă-mi casca. — **S-aveți grijă, dom' căpitan.** I-am făcut un semn de salut cu mîna și am pornit-o în fugă pe platou.

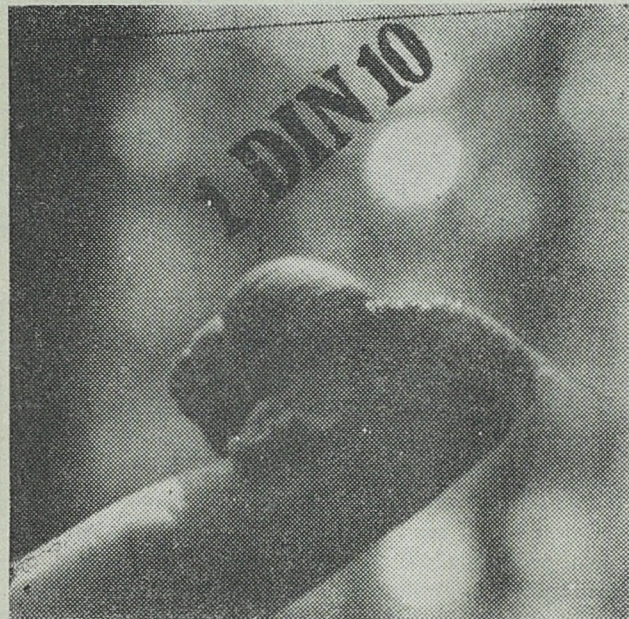
Mig-ul meu era așezat al patrulea în rînd. Plecăm deci cu valul al doilea. După ce m-am instalat, am închis cupola și am tras șlangul. Am așezat frumos aparatul în capul pistei. Cu maneta de gaz am ajuns deja pe roșu, iar cu cealaltă mîna strîngeam servofrina de pe manșă. De cum am auzit permisiunea de decolare, am slăbit încet frîna. Cu aproape zece mii de kilogrameforță în spate, simți o adevărată plăcere cînd slăbești frîna și o pornești din loc. Nu rulasem încă opt sute de metri cînd am început să simt portanța. Am tras atunci ușurel de manșă și apoi i-am dat drumul iarăși. Eram în aer. Am urcat în chandelă pînă la plafon. Acolo am orientat capul compas conform instrucțiunilor. Am pliat aripile, am spart zidul sonic și l-am trecut pe automat. În circa douăzeci și cinci de minute eram deasupra Bucovinei. Aici am virat și am început exercițiul de interceptare. De fapt, eu nu făceam mare lucru. Calculatorul primea datele de la sol și orienta singur avionul în urmărire. Ajunsesem deja deasupra Bărăganului, cînd am văzut ținta pe iconoscop. Era smecher colegul meu, încerca o trecere prin Vrancea către Meridionali. Dincolo de munți ni se semnalase un cumulonimbus. Pesemne se gîndea să treacă pe sub el, la joasă altitudine. Avea sînge băiatul, nu glumă. Unde să mai pun că pilota și un 29 — ultimul răcnet al tehnicii. Acum zburam amîndoi către frontul atmosferic. Nu mai aveam cum să-l evităm de deasupra: sau în razmot, sau să intrăm direct în acel infern care se cheamă cumulonimbus. Sincer să fiu, credeam că partenerul meu de luptă este, totuși, un om normal. M-am înșelat. N-a făcut altceva decît să mă vîre drept în furtună. Așa înțelegea el să scape de interceptție. Și-o fi spus și că, datorită umidității, ATOLL-urile sînt impracticabile acolo. Eu nu l-aș fi făcut decît o poză și gata, îl consideram doborît, pe cînd acolo oricînd poți fi trîznit la modul cel mai serios cu putință. Avionul este, în asemenea condiții, un paratrîznit ideal. Ce-o fi crezînd el? că-l voi lăsa nestîngerit în mijlocul turbulențelor și fulgerelor din cumulonimbus? Acum trebuia să fie atent și la furtună, deci puteam să-l prînd mai ușor pe picior greșit. Numai de nu m-ar prînde pe mine un trîznit. Deplasam complet și aveam stabilitate mai mare decît el. Cam deasupra Sibului l-am prins coada și l-am „doborît”: clic clic... și gata, misiunea era îndeplinită.

Am efectuat imediat o cădere — așa cum ar fi trebuit el să facă pentru a scăpa și de această dată — și am atins o altitudine inferioară norului de furtună. Aici era ceva mai multă liniste; vaporii plumburii și apăsători de deasupra capului acopereau complet soarele de amiază. La sud aveam bariera muntoasă, astfel că am pus capul spre nord-nord-vest. Către Cluj cerul era limpede. Am ridicat, am pliat strîns și am forțat puțin. Peste un sfert de oră aterizam.

IOVIDIU GULEȘ ■

Forum anchetă.

PRIMI 5 ANI

In antichitate, generalii romani au scornit o drastica măsură punitivă pentru legionarii ce se acopereau de rușine pe cîmpul de luptă: decimarea. Se începea numărarea cu un soldat luat la întimplare, sau cu unul considerat mai incomod pentru comandant, iar fiecare al zecelea roman îi urma soarta. O temă istorică delectabilă pentru societatea modernă în care trăim. Dar iată că, în mod inconștient la Facultatea de Mecanică statistică repetenții te duc cu gîndul la istoria Imperiului roman. Cifrele vorbesc de la sine: în anul universitar 1988-1989, din 2.753 de studenți la cursurile de zi, 213 sînt repetenți; din 1.887 seraliști - 195 de repetenți; deci dintr-un total de 4.640 studenți la Mecanică avem 408 repetenți. Anul universitar 1988-1989 - un an de studiu obișnuit, ca toate celelalte...

Acest fenomen pare a avea două cauze demne de luat în considerare: pe de o parte, lipsa de interes a unor

studenți față de activitatea profesională, iar pe de altă parte existența unor examene „cheie” aproape în fiecare an de studiu. Ambii factori se intercondiționează reciproc, conducînd la nefericită statistică mai sus amintită.

Despre lipsa de participare a studenților s-a mai vorbit și se vorbește în continuare. Numai că, atîta vreme cît exigențele unor cadre didactice nu vor deveni mai flexibile, nu se vor schimba prea multe lucruri. O radiogramă pe ani de studiu situează în top anii III și IV. În aceștia se repetă cel mai mult și cel mai... des. Căci există, de asemenea, un număr apreciabil de repetenți excepționali, reinmatriculați etc. Înșu aceste cazuri se datorează în primul rînd modulului defectuos de a privi școala al studenților în cauză. Să repeți o singură dată e omenesc, dar să trisezi sau chiar să lisezi mai mulți ani la rînd e oare la fel de omenesc?

Repetenții anului trei provin, cu regularitate matematică am spune, din focarele cîtorva examene anuale. Unele dintre ele pretind într-adevăr materii cu grad sporit de dificultate, mai greu digerabile. Altele, însă, referindu-se la cursuri mai puțin alambicate, uneori chiar banale în raport cu nivelul de asimilare și înțelegere al unui student mediu, ajuns în anul trei. Amintim aici disciplinele de mașini unelte (la secția MH), bazele așchierii (T.C.M.) mecanica fluidelor (M.T. și M.R.), iar - mai nou - avansează puternic disciplina de organe de mașini, care acoperă un palier din ce în ce mai însemnat din planul anual de repetenți ai anului trei.

Cu nimic mai prejos nu se situează nici anul patru, în special la secția T.C.M.: disciplinele de T.C.M. și școli, în special. În toamna trecută a fost desființată practic o întreagă grupă de la secția amintită, care nu a reușit să promoveze disciplina de T.C.M. nici după reexaminări.

Trebuie subliniat încă o dată faptul că dezinteresul multor studenți față de activitatea profesională își are cuvîntul său de spus în această nedorită situație. Numai că, în încheiere, stăm și ne întrebăm: oare un student care poate ajunge în anul III sau IV de facultate este el incapabil să se pregătească în mod corespunzător?

Cui nu-i este frică de Studiul metalelor?

Domnule, mi-am zis, trebuie să fie o chestiune cu examenele astea la Facultatea de Mecanică. Prea mulți nefericiți mi-au spus că pe sub feastră camerei din Căminul 2 MV, invocînd diverse forțe supranaturale. Am început să mă interesez în sfîrșit și-n dreapta, și uite așa din vorbă-n vorbă am aflat de pe la diversi cunoscuți, că dacă e să alegi dintre examenele din anul I unul cu adevărat „tare”, atunci el e neapărat cel la Studiul Metalelor. Fîind examenul cu cea mai multă și densă materie, la el pică cel mai mulți și dintre acești studenți se aleg viitorii oamni ce vor porni anul următor pe greu drum al repetenției.

Și ros de curiozitate, să văd cît adevăr și cîtă legendă e în toate spusesele astea, m-am îndreptat într-o zi cam ploioasă către clădirea S.P.M.-ului, unde una din grupele anului I.U.V.S. urma să aibă examen. Primul impact cu atmosfera de examen l-am avut chiar de la intrare. La bar. Un grup de fete cu niște cearcăne la ochi ca după Revelion, avînd în față o puderie de losare și de caiete, jucau un joc de societate tare amuzant, care consta cam în următoarele: una dintre ele întrebă o anumită problemă din curs pe care ea nu o înțelesese și nu apucase să o învețe. Celelalte își dădeau seama că nici ele nu au habar de acel lucru și chestia asta stînea un haz nebun. Dacă cele întrebate observau că nu pot nici măcar să localizeze cursul din care provine respectiva problemă, veselia era și mai mare.

Am vrut să intru și eu în joc, dar am realizat că nu pot să particip, neavînd nici în clin nici în mîncă cu Studiul Metalelor (deși, dacă stau să mă gîndesc bine, chiar asta era con-

diția de participare), așa că am renunțat și am întregat-o pe una dintre ele cum e. Drept răspuns mi-a pus palmele în fața ochilor și le-a ținut acolo pret de oțeva secunde. Mda, tremurau bine de tot. Mi-au spus că desfășurarea evenimentelor de pîna atunci nu era de natură să le stimuleze optimismul și entuziasmul.

Prima care ieșise din sală picase și le adusese vestea că profesorul nu era dispus azi să asculte prea multe biblileli. Intre timp a sosit și asistentul, care le-a invitat să vină sus la examen, fapt ce a produs o puternică emoție în rîndurile lor. Le-am urat baftă maximă și am urcat cu ele ca să studiez problema la fața locului. Privind prin ușa deschisă pentru oțeva secunde, cî timp proaspetele mele cunoștințe nu intrat, mi-am dat seama că atmosfera era extrem de tensionată. Așa că am rămas pe coridor, să văd cum vor evolua evenimentele „în continuare”.

Pe coridor, mai emoționat decît cele care intraseră în sală. Eustafiu din anul II U.V.S. (bis), își aștepta soția să iasă din examen. El trecuse prin asta acum vreo doi ani, avînd deci experiență, așa că l-am întregat care este părerea lui. „E greu”, mi-a zis, „e materie de an și sînt foarte multe ore de curs”. Cînd a dat el examenul ăsta a avut și puțin noroc. Un coleg care știuse foarte bine înaintea lui îl binedispuse pe profesor, așa că a putut și el să la „un amărit de șase”. Deci e și aici o tactică: cei bunți, care știu, trebuie să intre primii. De la ei am mai aflat ceva. Programarea practicii în semestrul doi pentru cei în anul întâi a fost făcută foarte defectuos. Toate cele patru săptămîni au fost puse chiar la început, iar după aceea au urmat tot felul de V.P.-uri, labora-

toare, lucrări semestriale, pentru care trebuia neapărat să te pregătești. Așa că majoritatea s-au trezit la începutul sesiunii că au de învățat o materie de aproape 30 de cursuri, pe care abia au avut timp să le frunzească în timpul anului. Ar trebui pe viitor acordată o atenție mai mare, mai ales pentru cei din anul întâi. Dacă măcar jumătate din perioadă ar fi fost pusă mai spre sfîrșitul semestrului, cu totul alta ar fi fost situația în sesiune.

E-am întregat despre examenele lui. Era fericit. De luas pe primele două: Mecanica și Rezistența Materialelor, cele la care nu putuse promova cu un an în urmă. „De data asta am știut ce să învăț”, mi-a spus el. Și anul trecut am învățat mai mult de frică, dar nu prea am știut cum. Acum cred că aș putea să dau niște lecții despre cum trebuie să înveți în anul doi”.

Nu are nimic de reproșat profesorilor care l-au picat, ci numai lui. „Stau și acum și mă minunez cît am putut fi de prost”. Îmi spune el. Anul ăsta a învățat mai mult și la Rezistență a pus accentul pe probleme încă din timpul semestrului. „Ăl să rîzi, dar obiectul ăsta mi-a mobilizat foarte mult forțele”. Îmi zice arătîndu-mi verigheta. Ca famillist începi să ai mai multe obligații”.

Ne-au întrerupt două fete care tocmai ieșeau din sală. Picaseră. Una dintre ele plîngea. Mai avea un examen picat la Analiză Matematică și după insuccesul ăsta nu știa cum o să mai învețe pentru următoarele. Am plecat încet în urma lor. Și cînd te gîndești că cineva spunea că cele mai frumoase zile ale sesiunii sînt cele ale examenelor...

FLORIN PETOLEA

- Un an de studiu obișnuit, ca toate celelalte... în continuare
- unora li se întimplă cam des
- ner
- partea mai tristă e că se ține de cuvînt
- Facultatea de Mecanică
- în asta nu-mi pun
- giner”
- poate mi-ar fi prins bine o restanță
- padă am început iarăși anul III

Mă și vedeam exmatriculat

Anul trecut am acumulat patru restanțe după sesiunea din vară și deci m-am împăcat cu ideea că voi repeți anul III. Am ajuns să mă obișnuiesc destul de ușor cu gîndul acesta. Ce mai, nu sînt eu nici prima și nici ultima repetență din Facultatea de mecanică. Am avut o vară lejeră. În septembrie am luat-o de la capăt... Noii colegi, pe lângă cei douăzeci aflați în aceeași situație cu mine, mi se păreau parcă mai silitori. O fi o impresie caracteristică oricărui repetent. Mai plictisitoare îmi apăreau în schimb cursurile, laboratoarele, seminarele. Aceeasi povești prea puțin schimbate despre mecanisme, mașini unelte, vibrații și altele. Cu un pic de baftă și ceva mai mult interes am scăpat cu bine de sesiunea din iarnă.

Pînă aici, povestea Angelicăi în anul III bis a mers liniștit. De aici încolo vom pătrunde împreună cu ea în mirificul univers al semestrului doi, cu cele cinci discipline de laborator care fac cît zece, cu cele trei proiecte și cele trei V.P.-uri peste care greu se trece.

Astăzi e ultima zi din sesiune. Ieri, tocmai îmi sfîrșisem cu bine stagiul de doi ani în același an III (m-am folosit și eu cum am putut de experiența acumulată în anul trei pregătitor). Mă întîlnesc pe coridor cu Angelica, stresată, citînd (sau încercînd să citească) niște formule împrăștiate pe un curs și fumînd. Are deja pentru toamnă un V.P. și două examene. Acum se pregătește să intre la examenul oral de Pompe, ventilatoare și compresoare. Un obstacol în genere, mai ușor de trecut. Aceasta multumită cursului concis și limpede, predat de tov. prof. dr. ing. Gyula Francisc. Numai că, pe lângă acest curs despre proiectarea și construcția pompelor mai există și un micuț proiect. Așa cum sîntem cu toții dator să-l predăm pentru a putea fi primiți la examen, și Angelica noastră l-a predat și susținut. De cîte ori, n-aș putea să precizez. Sigur este că de fiecare dată se petrecea precum în legendele germanice: o făptură mică dar redutabilă stăpînitore a unor puteri magice, se punea de-a curmezisul. În sfîrșit, prin bunăvoința șefului de disciplină - tov. prof. dr. ing. Gyula Francisc - i s-a dat deslegare să se prezînte la examen.

Oricum, e bine că mi-am luat fluidele. Altfel, mă și vedeam exmatriculat. În asta (se referea, desigur, la examen) nu-mi pun mare speranță. După cele pășite cu proiectul, spune și tu la ce mă pot aștepta... n-are nici un rost să-mi fac iluzii. La mai dă-mi o țigară! (era a cincea pe care o aprindea în ultima jumătate de oră). Parcă mi-a pierit cheful să intru în sală. (mai trage oțeva fumuri și sînt convins că, ori cu chef, ori fără el, va intra negreșit nu are nimic de pierdut) La uită-te puțin aici (îmi arată pe un curs), cum e cu stabilitatea punctului de lucru?... Păi, dacă creștem debitul, va crește și rezistența rețelei, puterea pompei va scădea și debitul, la rîndul lui, se va micșora, deci revenim înapoi de unde am plecat. ș.a.m.d. — Ia mai zi o dată!... (într-adevăr, nu e tocmai ușor să îi stresat și să te concentrezi în același timp asupra cîteștie cărui fenomen)... Na, uite c-a ieșit cineva. Intru acum, fie ce o fi

(și-a luat cursurile, ca să nu a dispărut dincolo de... Cum și la ce oră... din examen, lucrul... știu. Eu am mai ză... ridor pentru a stabili... întîlni, la o halbă de... cutie despre veteranii... mecanică, cu

Prietenul Pamfil

Pamfil a fost boboc, că-tăzi speră să treacă în... are de susținut în... mene restante și vreo... Cam mult, nu? Nu... dacă stau bine și-mi... nul trecut - tot în... pe toamnă patru exam... V.P.-uri. A repetat... nul II, iar anul trei... acum pentru a... și pînă în '87 a petru... ani în producție. De... un orașel micuț și... tieră, pe care l-am... nenumerate ori. În... ar fi trebuit să termin... venind un inginer în... cadrul de nădejde, o... angrenajul economiei... oare este el decis pen... țtune?

Nu-i rău să și se... giner”. Numai că eu, r... rupt școala pentru dol... prins intruciva cu... lucrat multă vreme... pătâr la restaurantul... Cîștigam cîteva foșoa... fără prea multă băta... dugheana la marginea... Timișoara și Beograd... faci bani frumoși. M... acolo. Și acum, în vi... sînt liber, lucrez cu z... de foști colegi. Mi-am... de reinmatriculare în... aprobată. Știi cum e, chiar așa de ușor să... sa de a termina o fac... tot, din sesiunea din... integralist. Poate mi-a... o restanță pe vară, să... țintel. M-au lăudat și... ciație. Ei bine, atît... s-a părut că din febr... vară am la dispoziție... trîndăvit. La școală ve... ce mai rar. Laborato... cu diuimul. Proiecte... ce să mai vorbească... ră a fost ratată comp... treci cu bine de șas... toamnă pare o perfo... conceput în... e, am... resemnez, să dau uit... Mai mult pentru p... eu o sticlă cu un mes... tre timp mă pregătise... dega din Partos. Prin... toate formalitățile... Nu-mi mai rămînea d... localul și să-mi văd... Aproape că uitasem de... inginerie. Cînd colo... brie sînt înștiințat că... cererea și am fost rei... cepțional. S-au bucura... început din nou să și

MINT MAI GREI...

... lipsa de participare a studenților s-a mai vorbit și se vorbește
... nu toată lumea poate să se facă ingi-
... nu sînt eu nici prima și nici ultima repetență din
... parcă mi-a pierit cheful • nu-i rău să ți se spună „dom'in-
... am aruncat și eu o sticlă în ocean • o dată cu prima ză-

va deveni, într-o bună zi, inginer. Odată cu prima zăradă am început iarăși — pentru a cîta oară — anul III. Tu l-ai repetat o singură dată și te-a cam stresat. Ți-a prins bine. Și pe mine mă speriașe repetenția. Dar aceasta s-a întîmplat demult de tot. Parcă am și uitat cum e. Spune și tu, să faci a treia oară aceleași materii... anul acesta să ieși un examen pentru ca în următorul să-l pici... nu mai e palpitant deloc. Parcă m-am și plictisit de anul III. Dacă voi ajunge vreodată în IV, numai atunci lucru-

rile vor putea evolua într-un anume sens. Și cred că totul va depinde de comportarea mea în toamnă. Îți dai seama că ar fi deplasat să spun că mă voi mobiliza, că voi depune un efort deosebit și așa mai departe. Lucrurile astea sînt fumate demult. Poate că nici nu mai are rost, dar de învățat mă voi strădui ceva mai mult decît în anii trecuți. În rest, ce pot să-ți mai zic? Mi se pare că am discutat deja despre școală. Cam asta e.

Asta a și fost. OVIDIU GULEȘ ■

Din ghinion în ghinion

Au un moment de ezitare cînd văd cit e de lungă coada. De la ghișeu se continuă pe lîngă stîlp și apoi se prelinge pe scări stomacurile s-au aliniat cumînți și așteaptă răbdătoare, într-o dulce somnolență, urcînd uneori cite o treaptă, cu zbulcîmînt liniștit de certitudinea faptului că o dată și odată tot au s-ajungă la rînd. „Hai, intrați dacă tot ați venit. N-am ce face dacă dați buzna toți de cum se deschide cantina. „Chiar că a-are ce să le facă mătusia de la taci-muri.

Se așază la rînd, alții merg direct în față dacă au vreun cunoscut. „Așa se întîmplă în sesiune. Te trezești de dimineață, înveți cit înveți, dar te apucă foamea exact la ora cînd se deschide cantina și lași totul baltă. Pe la unu și jumătate aproape că nu mai vine nimeni să mîncească. Se simte vinovat că l-a smuls din fața cursului și l-a chemat la masă. Doar știa că se culcă la una noaptea și se trezește la șapte dimineața. E pornit să parcurgă materia în trei zile, trei sute cincizeci de pagini de formule și grafice, nu e lucru ușor dar n-avea să mai aibă surprize. Îi ajunge că n-a luat D.C.E.-ul, cu toate că a fost primul examen la care a mers sigur pe el. „Din ghinion în ghinion, am dus-o cu examenul ăsta: intru în sa-lă, deschid mapa și văd că am uitat acasă foile pe care să scriu. Primim subiectele, îmi pun ceasul pe bancă, să-l am în față, să nu intru în criză de timp și după o oră și jumătate ceasul se oprește. Ce să mai zici? S-a descurcat, totuși, onorabil. Chestionarele teoretice le-a tratat

dacă a uitat unele amănunte. La fel și problema de limitatoare cu diode. L-a rămas mai mult de o oră și jumătate pentru ultimul subiect și avea toate motivele să fie calm. Îi era necesar, calmul: problema de amplificatoare dă, de obicei, cea mai multă bătaie de cap și de dezvoltarea ei de într-un mod care l-a mulțumit, chiar pînde în mare măsură promovarea examenului. „Era o schemă cam ciudată, cum n-a mai vădit: generatorul de curent constant era cu tranzistori cu efect de cîmp, ba, pe deasupra, și cu canal p. La început m-am speriat, trebuia să țin seama că polaritățile erau inversate în comparație cu cele cu care eram obișnuit, tot felul de greșeli puteau să apară de aici. S-a pus pe treabă, lucrurile au început să se clarifice, apoi să se lege și să se concretizeze în rezultatele pe care le obținea. Nu era prea convins, dar credea în corectitudinea raționamentului. Pînă cînd, atunci cînd era prea tîrziu pentru a mai schimba ceva a observat că a făcut în două locuri greșeli care influențau întreaga rezolvare, i s-a făcut ciudă a predat lucrarea iar după rezultat nici nu s-a mai dus. Povesteste detașat, de parcă ar vorbi despre ceva ce s-a întîmplat altcuiva. Între timp au mai avansat și nerăbdarea sucurilor gastrice îi face să nu-și mai spună nimic o vreme. Dar tăcerea nu e o soluție prea fectivă și încep din nou să vorbească despre zăpușeala de afară, despre o pos' lă evadare la ștrand, despre ingrata încercare a sesiunii, chiar despre vacanța a cărei

apropiere se simte. „Nu-mi place deloc căldura de afară. Prea mult îmi aduce aminte de vara trecută. Îi mai rămăsese doar fizica în momentul în care l-a izbit fierbințele lunii iulie. Nu mai putea să stea la masă, nici vorbă și să mai învețe, a încercat în aparenta răc are a nopții și la ștrand, însă fără nici un rezultat. A venit în toamnă și a știut subiectele teoretice dar... „Să vezi ce e-nunț avea problema de pe bilet: „Avînd dat un ceas de damă, cu piese de dimensiuni foarte mici, să se demonstreze că între ceasornicarie și mecanica cuantică nu există nici o legătură. Atît. Nici nu știam ce să mai cred. Probabil că am îngălbenit, dar îmi venea și să pufnesc în ris. Indicația asistentului a fost să folosesc principiul de nedeterminare al lui Heisenberg. De acord: știam că pozițiile și impulsurile pieselor sînt bine determinate, deși acestea sînt foarte mici. Mi s-a cerut însă o expresie matematică și fiindcă nu am reușit să o găsesc, nici nu știam cum să o caut măcar, încearcă și tu, poate ai să reușești, deși nu cred, m-am trezit deci că mi se oferă la reexaminare ultima șansă. Cu mina mea am tras biletul, ce să mai fi făcut? Și pentru ca neșansa să îl însoțească pînă la capăt, reexaminarea a dat-o cu alt profesor, alt stil, pretenții altfel formulate, pînă să se dezmeticească, s-a și văzut repetent. „Așa mi-a mers: am căzut mereu din lac în put. Și așa am ajuns să repet anul II, despre care toată lumea spune că e cel mai ușor. Anul acesta l-a mers ceva mai bine. S-a prezentat la parțial, fizica a fost primul examen, l-a luat de prima dată, fără nici un fel de problemă. A ajuns chiar să aibă o vagă simpatie pentru ea, fizica atomului e interesantă, cursul a fost bine predat, ușor de înțeles și incitant. Dacă nu l-ar fi trezit niște amintiri in-comode, poate că ar fi ajuns chiar să o învețe cu plăcere.

Ajung în fața ghișeului, nu sînt deloc grăbiți, parcă n-ar mai avea poftă de mîncare. Apoi se așază la masă, învîrt o vreme lingurile în că-nile cu ciorbă, și într-un tîrziu încep să mîncească. Acum ne plîngem, dar să vezi ce va fi anul viitor. Nici nu-i bine să te gîndești! E sigur că va lua cele două examene care i-au mai rămas, plus restanța în toamnă. Dar parcă nu-i vine să se aventureze în anul trei. Deja sînt bine stabiliți zece din foștii lui colegi cu care se va reintîlni. „Vom avea de lucru, nu glumă. Cred că va trebui să învățăm și în timpul semestrului altfel nu-mi dau seama cum ne vom descurca. Pe cuvîntul meu, îi invidiez pe cei care pot să învețe și înainte de sesiune. Eu nu reușesc în nici un fel, am încercat, dar nu mă pot concentra. În primul rînd așteaptă să iasă din lunga lui perioadă nefastă. Să-l reușească și lui lucrurile așa cum do-rește. Mai ales în sesiune, cînd expresia „după baftă și răsplată" nu e cu totul lipsită de sens.

R. DANIEL ■

Paradoxul erorii

Se întîmplă, uneori, să pici și cite un examen. Unora li se întîmplă cam des. Din goana sesiunii rămîn și întîrziți. În cele mai multe cazuri, vina este a studentului și ea se datorează timpului restrîns, lăsat la urmă pentru învățat, d' zinteresului cotidian pentru studiu și citeodată unor firi prea boeme și rupte de realitate. Profesorii, mai severi, mai indulgenți, rareori g' șesc. Ei sînt cei îndrăgiți în final, în zilele fierbinți de iulie, cînd totul e libertate și lună de miere.

Stau de vorbă cu un student, pe ape. E blond și nu știe că-l înregistrez spusele. Sîntem în luna iunie și ne plîmbăm cu vaporușul pe Bega. Pe apă plutesc blocuri de desen aruncate de foștii studenți ai tovarășei profesoare Fitero. Îi cheamă Popescu, este în anul doi, are pîstruși și o mulțime de griji și de cearcăne mari, scandinav, în jurul ochilor albaștri. Îl întreb de ce arată în halul ăsta.

„Știi, e urît și foarte inteligent. Nu se uită la tine, se uită prin tine. Dacă descoperă o singură greșeală îți

taie tot proiectul și te așteaptă la toamnă, dar fără speranțe de bine. Confesiunea se petrece pe sub sălcii și poduri cu pensionari, în timp ce trenulețul electric aleargă în parc, nepăsător, încărcat de copii „zgomotoși și fanteziști". Îi ofer o țigară și cu un „lasă, lasă, nu plînge, zi mai departe, așa e viața", îl sîrnesc din nou.

„Trei colegi de-ai mei au lucrat în cîmîn două zile și două nopți pentru proiectul unei colege, care a fost amenințată cu repetenția. Ne terorizează pe toți. Totuși are preferații lui, pe care îi așază în primele bănci și îi laudă. Pe cei mai slabi din grupă îi amenință mereu că o să-i lase repetenți, cu „nu toată lumea poate să se facă inginer". E o psihoză generală, o spaimă și o descurajare. Pentru cei mai sensibili studenți e un chin de zi cu zi, pe care ei și l-au ales și de care nu pot scăpa în nici un fel, căci depind de bunăvoința lui. Și partea mai tristă e că se ține de cuvînt. În loc să încerce să-i învețe și să-i cunoască, îi lasă repetenți. S-a oprit necăjit. Coborîm pe uscat și mergem la o bere, la Cina, într-un colțisor. Sîntem pe cale să ne împrietinim, așa că el răcnește deodată: „Băiete, două halbe!" Băiatul e o tanti amabilă și murdară care ne servește prompt și cu oarecare greșeli de aritmetică. Și-apoi iarăși și iarăși reîncepe amicul meu lunga legendă a studentului persecutat și rătăcitor, printre catastifuri și cifre.

„Un coleg care a întîrziat de la prima oră de laborator, nu l-a observat pe profesor, care era piit după o planșetă, și s-a așezat pe tăcute într-o bancă din față. Profesorul a așteptat două trei minute, apoi a izbucnit într-o seamă de cuvinte dure, ironice, de om superior, cultivat, ză-păcindu-l și ruîndu-i orice speranță de promovare. De-atunci, în fiecare zi de laborator îl așază în prima bancă, repetîndu-i groaznicul verdict.

Dacă îi duci proiectul complet și corect, înainte de termenul normal de predare, îți dă șansa teoretică să iei nota zece. Dacă îl predai la termen, iei maximum nouă, iar cu fiecare zi întîrziată te penalizează cu cite un punct. Mi-amintesc că o dată trebuia să facem acasă un calcul de erori. Datorită slabei performanțe ale calculatorului, mi-a ieșit eroarea zero. Profesorul m-a admonestat, spunîndu-mi c-am greșit, că mint, etc., etc. și ca să mă verifice, a luat un alt calculator (pe al meu îl uitasem acasă) și-a obținut o eroare extrem de mică, datorită calculatorului mai perfecționat. Nu mi-a lăsat loc de replică: „Adică vrei să spui că eu n-am dreptate?", așa a răspuns cereri mele tăcute. Și-atunci te-ntreb eu, unde este eroarea? "

De la Cina am pornit-o drept spre Simigerie, în timp ce zugravii înverșunați și cînici ne cădelnițau în parfumuri de tencuială. Cu inima ușurată și zîmbind de spovedanie, el a sfîrșit astfel:

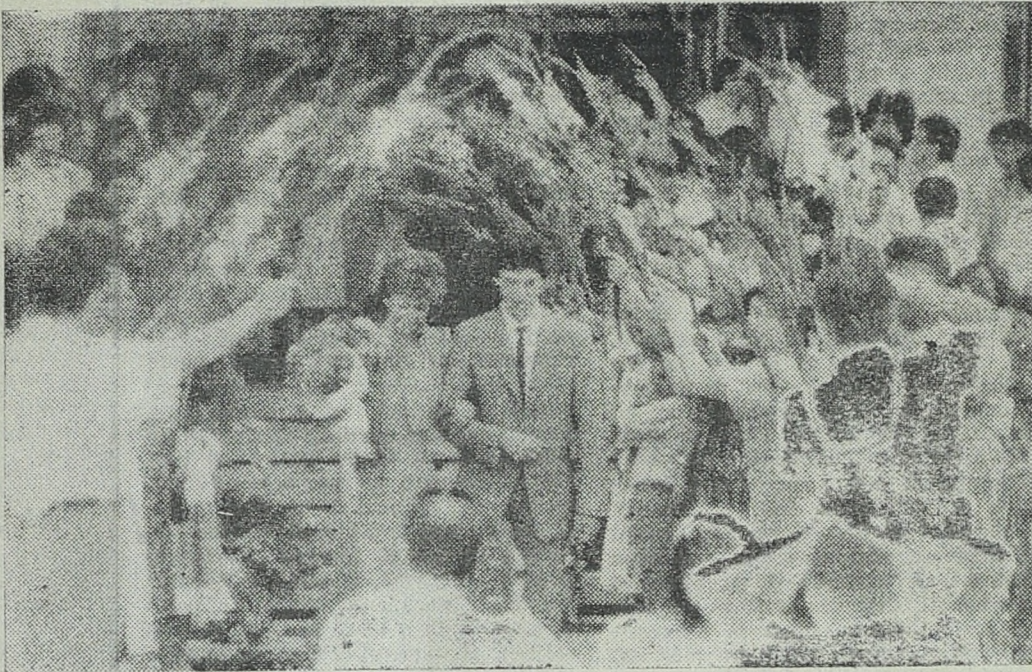
„Tovarușul profesor are însă calitatea de a recunoaște că uneori mai greșește și el. Dar atunci cînd vine vorba de greșelile noastre, este neîndurător. Cursul său îl apreciez pentru claritate și finețea expunerii. Totuși, omul din el este îngrozitor. Dacă trec acum în anul trei, înseamnă că am terminat facultatea!

Ne-am despărțit cu un Ciao urmat de Baftă! Mai avea două zile pînă la scadență.

Nu, nu e basm și nici ficțiune. Sînt probleme cu care se luptă zeci și zeci de studenți. Ca în atîtea rînduri, identitatea profesorului este o sumă de identități ușor „identificabile". Dulcele lor anonim e invulnerabil.

S. VALENTIN ■

Pagini realizate de membrii cercului de presă

RESTANȚIERI LA

• de ce vă căsătoriți? • dar voi de ce divorțați? • distanță mare... prilej de neînțelegeri • dacă ne vedeam o dată pe lună • ne-am cunoscut pe litoral, la Ring • ce vilă avea! • am dus un trai de vis până ce el a terminat facultatea • i-am demonstrat de ce sînt în stare • te dis-

LOVE STORY PE RING

Anchetă despre divorțuri studentești. Aflu de la un prieten despre doi colegi de-ai săi de palier, divorțați. El stagiar, ea încă studentă. Distanță mare... prilej de neînțelegeri... o bănuială de adulter... și cam atât am reușit să aflu de la vecini. De la el n-am putut scoate nimic, căci m-a scos el mai întâi pe ușă afară. Iar ea se pare că mișună prin complex; eu, personal, nu am avut onoarea să o văd la față. Ei poftim, delica! anchetă!

Am început apoi să mă documentez pe la Tribunal. Urmăream orarul proceselor, mă interesam pe la diferiți avocați, asistam chiar la ședințe. Am ținut-o în acest ritm vreo două, trei săptămîni. Pînă cînd, într-o bună zi, o întîlnesc pe Mihaela. Studentă la Medicină. Ieșisem să fumez o țigară pe coridor. N-am prea acordat atenție deosebită tinerei simpatice care mi-a cerut un foc. Apoi am intrat din nou în sala de ședințe și, nici peste jumătate de oră, observ că reclamanta în cazul de divorț ce tocmai urma la rînd nu este alta decît fata draguță de pe coridor. Pîrlitul nu se prezentase. Nu aveam încă de unde să știu dacă e sau nu studentă. Dar, din priviri am dedus că acest lucru este prea puțin important momentan. Am așteptat-o la ieșirea din Tribunal și, scuizîndu-mă, i-am cerut respectuos o țigară (ale mele, chipurile, se terminaseră). Mi-a zîmbit, răspunzîndu-mi că puteam merge împreună să cumpărăm un pachet din fața magazinului Bega. De acord. A fost apoi rîndul meu să o invit la o cafea. Sincer să fiu, nu-mi imaginam chiar astfel soțiile care-și cheamă soții la Tribunal pentru divorț. Dar, în fine, acum eram fericit că săptămînilor de așteptare și căutări începeau să dea roade. Mihaela, veselă și degajată, rumega serialul ei preferat — Dinastia. Și Dexter ăla, ce bărbat, măi! E drept că și Alexis se ține foarte bine la vîrsta ei... bla... bla... bla... Zîmbeam amabil și sorbeam regulat din cafea. Și bune mai erau țigările, cumpărate în final de la Continental (încă nu aflasem că e studentă la Medicină). Nu găsisem încă formula cea mai nimerită de a îndrepta discuția pe făgașul dorit. Noroc că în serialul sus amîntit personajele se căsătorec, divorțează și se recăsătorec într-un ritm amețitor, deloc instructiv pentru tinerii noștri. Astfel că am început să particip și eu activ la conversația — „acaparatoare” — despre toalete, Rolls-uri, zgîrlie nori și intrigile familiale ale magnaților de pe alte continente. Cînd mi s-a părut mie momentul mai potrivit, am întrebato-cum de a reuși să ajungă pînă la divorț. Pentru o clipă, am crezut că am ratat și acest caz de articol. S-a oprit brusc, precum o imprimantă cînd dă ABANDON DU TRAVAIL, și m-a privit încurcată. Erai în sală? Bineînțeles că eram în sală. Și ce făceai acolo? Păi ce să fi făcut, stăteam. Bine, bine, stătea, dar ce căutai acolo? Aveai și tu proces? Da de unde. Nici pomeneală. Eu sînt student la Drept, în București (mînteam). Dat fiind faptul că sînt timișorean, mi-am aranjat să fac practica aici, la Tribunal (mînteam ou nerușinare). După o scurtă perioadă de tăcere a scos un Ahaaa..., a sorbit puțin din cafea și a început să se intereseze cum e viața pe la noi, pe la facultate. A prins momeala. Acum, măi sigur pe mine, am început să-i îndrug eu tot

felul de povești. Era bine, am adus discuția de pe alte tîrfimuri pe me-leagurile natale. Atunci mi-a spus că studiază medicina, că soful ei a terminat Electro și e repartizat la un releu t.v. prin județul Gorj pe unde-va. Departe, foarte departe, abia dacă ne vedeam o dată pe lună. Iar după prima înfățișare nu l-am mai văzut deloc. Cînd a fost asta? Anul trecut, în toamnă.

Ne-am cunoscut pe litoral, în vara lui '86, la Ring, în Costinești. Obişnuiam să petrecem serile împreună cu colegii, în camping. El ştia să cînte la chitară. Era foarte scump. Îi îndrăgeam, mă simţeam bine în preajma lui. El, sîracu', se cam fistică, era puţin cam timid, ştii tu... băiatu' mamii. L-am ghicit imediat că se îndrăgostise de mine. Sinceră să fiu, lucrul acesta mi-a dat aripă. După mai puţin de o săptămînă i-am şi cedat. El, ce să-şi mai spun, l-am dat gata (bletul de el — n.a.). Cînd ne-am întors în Timișoara (mi-a explicat că amîndoi sînt timișoreni) pe tren, m-a cerut în căsătorie. Îți dai seama că am ris. El o luase în serios. Pe urmă, i-am cunoscut părinții. Mă invita din ce în ce mai des la el acasă. Ce vilă avea! Și mașină! Ce mai tot tacîmul. Treptat, am început și eu s-o iau în serios. Ai lui nu mă prea agreau. Dar el o ținea una și bună. Așa că, în toamnă, ne-am cununat. Am dus un trai de vis pînă ce el a terminat facultatea. Avea planuri mari. Visa să ajungă șef de releu sau așa ceva, n-am prea înțeles eu bine. Iubea muntele și dorea să ne stabilim undeva departe de civilizație, „în solitudinea muntelui” — așa zicea el. Na, s. ne și tu. Adio Timișoara, adio vilă, adio tot. Îți inchipui că mie nu-mi convenea deloc. Am încercat să-l conving că nu e bine să plecăm de aici, să dăm cu piciorul unei situații. Spune și tu, n-aveam dreptate? (și, ce să-i spun, o fi avînd, știu eu?). Începuse de la o vreme să mă enerveze cu toate vîsele lui de adolescent. Iar cînd am văzut unde și-a ales postul, am explodat. L-am amenințat cu divorțul. Nu m-a crezut. A luat-o drept capriciu. M-am încapățînat și mai tare. Capriciu, auzi tu, capriciu! (se cam înfierbîntase proaspăta mea cunoștință). Și uite că i-am demonstrat de ce sînt în stare (într-adevăr, bietul de el). În toamnă, i-am intentat proces. Mi-am luat un avocat bun, pe S.B. A propos, îl cunoști? (am dat afirmativ din cap) E brn nu-i așa? (mîi stătea pe limbă să-i spun că, oricît de bun ar fi, măi mult decît să o elibereze din nou, nu prea are ce să-i facă, dar m-am abținut la vreme). El, și acum aștept să scap odată și de încurcătura asta. Ce proastă fost că m-am legat la cap. Nu-i nimic, așa-mi trebuie!... Tu cît mai ai pînă ce termini? Un an? Fain, ce-și pasă. Și unde vrei să prinzi repartiție? (hopa, cred că a sosit momentul să mă retrag).

I-am răspuns că nu m-am gîndit încă. Oricum, dacă se va putea, undeva pe lângă casă. Să-i mai fi spus că eu, de fapt, voi ajunge inginer mecanic și nu avocat? Aș fi dezamăgît-o prea tare. Astfel că i-am mulțumit pentru cafea și pentru țigări și am dat să plec. Firește, mi-a oferit adresa ei și m-a invitat călduros să o mai caut. Merçi, atîta mi-ar mai lipsi...

OVIDIU GULEȘ ■

Eunică în viața fiecăruia acea clipă a primului pas în doi, cînd ți se pune solemn o anumită întrebare, și toate sentimentele gîndurile frămîntările și problemele legate de acel moment sînt cuprinse în două litere: „DA”. În spațiile acestui cuvînt, rostit mai timid sau mai hotărît, se ascund luni sau ani de prietenie, clipe fericite petrecute împreună, mici certuri, capricii mari și mici... Acest „Da” înseamnă mai ales promisiunea pe care cei doi și-o fac reciproc, dar și cel din jurul lor de a fi împreună la greu și la bine, de a crește copii frumoși și sănătoși într-o familie sănătoasă și echilibrată.

Cred că nici un alt eveniment nu adună în același loc și același timp atîta voioșie, atîția oameni bine dispuși, atîtea zîmbete și flori. Și totuși, cununia nu e o serbare, o paradă în toalete elegante sau o expoziție de flori. Dincolo de toate ea trebuie să fie o sărbătoare a sufletului, o esență dincolo de forme și formalități. Căsătoria nu înseamnă a intra pe o ușă, întîmpinați de sonoritățile marșului nupțial și a leși pe cealaltă unde invitații — părinți, rude, prieteni, colegi — cîntă din tot sufletul „La mulți ani cu sănătate”.

Tinerii căsătoriți sînt frumoși și par atît de fericiți. Nimeni nu are însă de unde ști cîte dintre Da-uri au fost rostite într-adevăr „de bună voie și nesilit de nimeni”, (nici măcar de-mprejurări). Este o problemă la care fiecare tînar căsătorit răspunde eventual în fața propriei conștiințe și atît. Pînă la urmă, tot timpul va da o rezolvare, sintetizînd răspunsurile date de ea sau el la examenele căsniciei. Și-atunci cînd unii sau alții își surprind cunoștințele și prietenii cu corigențe sau chiar repetenții, aceștia își reamintesc clipele fericite al căror martori au fost, ziua în care el după ce a primit certificatul de căsătorie, a declarat cu toată con-

SOLEMNA ÎNTREBARE

vingerea că „Hirtile nu sînt importante, sentimentele contează”. Ce trist este cînd, după un timp, sentimentele au ajuns la fel de lipsite de importanță ca și hirtile. Deci: De ce vă căsătoriți? „Pentru că ne iubim foarte mult” mi se răspunde. Vi se pare banal acest răspuns? Vi se pare doar iubirea este lucrul cel mai lipsit de banalitate din toate cîte sînt (chiar dacă mulți se mai amuză la astfel de afirmații). Totul e ca acest răspuns să fie sincer și acesta, să fie adevăratul motiv al căsătoriei. Șeful oficiului de stare civilă, jurista Rodica Barna, consideră că fenomenul divorțurilor nu este caracteristic familiilor tinere. „Am impresia că tineretul nostru e matur și conștient de faptul că statutul de cetățean căsătorit îți dă un anumit loc în cîetate. Studenții se cunosc avînd preocupări comune; e normal ca în anii IV-V să-și întemeieze o familie. Se iubesc se-nțeleg, s-au găsit. Trebuie bine ales momentul încheierii acestui act și consider (aceasta din proprie experiență) că cel mai important lucru într-o căsătorie este prietenia, care trebuie să existe și să rămîna între soți”.

Deci, de ce vă căsătoriți? Vă iubiți? Dar voi de ce divorțați? Parcă v-ați căsătorit din dragoste? Numai că v-ați înșelat; iubirea nu dispăre nici la prima adiere de vînt, nici la prima furtună și nicodată. Deci nu v-ați căsătorit din dragoste, ei poate din interes, poate forțați de-mprejurări sau pur și simplu de dragul de a vă căsători (prieteni se căsătoreau azi unul, mîine altul și v-ați lăsat duși de val sau de curiozitate). În aceste condiții e inutil să mai fie pusă problema unei căsnicii de durată, mai ales că, așa cum spunea Balzac: „Căsnicia trebuie să lupte fără încetare împotriva unui monstru care înghite totul: obișnuința”. Numai iubirea, prietenia și respectul într-o căsnicie o ajută să supraviețuiască tuturor încercărilor și greutăților la care va fi supusă — examene la care nici mama nici tata, oricine ar fi ei, nu pot pune nici „o pilă” pentru ca odrasla să le promoveze cu succes.

Am fost într-o simbătă la Casa Tineretului, unde se oficiază cununile civile. Cred că e cel mai frumos loc din oraș. Aici oamenii sînt frumoși așa cum știu ei fie atunci cînd sînt fericiți. „Ea și el sînt la fel”, înconjurată de flori și prieten. Aparatul de fotografiat sau cel de filmat immortalizează pe peliculă aceste clipe minunate. Trecînd prin mulțimea voioasă le urez și eu în gînd casă de piatră.

„În Republica Socialistă România familia are la bază căsătoria liber constituită între soți”. (Codul Familiei) În acest context, solemnă întrebare: „Aveți puterea și curajul să vă uitați unul în ochii celuilalt și să vă spuneți Da?”

JEANNE-MARIE CREȚESCU ■

EXAMENELE CĂSNICIEI

trezi pînă la o vîrstă • a venit apoi copilul • începea să regrete viața de cămin • ... era spionată și vorbită de rău pe la spate • avocații se cunosc după linia croiului • soluția preferențială de a prinde un post convenabil rămîne căsătoria • un artificiu de stare civilă •

ÎNTRE SCUTECE ȘI CONSERVE DE PEȘTE

Ana-Maria face parte dintre oamenii care cred că viața trebuie trăită pe etape. Te distrezi pînă la o vîrstă, apoi vin altele și, ca omul să fie în rînd cu lumea, toate trebuie făcute la timpul lor. Și, chiar pentru o femeie cu facultate, căsătoria rămîne principalul pas de care depinde reușita în viață.

Bineînțeles, sorocul poate fi amînat cu cîtiva ani, dar spre sfîrșitul facultății tot trebuie să o faci. Asta dacă nu vrei să rămîi pe drumuri, cu riscul să nu mai găsești omul potrivit. Mihai era timișorean, un tip liniștit, căruia îi plăcea modul ei direct de a fi, lipsit de fardoseli. Stăteau două în cameră și cînd colega pleca acasă, rămîneau singuri.

De la o vreme, ea și-a dat seama că a rămas însărcinată. Nu a făcut însă un caz din asta, nu era doar prima care o pătea. A hotărît, ca pe moment să nu-i spună, pînă e sigură că nu se mai poate face nimic, adică să-l pună în fața faptului împlinit.

Și după cum era de așteptat, el a decis că trebuie să-și asume responsabilitatea copilului și să legalizeze legătura cît încă lumea nu începuse să vorbească. Și-au anunțat părinții, s-au cununat la sfat și nunta au făcut-o în cerc restrîns, în familie.

A venit apoi curînd copilul, nu mai putea sta la cămin și s-au mutat la părinții lui, într-o cameră din cele două pe care aceștia le aveau în blocul proprietate de stat. Părinții erau oameni simpli, obișnuți să trăiască după o ordine prestabilită, care se respecta întocmai. Făceau cam aceleași feluri de mîncare, aveau tablourile lor, zilele de curățenie, ca după mai bine de douăzeci de ani de conviețuire. La început lucrurile au mers bine.

Soacra, indulcită cu apelativul de mamă, gătea și spăla scutecele, fata mergea și nu prea la școală, însă „mama”, atentă, avea grijă să o scoale întotdeauna la 7 și greu mai putea inventa motive ca să mai chiulească din cînd în cînd. Unde era independența ei? Îi plăcea să-și lase lucrurile la împlinire și, în general, nu suferea ordinea. Pretindea că o „sufocă”. Incet, incet, începea să regrete viața de la cămin, unde mîncă cartofi prăjiți și conserve de pește, dormea pe apucate și primea în vizită pe cine și cînd dorea. Acum stătea cu aceiași oameni, care o și plăcuseau prin modul lor simplist de a vedea viața.

Mihai era prea mîmos, trebuia să fie mereu ca un tampon între ele două, găsind argumente pro și contra. I-a spus verde în față că prea se dă după cum bate vîntul. Ea ca un titirez, moale și fără personalitate. În plus, scutecele începeau să intre din ce în ce mai mult în atribuțiunile ei.

Soacră-șă se cam plictisise să o țină cucoană în casă pe salariul soțului ei. Avea doar bursă, să contribuie și ea. Prietenele la început mai dădeau pe la ea, apoi au început să aibă senzația că deranjează, mereu intra cîte cineva în cameră și felul cum erau privite cînd li se deschidea ușa... Ea avea impresia că e spionată și vorbită de rău pe la spate. Lucrurile nu mai erau deloc amuzante.

S-a întors la cămin: el n-avea decât să dea divorț pentru părăsire de domiciliu. Acum primea din nou pe cine și cînd dorea, prietenii îi spuneau că are un copil foarte draguț, ceea ce pe ea o mîgulea foarte. Avea doar pe cine să semene.

MIRCEA MITRUȚIU ■

ȘI-AU ÎMPĂRȚIT BANII

Erau colegi de facultate. La început, treceau unul pe lingă celălalt aproape indiferenți. Bineînțeles, se cunoșteau din vedere, își răspundeau la salut și cam atât. Aveau amîndoi, după ce au intrat, senzația unui răgaz ce le mai era oferit și de care trebuiau să profite din plin. Să ducă măcar acum o viață cît mai lipsită de griji. S-au cunoscut mai bine la Mamaia. Primiseră bilete în aceeași serie și era ultima vacanță mare care trebuia să fie, și cea mai frumoasă. El și-a dat seama că, de fapt, ea nu-i displicea deloc. Ea știa că el învață bine, mult mai bine, și în plus avea și buletin de oraș. S-au înțeles din priviri. Cum în luna de probă totul a mers bine, s-au hotărît să nu mai amîne lucrurile. Repartiția se apropia și ei nu aveau voie să rateze nici un pas. Părinții nu au avut nimic de spus în acest secol al vitezei, erau doar maturi, știau ei mai bine ce fac. Nunta a fost cu dar, însă cu banii în plus, așa cum le stătea lor, ca viitori ingineri, bine. Fiecare își scria cîteț pe plic numele, pentru ca ei să știe exact cît și cui datorează. Au ieșit

bine, și cu ce le-au mai dat părinții treaba părea pusă pe roate. La repartiție s-au scos cîteva posturi în orașul lui și, după cum era de așteptat, la prioritate au luat amîndoi. Au urmat apoi munca, grijile, obișnuința. Stăteau acum închiși între pereții aceleiași camere și nu era de așteptat ca situația să se schimbe în vreun fel. Au început să-și dea seama că, de fapt, nu prea au multe să-și spună, fiecare vedea viața altfel. Și, ce era mai ciudat, cu o imbrățisare nu mai puteau rezolva toate discuțiile ce apăreau între ei. Au hotărît să lichideze așa prompt și decis cum au procedat în toate, pînă lucrurile nu se complică mai mult, bucuroși că încă nu-i leagă vreun copil. Și-au împărțit ca doi oameni civilizați banii, ea a intentat acțiunea de divorț, au convenit ca el să nu se prezinte pentru ca procesul să se deruleze rapid și fără emoții. Nu i-au „jupuit” prea mult. Apoi s-au trezit liberi, cu mulțumirea că întotdeauna s-au descurcat și au știut să cadă în picioare.

M. M. ■

Tribunalul județean Timiș. Figuri de oameni cu probleme, indivizi abătutăți indivizi dubioși, indivizi neîmpăcați. Avocații se cunosc după linia croiului și după aerul mai degajat pe care-l afixează. Din greașală, deschid o ușă pe care stă scris „Punct documentare avocați”. Pardon. Se juca șah. În fine, un ghid politicoș mă îndrumă către sala de ședințe, unde se „joacă” divorțurile. Mă așez pe o bancă din spate. Martorii pîrtului sau reclamantului (nu are importanță ai cui sînt) declară sub jurămînt, în fața instanței, cum că: „el venea băut seara și o bătea”; „sînt vecin cu ei și auzeam des certuri, mai ales

a tinerilor pentru viața de cuplu, pentru problemele inerente ce apar în orice căsnicie și, nu în ultimul rînd, pentru viața sexuală. Cine și cînd și-a făcut timp să-i inițieze? Pentru viața de cuplu, pare să se fi stabilit o dată pentru totdeauna, trebuie să fie autodidact.

Mare parte din căsătoriile dintre studenți au loc în anii terminali, înainte de repartiție. Pentru mulți, soluția preferențială de a prinde un post mai convenabil rămîne căsătoria. Importă prea puțin caracterul și modul de a înțelege viața partenerului, esențial este că, pentru moment, el (sau ea) este o ființă agreabilă, poate și lubită, împreună cu ca-

UNDE SE SPALĂ RUFELE

gura lui”, „el întreține relații extraconjugale cu numita cutare”; „ea nu face menajul și nu se ocupă de copii, stă numai la cafele și țigări cu vecinele”; „ea obișnuiește să părăsească domiciliul zile în șir; sau remarcă părintești de genul: „mi-a mîncat averea, dom' judecător, n-avea nimic cînd a luat-o fiu-meu”; „o bate, dom' judecător, o bate și se îmbată cu colegii” ... și așa mai departe. Unii vin aici mai întii ca să se certe (pe un ton mai pertinent, spre a evita amendarea) și doar apoi să divorțeze. Există, ce-i drept, alții cu ceva „mai onorabili”: se înțeleg în familie, unul va înainta acțiunea, iar celălalt nu se va prezenta pentru a accelera mersul procesului.

Dincolo de aceste constatări, un fapt rămîne cert: numărul divorțurilor se menține la un nivel destul de ridicat, mai cu seamă în rîndurile familiilor tinere. O consecință firească, între altele a slăbului nivel de instruire și pregătire

re problema stagiaturii se poate rezolva mult mai lesne. Cu alte cuvinte, căsătoria orientată după interese, săvîrșită în pripă, fără prea multe chestiuni de conștiință.

Tovarășul Mihai Brătuianu, președintele Judecătoriei Timișoara, un om foarte amabil, ne-a pus la dispoziție un teanc de dosare cu divorțuri. Am descoperit aici nu pune cazuri referitoare la studenți sau la cupluri întemeiate în perioada studenției. „De obicei, studenții își spală rufele acasă și numai după aceea se prezintă la noi, la tribunal”, ne spune tovarășul președinte. Apreciam modul discret de a se despărți al acestor colegi de-ai noștri. Nedumerirea este însă de neocolit: dacă studentii ce divorțează dau dovadă, în genere, de o capacitate sporită de a cădea de comun acord adică partenerii sînt în stare să înțeleagă supra necesității destrămării familiei lor, faptul că nu mai pot trăi împreună, că nu sînt făcuți unul pentru celălalt etc., atunci cum de nu au reușit să ajungă la aceste concluzii înainte de a se căsători? Sau, pentru ei, căsătoria în timpul facultății rămîne o simplă etapă de tranziție, un artificiu de stare civilă cu un scop imprecis ori, mai rău, lipsit de orice fel de finalitate? Uneori cei în cauză au reușit să aducă pe lume și unul sau doi copii. Au fost ei conștienți de răspunderea morală și materială față de acești copii nevinovați?

Măsurile ce se impun acoperă, desigur, o arie foarte vastă. Ele avînd un caracter educativ și preparator asupra tinereii generații. Ar exista posibilitatea alocării unei părți din timpul de predare în școli pentru formarea unui orizont afectiv sănătos, pentru inițierea elevilor în vederea întemeierii unei familii armonioase și durabile, pentru educația sexuală ș.a.m.d. Iar atîta vreme cît mass-media nu întreprinde mai nimic în acest sens, nu ne putem aștepta la vreun rezultat îmbucurător. Publicațiile de spețialitate sînt rarissime sau lipsese cu desăvîrșire. Implicarea mai asiduă a organelor competente ar putea conduce la evitarea operației multor familii tinere în fața justiției.

O. G. ■

Foto: ȘTEFAN RUSSU: „SIMONA” — Premiul II — Portret.

Cronica literară

Jarul de sub cenușă

Ce face individul obișnuit să-și întoarcă privirea spre sine, să se analizeze și să se judece pertinent, când ajunge să nu își mai poată eluda degradarea și să contemple repetitios atrofierea accelerată a propriei sale ființe? Când singurătatea îl copleșește fără a-i oferi liniștea detașării, iar luciditatea îi anihilează una după alta iluziile, întrezicându-i toate refugiiile disponibile și dezvăluindu-i totodată imposibilitatea de a străpunge nebulozitatea dominantă, condamându-l deci la complacerea într-un mediu agresiv, care atentează permanent la individualitatea lui, atâta câtă i-a mai rămas? Intrebări apăsătoare și obsedante, vinate de Augustin Buzura în hățșurile complicate și primejdioase ale unui ciclu epic de amploare.

Andrei Coman, personaj principal al celui de-al doilea roman* al tetralogiei „Zidul morții”, este angajat al unui ziar de provincie. Are ocazia, prin urmare, să intre în contact cu mulți oameni și să trăiască experiențe prin care să-și cunoască propria constituție interioară. Și e nemulțumit. Descoperă simptomele unei abdicări morale pe care nu o poate accepta, consimțirea unei alunecări spre vegetal cu semințata celui care nu știe că aminarea e doar o iluzie a eternității. Trebuie să se preocupe doar de supraviețuire, indiferent de prețul pe care trebuie să-l plătească. Păcatul fundamental al celui ce iese din rînd este că nu vrea să accepte moartea lentă; el vrea să trăiască, nu doar să viețuiască; îl vizitează cu atîta regularitate gîndul trecerii timpului, încît faptul că nu poate să găsească un sens propriei vieți îl terorizează. Încearcă să își îndrepte atenția spre interior, simte că e unica posibilitate cu adevărat viabilă de a descifra întimplările în mijlocul cărora se află. Dar aici se trezește în plin infern: nu numai că e și el, ca și alții, pătruns adînc de infantilizare dar se află în plus și la vîrsta la care compromisurile se întorc împotriva celui ce le-a acceptat.

Sabin, arhitect, după ce a fost împiedicat să evite stereotipia locuințelor pe care le proiecta și orice încercare de reabilitare a esteticului i-a fost refuzată, a încercat să se sinucidă; discuțiile cu el îi arată nemulțumit de nereușita tentativei și totodată incapabil să o repete, încercîndu-se cu vini care nu întotdeauna îi aparțin și nefăcînd nimic pentru a-și învinge neputința de a se readapta: e ca și mort. Victoria Oprea, medic pediatru, pare fortificată (în comparație cu imaginea ei din primul roman al ciclului) de hărțuială și de risipa de energie făcută pentru a-l căuta pe neîntîlnitul Helgomar, dar moare tocmai cînd e pe punctul să obțină certitudinea necesară. Iar Helgomar David, inginer de mine, rămîne dispărut fără urmă. Coman ajunge să îl cunoască treptat, din spusele celor care l-au stat în preajmă. Periplul său prin țară, în căutare de informații este căutarea propriei țării de a leși din hățșului compromisurilor. Urmărirea modelului exemplar, în plină conturare, îl eliberează din vîrtej, revitalizîndu-i exigența. Prin urmare, comparația continuă pe care o face între modul în care ar fi normal să trăiască și existența sa anemică, puțin diferită de mișcarea unei marionete lăsată cu totul în voia contingentului, e de natură să tranșeze oscilația între siguranța oferită de dezertune și riscul implicat de punerea sub semnul fîreșului. Refuzul morții lente, deloc facil, îl însingurează inevitabil. Îi este dată totuși șansa gîndului de a scrie o carte, de mult cultivat, atît de des aminat încît tot mai insistent se schimbă în spectru al ratării. Munca la un roman non-fictiv, scris pe baza biografiilor celor pe care i-a cunoscut, l-ar putea ajuta să se obiectiveze, ar transfigura povara cotidianului și l-ar legitima prezența într-un timp anumit. Toate speranțele și le pune în răgazul pe care vrea să și-l ofere.

Ea cunoaște locul liniștit unde apă-

**augustin
buzura
drumul
cenușii**

sarea să scadă și Vineri să își poată structura la rîndul lui insula interioară, separîndu-se astfel de continentul aflat în plină scufundare. Să înceapă o viață nouă, cum spune el mereu, autentică și imună la promiscuitate. Drumul spre satul izolat din mijlocul munților este o desprindere de mediul obișnuit, desprindere bîntuită de spaime și subminată de retractilități. Inițierea nu își urmează întotdeauna cursul firesc pentru că reiterarea mitului robinsonic este fragmentată de regulatele intruziuni ale absurdului și de inerente suspiciuni. Vineri nu poate să aducă pe Insula Desnădejzii risul lipsit de griji. Dar lui Robinson îi este dat „darul lacrimilor”, a parcurs deja, și citit atent o știe, intervalul dintre plînsul regretului, plin de vanitatea neîmplinirii, și plînsul bucuros al recunoașterii. Ana Maria plînge în toate situațiile cînd e tulburată. În modul acesta intră în contact sensibilitatea ei cu lumea și, mai mult decît sfîrtecarea lăuntrică a lui Coman, lacrimile sînt cele care îi apropie. Căci, așa cum se spune, „lacrima topește abuzul oricărei solidificări, ea însăși nefiind altceva decît mineralitate adusă în stare solubilă”. Lacrima topește și spală, revigorează și hrănește. „Apa lacrimilor transformă fixitatea inertială în subtilitate, iar focul lor fixează subtilitatea astfel obținută în materia nobilă a mărgăritului; sarea devine cristal”. Parcursul lui Vineri între mineralitatea opacă, greoaie și transparența infinitului este intervalul de închegare a propriei sale insule și al concomitentei apropierei de cea a lui Robinson. O încercare de comunicare ce se vrea dusă la acea întregire care înseamnă în același timp contopire și manifestare deplină a individului, transmutație a singurătății și fricii în participare necondiționată. O singură ezitare mai are Coman: cînd Ana Maria își dezvăluie adevărata identitate; tot ceea ce îi păruse firesc în relația lor, însăși oferirea cu totul a unuia către celălalt, capătă atunci izul planificării din exterior. Un timp, nu reușește să facă distincție între înlănuirea riguroasă de fapte rare compun ritualul desprinderii și al noului instituirii și apăsarea cenușie a teatralității de care se află în plină îndepărtare. Depășirea confuziei și a accesului de revoltă iscat de ea, încheiere a inițierii în insularitate, este prima victorie a jarului împotriva cenușii invadante, înăbușitoare: regăsirea încrederii în sine, ca păstrător al focului.

Numai că lumea satului izolat nu este nici pe departe insula căutată. Noua lovitură a absurdului, de o brutalitate dezarmantă, le va arăta că sprijin exterior nu există, insula interioară navigînd în voia talazurilor, mai mult pe sub apă decît pe deasupra, și-i va arunca departe unul de celălalt. Importantă este însă experiența, întîlnirea chiar de o clipă care îi va ajuta mai apoi să se știe aproape. Gura de oxigen inspirată de flecare cu sprijinul celuiălalt. Căci întreținerea focului, cînd continentul e acoperit de ape, cade numai în sarcina insulelor.

* Augustin Buzura, Drumul cenușii, Cartea Românească, 1989.

DAN RAȚIU ■

eseu - eseu - eseu

Critica literară actuală se pretinde a fi nu numai o disciplină științifică de ierarhizare axiologică, ci și o creație propriu-zisă. Creație prin frumusețea discursului critic, care poate fi contemplat ca atare. Astfel, Eugen Simion susține că Titu Maiorescu rămîne actual numai ca scriitor, textele sale putînd fi citite ca literatură. Chiar dacă excesiv restrictivă, afirmația interesează prin aceea că ea a putut fi făcută în zilele noastre. Cu totul improbabil ar fi fost formularea ei cu un secol în urmă. Se poate aminti și istorialiteraturii scrisă de G. Călinescu, care a fost comparată cu un roman ale cărui personaje sînt înfruchipate de către scriitori. Critica literară ar fi o creație apoi prin faptul că reface dintr-o altă perspectivă textul literar. Textul critic este înțeles ca o creație în marginea altei creații. Să observăm însă că deja Lucian Blaga vedea în critica literară autentică o formă de creație — „critica creatoare”. În Discobolul ei făcea următoarea afirmație: „A analiza conținutul și forma unei opere de artă, a-i releva calitățile și defectele înseamnă a te îndeletnici cu preliminariile criticii sau a te complăce pe la periferiile ei. Efortul esențial al Criticii tinde, după uitarea de-un moment a operei studiate, să refacă această operă pe-un alt plan, adică exclusiv în termeni de conștiință (...) Minia curbă, cu sinuozitățile ei de domeniul geometriei și al vizibilității, linia ce reprezintă în toată nuditatea ei concretă opera de artă urmează să fie exprimată și refăcută abstract, în termeni de algebră asimilabilă lucidității noastre”.

Dar funcția creatoare a criticii literare nu trebuie să fie înțeleasă ca o funcție de „neutralizare” a operei literare, care ar deveni astfel o simplă ipoteză de lucru, un punct de plecare. pre-

**Critica literară
în postmodernism**

text și pre-text al textului critic. Acesta din urmă ar fi în acest caz expresia pură a subiectivității criticului, textul literar nemăintereșind ca atare. Dimpotrivă, el interesează și rămîne o creație în sine, a scriitorului și nu a criticului, oricît de mult ar contribui acesta la înțelegerea lui publicului cititor. Criticul nu poate „întemeia” el singur o operă sau un autor anume, cum s-a pretins uneori (N. Manolescu). Așa cum arta a fost socotită un „joc secund” în raport cu realitatea imediată, obiectivă, tot așa critica literară poate fi considerată un joc secund în raport cu literatura. Să reținem însă că Ion Barbu vorbește de un joc secund, „mai pur”, doar în comparație cu realitatea, fără a atinge puritatea, absolutul. Ca și poezia pură care a rămas doar un ideal, mai bine zis o iluzie — după cum ne convinge într-o excelentă teză de doctorat Petre Dinu Irimescu —, o critică pură e imposibil de conceput. O astfel de critică ar trebui să se exprime doar prin ecuații imparțiale și pretutindeni valabile, ceea ce, deși s-a încercat, nu a ajuns la rezultate susceptibile de a deveni operante.

Să observăm că, în cîmpul criticii de artă, cea literară are un statut aparte. Dacă, dintr-un punct de vedere mai general, critica literară se situează pe același plan al raporturilor cu obiectul său ca și critica muzicală, cea plastică ș.a.m.d., dintr-un alt punct de vedere, cel al limbajului, singură critica literară izează de aceleași mijloace, cuvintele, ca și creatorul operei supuse investigației. De altfel, obiectul însuși, literatura, se găsește într-o situație specială față de celelalte arte, fiind singura care folosește ca limbaj artistic limba vorbită de o întreagă comunitate etnică. Este de așteptat și de înțeles deci ca și critica literară să preia, conștient sau nu, unele elemente alogene, străine ei, din literatură, devenind astfel mai puțin „pură”. Așa se poate explica impresia de mai mare „apropiere” între discursul critic și cel literar în comparație cu „distanța”, la nivelul formelor de expresie, între, să zicem, muzică și critica muzicală.

În contextul criticii europene, la nivelul căreia se observă acum o perioadă de „blîndă hibernare” (cum apreciază Romul Munteanu în sinteza intitulată *Metamorfozele criticii europene moderne*), critica literară românească par a traversa un moment de asimilare a diverse direcții de cercetare, găsindu-se probabil în fața elaborării unor noi modalități de înțelegere a operei literare. În acest proces pot fi identificate semnele unui postmodernism în critică, proces sincron cu cel din literatură. Ca și în cazul literaturii, unde asistăm la o reconsiderare a „definiției” operei literare prin selectarea formelor și subiectelor considerate astăzi interesante, și în critică se constată o anumită temperare la nivelul judecăților de valoare absolute și al principiilor definitive. Se revăd azi din altă perspectivă metodele tradiționale, tinîndu-se seama de idei și elementele noi aduse de metode ale criticii ultimelor decenii.

Același Romul Munteanu se mulțumește să constate diminuarea polemicii de idei din critica europeană contemporană, lăsînd să se subînțeleagă, deși nu destul de transparent, că lucrurile stau la fel și în critica românească. Sintem îndreptățit, să ne întrebăm dacă e vorba de începutul unei perioade „clasice” în critica literară sau, dimpotrivă, de o perioadă de tranziție, mai anemiată. În alți termeni: ne aflăm oare într-o fază de maturitate a criticii sau în una de „criză de creaștere”?

FELICIAN SCOREBETE ■

ASUMAREA ILUZIEI

Volumul *) lui Radu Sergiu Ruba se înscrie lucid sub semnul iluziei, al unui subtil joc de aparențe și cuvinte care, reintregite, rezumă fie viața însăși, fie literatura. La nivelul textului însă, prin mijlocirea metaforei, viața și literatura ajung într-o relație sinonimică.

Poemul se naște din senzația existenței sale încă nemărturisite într-un cotidian revalorificat, de o dimensiune grotescă, ce ascunde tragismul zădărniceii. Arta pare anterioară realului, instanță ordonatoare dar și uniformizatoare. Personajul este actantul unui scenariu care se scrie fără el; „Nunta merge înainte și fără mireasă” (Fluturii din Baskerville). Rotirea este percepută în acorduri disonante, vârtejul combină haotic imaginarul și realul, conștiința și subconștiința.

Literatura devine act de viață, „intrăm în cite o curte necunoscută cu sentimentul că începem o nouă lectură” (Trei cintece într-unul singur) iar poetul e zămislit din întâmplare, cu o percepție a totalității într-un sincretism al senzațiilor ce îi deschide drumul spre CARTE. E „un creier electronic antropomorf programat puțin debil ca să dea iluzia vieții” (Omul invizibil). Totul se reduce la convenție, „preotul e o convenție / lumi-

nile de asemenea” pentru că „sintem aici cu toții la restaurarea vedeniei” (Spațiatorul).

Poetul are tentația de a deconstrui etapele parcursului artistic. Existența sa se raportează la două acte temporale distincte dintre care una îl așază în cotidianul individual (profesor care predă limba franceză) iar cealaltă marchează timpul receptării scriiturii sale într-o, poate iluzorie, post-existență. Ironia, chiar cinismul, sfărâmă dorința autoamăgirii: „Cititoarea stinge momentul cu norii / ferestrele se lustruiesc mai tare / iar umbra mea îndepărtată / începe brusc să predea lecția, / „Vaquer aux soins du ménage” / Ruba măcar se trezește gata citit”. (Startul expediției).

Funcționează astfel, ca și în prozele scurte ale lui Borges (despre a cărui influență — sau poate secretă rivalitate — se poate vorbi) o lume imaginată alcătuită ca o „bibliotecă rulantă”. Simbolul erudit este înzestrat cu o carnalitate specifică. Impactul cu mirapal cărților este bilateral. Textul este simultan obiect și subiect al actului lecturii: „Biblioteca rulantă prin cartier / frinează brusc în fața mea / portierele se deschid larg: Poftiți! Urați! / Ea se știe citită”.

Drama scrierii rezidă totuși din faptul că sînt „atît de mulți care scriu / atît de puțini care citesc „Fecăstra de miercuri). Personajul-poet trăiește o criză a lecturii niciodată integrale, între „cele două animale favorite ale timpului”. Acesta funcționează în permanență dual, între obiectivare și amăgire, pe de o parte „formal chelind”, pe de altă parte, „chibițind fanatic trecerea timpului” (O alergare în sac).

Pătruns acolo, fiecare devine personaj, parcurgînd călătoria dinspre tărîmul tangibil al cotidianului spre cel de asumare a propriei identități literare. „Cum mă desprind din pînza netedă a familiei / fac din mine un personaj” (Călători). Cu toții sintem, deci, „la cheremul ficțiunii” (Nu înțeleg ce mi se-ntîmplă).

Remarcabilă e, pe lîngă o extraordinară luciditate a textului, luciditatea cuvîntului „nu prin cîmpie pedalez / ci prin curentul vorbirii ei / cu flori de arbust galben”. Scriitorul are capacitatea de a întui valoarea logosului și gravitatea acestuia. El nu-și poate permite ușurimea lui „verba volant”: „Mai ales fiecare va avea de memorat / tot ce a spus pînă atunci / urmînd să susțină examene / în semn c-a înțeles ce a spus”. Radu Sergiu Ruba compune acest univers cu o bună stăpînire a tehnicii. El este un foarte dibaci constructor de poeme, mînuiește cu abilitate spațiul alb, pauza

este exploatată cu efect: „Dacă nu se poate altfel / măcar atît și tot e bine”.

Debuturile de poem funcționează prin aerisita lor spațiere aproape ca indicații regizorale, prefigurînd atmosfera și ideatica versurilor următoare. Ideea de scenariu se răsfrînge și asupra ordonării, versurilor discursul acumulează valențele artei dramatice printr-o subtilă distribuție ale cărei instrumente sînt timpul, actanții și jocul. Locul acțiunii e imaginarul, interiorul perceput cu acuitate.

Metafora funcționează la nivelul ansamblului, fiind o replică prozaizată dar de mare poeticitate a metaforei tradiționale. Resemantizată, printr-un gest de intoleranță față o sensibilitate, metaforică dezavuată, aceasta întregeste un discurs nesluit, foarte bine lucrat, antipoeitic și antisentimental „coama roșcată în vînt / și ochii negri ai Mirandei / Cea mai bună metodă de tăiat aerul”.

Marea calitate a poemelor poate să devină și marea lor defect. Ele pot fi într-o măsură prea mare tributare lui arte-facto ceea ce duce la o uniformizare a registrului stilistic și chiar tematic. Poezia iluziei apare aici ca o poezie a asumării autoamăgirii deci a unei lucidități duse la extrem.

*) Radu Sergiu Ruba — Iluzia continuă Editura Cartea Românească — 1988.

ANCA ALADGEM ■

POETICA JURNALULUI INTIM*

Mircea Mihăieș nu e un ucenic într-ale scrisului. Intrat demult în arena vieții literare, s-a remarcat prin incitante cronici, eseuri, traduceri și studii, publicate în diverse reviste. De veghe în oglindă, cartea de debut, vine să confirme valoarea eseistului și criticului literar. Sînt reunite sub acest titlu, bine ales, dimensiuni aparent divergente, sînt reglate mecanisme ale unor tratări analitice anterioare.

Deși s-ar fi descurcat, cu siguranță, la fel de bine în tratarea oricărui gen literar, Mircea Mihăieș a ales, totuși, jurnalul intim, genul cel mai puțin statornic (și statornic). Jurnalul intim, aflăm din analizele cărții, ascunde la fel de mult cum dezvăluie. Depinde de intuiția, discreția sau curajul celui care încearcă să stabilească o relație între textul jurnalier și personalitatea ex-biografică a autorului, dacă reușește să concilieze extremele într-o formulă totalizantă și nepărtinitoare.

Mircea Mihăieș e un spirit sistematic și ordonator, care nu uită, însă, că viața e posedată de echivoc și relativitate, drept pentru care preferă, adesea, proiecția dublă a scriiturii, reflectarea zonelor ei obscure, autoreflexarea, drumul dinspre sine înspre oglindirea sinelui.

În De veghe în oglindă, Mihăieș își structurează profund scriitura, cartea fiind segmentată în trei părți, modalitate clasică: introducere, cuprins, încheiere. Accepțiunile celor trei părți se îndepărtează, însă, cum tot mai mult ne-am obișnuit, de înțelegerea clasică. Celălalt, așa-zisă introducere, este, de fapt, o prefață — jurnal, în care Mircea Mihăieș — omul se demască în fața cititorului. „De-mascarea este prima operație a trecerii de la literatură la jurnalul intim” va spune autorul în finalul cărții. Abia după consumarea acestei prime părți, derutant, într-un anumit fel, — pe care Mihăieș nu s-a ferit s-o așeze la început, lăsînd pentru ultima sută de metri plăcerea sinteticului — începe „cursa cu obstacole”, cei treisprezece monștri sacri supuși analizei fiind invincibili, sînt deja ai istoriei literare: Stendhal, Baudelaire, Maioreșcu, Tolstoi, Gide, Musil, V. Woolf, Kafka, Mateiu I. Caragiale, Gombrowicz, Pavese, Camus, R. Petrescu. Marea artă a

jocului sincerității, a trecerii de la îngăduință la reprimarea oricărei tentații de acest gen, stă la baza fiecărui eseu, sub profilul „încăpător” al prestanței intelectuale, ai incisivității devastatoare.

Scriind despre alții, căutînd să-i ghicească, să le găsească pulsul și simțurile comune, Mihăieș se scrie pe sine, se dezvăluie, se apucă cu ambele mîini și apoi, incredibil, se pierde într-o joacă nebună cu sine însuși, în derută, în luptă, în aspirație. „Stadiul oglinzii, poate cel în care mă aflu din nou. Prima descoperire cu adevărat a sinelui, prima descoperire de sine. În viață, în scris. Un stadiu nu tocmai primar. Dar, cu siguranță, dinaintea primei confruntări cu lumea. Patetisme ieftine, patetisme adevărate. Oglinzile neștiute pe care (mi) le descopăr ca pe niște cărți de joc, oglinzile de mărimea cărților de joc. Posibili așa din mîncă, nevăzuții, spune Mihăieș la început și tot ei conchide: „Oricum, nu scriu ca să câștig. Scriu ca să nu pierd”, o mărturisire de zile mari, care certifică faptul că numai zidindu-te în creație mai poți fura o șansă destinului în fața perisabilității.

Mircea Mihăieș este măcinat de marile probleme ale existenței. Vrea, cu orice preț, să-și întemeieze neliniștile și temerile pe ceva stabil, durabil. Ultima parte a cărții, Treștiile lui Midas. Preliminarii la o poetică a jurnalului intim, este o încercare de sinteză, de teoretizare, de reunire a principiilor răsfrîrate în capitolele anterioare, parte tributară intructivă bibliografiei, inițializată prin titlul cu valențe mitice. Scriitorii își divulgă secretele biografice prin aceste jurnale intime care, odată date publicității, creează o stare de permanentă tentație a problematizării. Aproprierile de literatură pură sînt, uneori vândite, altele nu există termen de comparație, fragmentele de jurnal coborînd sub nivelul producțiilor literare autentice.

Eseistul dialoghează imaginar cu „personaje” sale. Acestea îl urmăresc mereu. E posedat de figurile acelor oameni pe care-i știe mari scriitori, dar pe care nu-i poate ierta, vanitatea, pasiunea, egoismul, contradicția, etc. fiind scoase la iveală și comentate. Mircea Mihăieș se apropie, treptat, fără rezerve, de lumea lor. Cartea, bine scrisă, se citește ca un roman, cu plăcerea (re)descoperirii. Vieți dominate de patimi, specifice în derularea lor, sînt disecate cu nonșalanța unui chirurg profesionist, cînd apăsînd pe rană cînd zgîndărind colțșoare obscure. Cu siguranță, cu luciditate, „demonul” critic lucrează în

numele artei adevărate. Mihăieș pune diagnosticuri (parțiale), dar nu dă rețete. Constată, nu vindecă.

Care e tactica pe care Mihăieș o adoptă în raportarea la respectivele jurnale intime? Direcțea, onestitatea, mai rar învăluirea. Iată câteva exemple în acest sens: „Stendhal e cel mai contradictoriu dintre personajele sale”; „Baudelaire are ușurința de a gândi despre orice, chiar dacă privirea nu-i pătrunde, uneori, dincolo de muchiile înșelătoare ale exteriorității. Gîndește, adică muncește”. „Ca toți complexații, Tolstoi are mania comparațiilor. Timorat, neîncercător în sine, temător, caută mereu oglinda celuilalt, caută ca pe o salvare confruntarea”; despre Virginia Woolf: „Citește, citește și gîndește cu înversurare, apoi scrie. Jurnalul e mărturia drumului în singurătate parcurs în timpul creației”.

În fiecare eseu, ajutat și de „vocele personajelor”, Mihăieș dă o definiție jurnalului, privit ca o reflecție a condiției autorului respectiv. La sfîrșit, în Treștiile lui Midas, încearcă să extragă, din toate aceste definiții, radicalul, prefigurată în Celălalt: „Jurnalul ca onestitate. Ca morală, ca unică morală”.

Iată, într-o serie parțial sinonimică, câteva definiții ale jurnalului: „Jurnalul e martorul imparțial — și cînd spui adevărul, și cînd îl ocolești. În el se ascunde întotdeauna o dramă, il el subzistă promisiunea dezvoltării altora. Cite jurnale, atîtea complexe, raționezi, și mergi mai departe” sau „Jurnalul nu e decît sublimarea, pe mari porțiuni, a faptului cotidian, o coborîre în subsol a tot ce ține de trăire”.

Fragmentarismul ascunde voit țînuta scriiturii, poate fi o mască de circumstanță cum, tot atît de bine, poate fi o emanație a orgoliului scriitoricesc. Mircea Mihăieș jonglează cu ideile cele mai năstrușnice, cu ideile cele mai profunde, eseistica lui e una a dinamicii interioare, desăcută din chingile rigide ale regulii. Această desfacere nu se lasă pradă inexactității, dimpotrivă, îi e caracteristică concizia critică, virulența și puterea de atracție a rostirii. Mihăieș e spontan, stilul său e „curat”, deschis comprehensiunii imediate, dar și dezvăluirilor ulterioare. E un stilistician remarcabil, o dovedesc analizele minuțioase pe text. Stilistica sa este subminată, însă, de valul eseisticii și înrădăcinată prin filonul critic.

SIMONA CONSTANTINOVICI ■

* Mircea Mihăieș — De veghe în oglindă, Ed. Cartea românească, 1988.

IEDERĂ...

lui LIVIUS CIOCĂRLIE

închipuindu-ți o călătorie pe drumurile obsedante ale iederei — (oare nu chiar așa e alcătuită însăși împărăția nestătătoare a gândului? — încît să nu mai poți susține că nu vei fi implicat acolo unde vînturile decantează nisipul din scoici spiralete în alte scoici spiralete cum smocurile legănătoare de alge subțiri îngrășă milu adîncurilor în continuă putrezire

(iar

dacă-ți mai amintești eu adevărat mîna fragedă a copilului ea avea neîndoielnic toate cele cinci degete roșii cu care spăla întunericul)

apoi — oare cînd? — să urci pe tuful rece al muntelui zorii cu țipetele subțiri ale diamantului — din care în care ereastă de nu mai ești în stare să știi ce a țîșnit din cenușa pustiuului (presată acum în calde plăci șlefuite)?

și să înalți

ruga ca pe o flacără iluzorie care ar putea să fie chiar cîntecul tău mistuindu-se și în amiaza tîrzie de toamnă privind insistent poate aceeași iederă rețezată la rădăcină să încerci încă o dată să-ți afli nedumeririle prinse în desenele ciudate ale vrejilor topiți în albul bolnav al zidurilor de demult.

sau în pata lungu-

iață a peliclei absorbînd mîna copilului dar atît de transparentă de-i poți vedea toate nervurile minuțios imprimare ca în planșele de anatomie

G. NISTOR

Poem de ...

ANDREI BODIU

(PREMIUL I POEZIE)

319

Aici stau eu. In căminul
16 sigur e greu e chinuitor să
crești un copil și soră-mea
are unul mama ne-a crescut pe toți patru și
iată-mă întins în pat la 21 de ani sau
stînd lamasă cu o carte în mîna. Aici
și acum. În camera 319
printre pînze subțiri albe sau
roșii și
cît de puternică e acum lumina ea atinge
covorul plin de păr și de
fire de praf.

De aici înțeleg lucrurile:
pasajul pavajul oamenii
copacii banca rîndurile
precise.

De aici înțeleg lucrurile:
trec mașini galbene
e
primăvară deasupra se
împerechează păsările deasupra
mai e un etaj
caut ceva mai apropiat
o
felie de pîine.

Aici stau eu.
An. pat
dulap pentru haine
conserva de pește în dulap.
Aici nu trăiesc singur.
Aici locuiesc frumosul kuky / cancerul femeilor
meca / marele băutor și
poeti / harry dasinger și
chiar lenjereasa doamna Blazie
Își petrece aici jumătate din viață.

La parter trăiesc oameni căsătoriți. Un
coridor de vată plin de bastonașe de
celuloid de
bastonașe și cerculețe.

Camera mea
un hublou prin care îmi urmăresc călătoria. Ce
glasuri frumoase au naufragiații / glasuri
care acoperă vîntul care
izbesc singurătatea care-mi întind degetele le
răstiră și
mîna se agită / un steag alb pe o coloană de staniol.

Aici construiesc eu
o nouă personalitate
aici stabilesc eu începutul și sfîrșitul
după-amiezii mă prinde
aici de aici înainte e
un alt cămin
de aici pînă aici
cînd și cum
unde și cît și de ce

și mai ales
cine
mi-a mai intrat pe ușa
cu cine am mai conversat
ce am vorbit
stă sufletul gîfîind amestecă
vorbele cu faptele și chiar pe tine
te amestecă aici.
Aici stau eu. Sub un soare strălucitor.
În capătul razei.
Aici stau eu sub un neon orbitor.
Și umbra se desface în sute de bucăți.
Care respiră și se mișcă.

Care ating neonul se
surg în jos „cum pot să învăț aici?”
Pe întuneric deschid ușa
E un curent îngrozitor. „Cine
a umblat la tablou?”

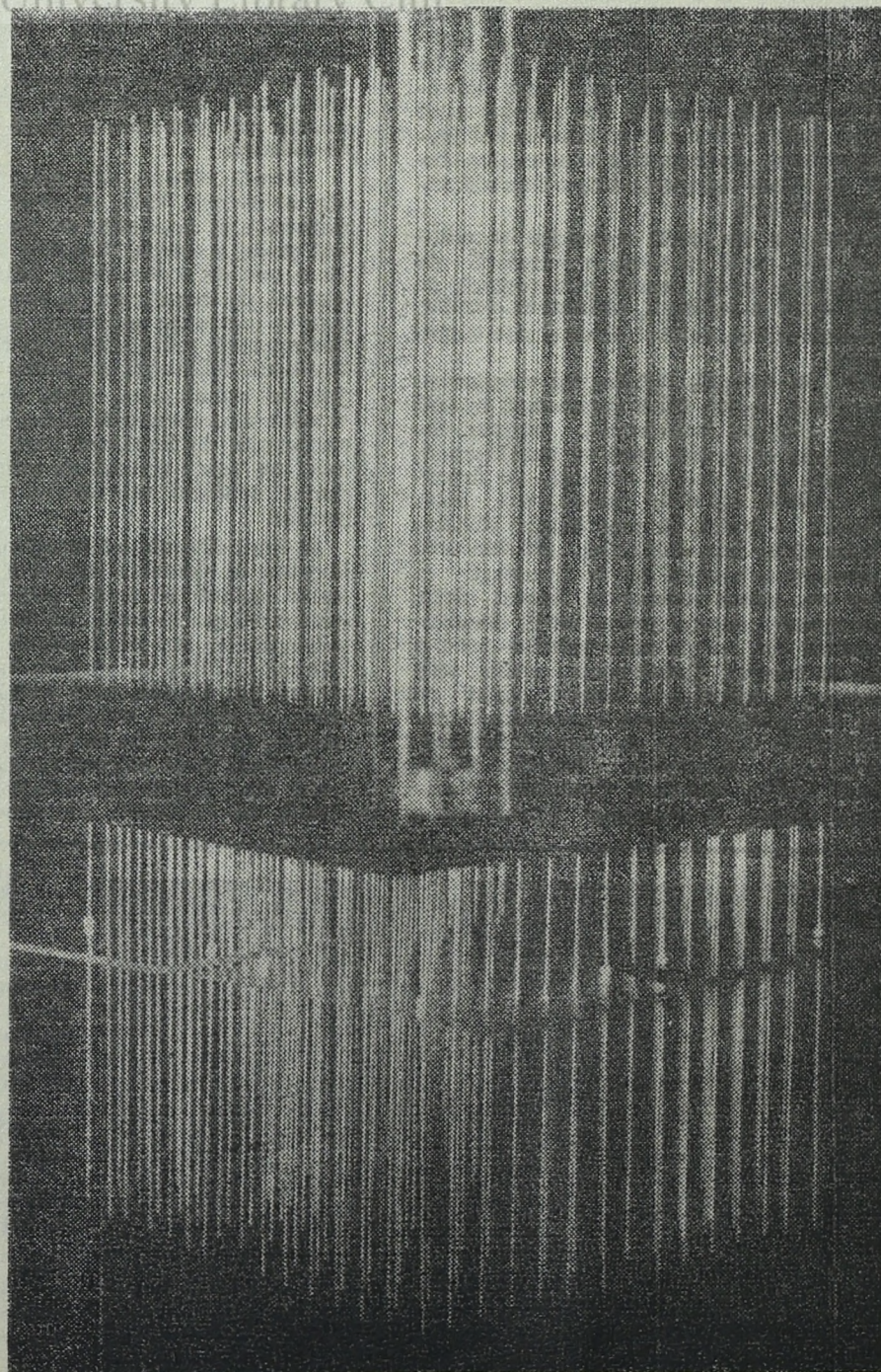
„Eu m-am lăsat de fumat și
de băut. Cum poate ieși un
copil sănătos cînd fumezi
nu e bine pentru mamă și
așa va avea capul mare ca
și tatăl lui urechile mari
și ele îți va tuși în burtă
nu va deosebi culoarea ochilor
tatălui de ai tăi nu va dormi
liniștit. În urechi îmi răsună
zgomotul ușii liftului sau
al marelui șantier sau acordeonul
pe care-l ține-n mîna tinărul
muncitor.”

„Am să privesc mai bine tabloul
cînd lumina bate direct cînd
apune soarele voi scrie despre el
și despre poezia pe care am scris-o
ieri despre el.”

„Dar poate pictorul a modificat o
fotografie poate poetul era mincinos
sau grafoman și tu nu ești decît
unul dintr-o mulțime aliniată în
timp ce eu
privesc afară
mă plimb pe stradă
firul care mă leagă e
mult mai subțire.”

Tu intri te apropii te sărut te așezi.
Din privirea ta se nasc două străzi.
Pe una o gospodină își bate covorul.
Trece o betonieră o
sută de pionieri bat din palme și cum
să mă înțelegi
dîncolo e umbră a crescut iedera ne
acoperă fețele și e afita liniște încerc să-ți
spun.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

GABRIEL MARINEASA

Prin pulberea zilelor

(PREMIUL III, PROZĂ)

Pași mari prin praful de pe trotuar duc către gară. Soarele gropilor din asfalt, numărul unui camion și poate încă ceva concentrează într-o fotografie o zi. Remorcare dezordonată a unor imagini ce par momentan asemănătoare induce o liniște cunoscută. Țin linia vectorului deplasare.

7 ora 1 și n-am somn. Încă mai rid, deși peste întunericul din cameră se lătesc constant ultimele completări ale figurii unui individ cunoscut, date difuzate despre un altul necunoscut cu un hanorac portocaliu, cuvintele „să mergem”.

jare, parcă prin comparație. În jur spațiile par să se umple destul de firesc. Mă uit dinspre copaci către mine: Jethro Tull-Caj grei. Ochiul se ridică deasupra șoselei. Resping cu piciorul imaginea placentă a unei coperti albastre. Formații, melodii, termeni tehnici mă absorb într-o discuție în care îmi lipsește partenerul. Un cuvânt sigur și cuprinzător. Nu-l las să se nască.

Mă string și adorm. Ușa se deschide după un sfert de oră. Îmi casc buimac ochii spre lumină. Salut și zîmbesc într-acolo, dar ceva îmi scapă. S-ar putea crede că nu-s normal. Îmi aduc aminte că am

Încep să măninc — e o treabă care se face. Eva a trăit în sudul Africii, Iranul a folosit bombe chimice, o funcționară de la primăria unui oraș american declară milioanele de oameni că a udat florile în cinstea vizitei unui demnitar japonez.

Acasă: pe piersicul strîmb din curte stau sute de muște verzi (e groaznic de strîmb pomul), de sub cărămizi au țîșnit furnici — s-au depărtat cărînd niște bile albe, treizeci de viespi au muscat-o de mîini pe matusă-mea acum zece ani.

Stau de mai bine de un ceas și încep să mă gîndesc dacă pot scrie ceva despre asta. O doamnă își plimbă dulăul. Arunc două cuvînte în aer. Nu știe pentru cine sînt. Stabilesc că sînt pentru cline, după un scurt timp de amabilități, dar numai de formă.

Rezumatul anului trecut aduce cu un obiect metalic. „Asta n-o să-ți reușească mult timp”, îmi zic afectat. Știu cum sînt. În două minute imaginile au deja energie potențială. În scurt timp mă întreb am fabricat o amintire. Nu chiar, m-am grăbit; două faruri, doi ochi mari și doi ochi și doi mici trag plama peste o roabă de gînduri.

„Am auzit că directorul școlii... „Trec repede pe lîngă cele două fete. Mă scutur gîndindu-mă că își continuă discuția în spatele meu. Asfaltul are consistența zilei de azi. Multiplic rămășițe de memorie într-un joc fără imaginație. Să fi dormit mai mult dimineață poate ar fi mers. Să fi băut vin. Să fi săpat o groapă.

Centrul orașului Caransebeș. Un bocanc lovește pragul cofetăriei. Un fel de soare.

Despre adevăruri și amintiri, întins pe pat la temperatura 38,1. Da.

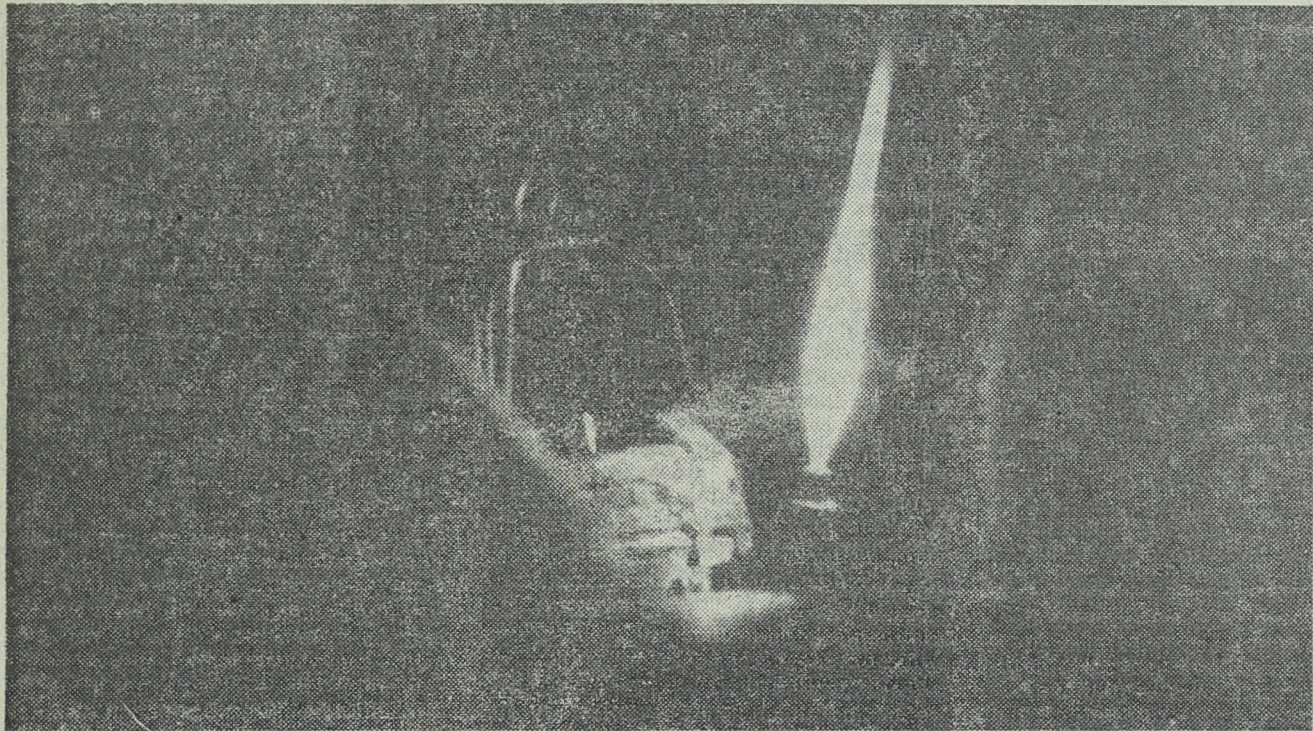
Părăsind forma latentă. Privind în susul șoselei, la coleg și la ziua trecută. Pe strada bunicii nu bate vîntul. Cîteva rînduri despre locul asta. Zîmbetul, grimasa și zîmbetul pentru literele scrise cu pix și pentru caletul cel subțire.

Centralizarea lor sună sec. Mare lucru să stai singur și să sorbi ceai de nucă. Nu știu.

Ce lucrî? Mîinînd absența, mă gîndesc la ce-mi vine, spun imaginînd o siluetă în cadrul ușii.

Nu cred că scriu ceea ce gîndesc. Sînt un mozaic în culori țîpătoare. Azi: un balcon cu rufe la uscat, ultimele vorbe pe care mi le-a spus Fie, discul cu Beatles și cele pe care le-am împrumutat; toate au forme geometrice, convexe. Niciodată nu am zis ceva despre toate deodată.

GABRIEL MARINEASA ■

Trecerea străzii Eneas mi-a amintit de alinierea bocancilor în primele zile din armată. Cîteva secunde mai tîrziu am reparat sfîrșitul verii proiectat pe perețele unei case de două faruri galbene. Cred că rîdeam și atunci, dar nu sînt sigur. Spun totuși că da, pentru a stabili un soi de continuitate.

Șapte fără douăzeci. Aranjez plasa și plec fără să mă uit în spate. Sînt urmărit de pe geam. Intuiesc un soi de milă atingîndu-mi ceafa. Nu-și are rostul, pentru că de jumătate de oră umblă prin mine altceva. Fac mișcări de acceptare fără pic de suplețe.

Melodiile ultimelor zile mă însoțesc pînă la pod. În dreapta e balta de la depozitul de lemne împreună cu întrebarea dacă există deja un motiv al magaziiilor și lucrurilor prăfuite în literatură sau într-un oarecare dialog.

La jumătatea urcușului am ochii închiși. Nu pot să spun la ce mă gîndesc, deși nu am promis nimănui că nu o voi face. Din punctul cel mai înalt se văd două biserici, soarele dintre turnurile lor, amănunte estompate. Întrebări asupra fotografiei și kitsch-ului se desprind din bucașile de cumulus pregătite parcă de cineva pentru ora asta.

Interferențele sînt puternice din momentul în care depășesc o căruță cu baloți de paie în fața stației de benzină. Cîteva metri mai încolo și știu lucrul ăsta. „O lume de basm: Teatrul de păpuși” pe fond roz. Figura scîlîmbă de sub scris mă urmărește pînă la borna kilometrică. Apoi rid.

Mă opresc lîngă coliba paznicului. Stau jos. Siluetele se disting greu, o lumină difuză își face loc printre particule fine. Nu e ceață, ci fumul iscat de gunoaiile orașului. Lipsa forței mă aruncă în ghearele unui film văzut luna trecută. Sînt filtrat printr-un fragment citit despre o stare ce pare asemănătoare. Descompun: șireturi murdare, toporul țiganului, ochi mari, căutarea gîndului ax. Nu-l tot aia.

„De mîine îmi va fi frică de tramvai. Promit”. Mai e un sfert de oră pînă la 4. Caut fisura zilei. Anumite indicii spun că va fi bine. Voi tăia mîine pomii uscați și tot atunci voi uda grădina. Să stau pe malul apei apoi, uitîndu-mă în apa murdară. Să dau cu piciorul într-o bucată de moloș. Să-mi țin gura.

Încă stau. Oasele, oale și muzică prin sîta bucătăriei îmi dau o senzație pe care nu o pot comunica. Ori nu vreau. Îmi zic consecutiv „e fain azi-dimineață”, „un drac, nu-ți mai amintești nimic”, o bucată de gînd despre mine monologînd la persoana a doua, alăturată cu mutra mea disprețuitoare de alătăieri (cînd scoteam apă din fîntînă), un urlet intern.

La două colțuri de la ieșirea din piață aflu că am un disc în mîna dreaptă. E alt gen de descu-

așipit fluierînd la întimplare, ca și cum aș fi scris un fel de poezie.

Lila. Copil, afeccionam violetul în toate tonurile gamei lui, cu o excepție: violaceul, pe degete, de creion chimic, și cu o vagă preferință pentru amabilul lila. —fără să știu atunci, ca azi, din Goethe (cf. Zur Farbelehre, VI, 789), că acest Rothblau ar avea într-însul „etwas Lebhaftes ohne Fröhlichkeit”; o vioiciune fără bucurie.

Oranj. „La terre est bleue comme une orange”! Paradoxul, numai ap rent, al acestui vers

kehrt.” — Altminteri, dacă într-un lucru, două culori complementare s-ar suprapune întru totul, el ar albi instantaneu (ca, în anume traume, părul): un fenomen care, extins la scara cosmosului însuși, ar duce la un albinism (sau o grisaille) fără excepție. Universale și lugubre.

Roz. Corespondentul azuriului (bleu ciel) ar fi, în plan terestru, rozul, acest dilutus rubor „roșu stîns”, — căruia vernihul, verde palid, pare a-i fi comple-

CIRCUMVOLUȚIUNI

e chiar „alburii” ăsta, culoarea unei transcendențe (limfatice, spectrale, vagi) ca idealitate pură, ca maximă impalidare (și reverie vapoasă), ca transalb(aster): „outré-ciel”****. Un dincolo al cărui „soț” ar fi, aici, trandafirul; nu, însă, într-un sens idilic, dar ca o exsangvinare a prea pletoricului roșu, — această, după Valéry (ibid., II), „culoare-a vieții substanțiale”.

* Fragment dintr-un quasi-Dicționar al Culoilor, — atipic, de uz propriu.

** Cf. Jean Rudel, *Technique de la Peinture*, Paris, 1963, p. 100.

*** Acest „triumf” de calitative e de sorginte hasdeiană. — cf. *Etymologicum Magnum Romaniae*, s. albastru.

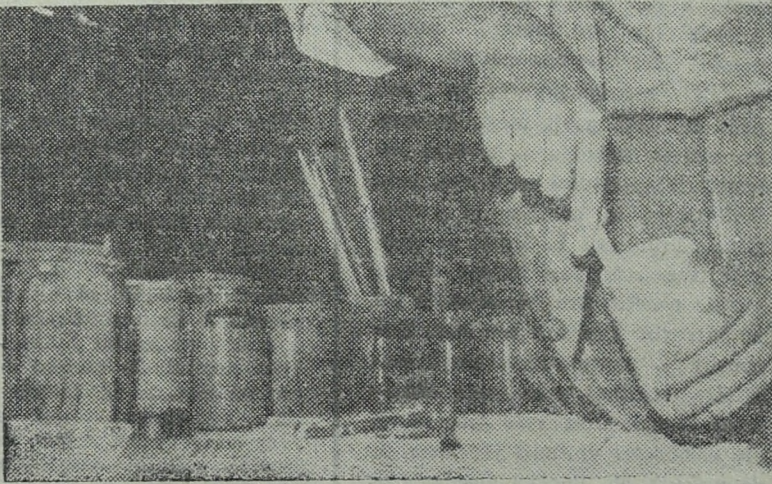
**** Vocabula e a lui Max Elskamp (cf. poema *Tour d'ivoire*), — și s-ar traduce, tehnic, prin „ultrac(a)eruleum”.

SERBAN FOARȚA

DE COLORIBUS*

éluardesc (citată, în ocurență, din memorie) se lămurește, cred, într-astfel: albastrul și oranjul sînt, știe-se, culori complementare, — prin suprapunere, dînd alb (în teorie, cel puțin; în practica picturii înseși, avînd să dea „un gris parfait”**). Or, după Valéry (cf., în *Mélange, Des couleurs*, III), „culoarea unui lucru e, dintre culori, tocmai aceea pe care, neasimilînd-o, acesta o respinge” (astfel făcîndu-se că „cerul pur renunță la albastru, cedînd retinelor azurului”, iar „frunzele păstrează, de-a lungul verii, roșul”!). Cu eventualul corectiv, că nu în termeni biochimici (respingere, asimilare) ar fi de explicat, acum, culoarea, dar în acela dacă vreți, ai binarismului lingvistic, — culoarea proprie unui lucru e non-complementara ei: oranjul portocalei noastre, să zicem, ne-albastrul său. Pe care, însă, îl implică: îl presupune, îl exige, paradigmatic, în absenția, — ducîndu-i dorul, evocîndu-l... I. e., cu vorbele lui Goethe (ibid., 810), „Blau fordert Rothgelb, und umge-

mentară în, exclusiv, orizontala/întînderea mundanității. Că fie albul, fie apa (prin definiție, incoloră) participă, ca diluanți, la respectivele „pasteluri”, la „acuarelele” acestea, se înțelege de la sine: prin vernil (vert Nil) transpare Nilul, iar prin albastrul nostru, albul, — semnificația lat. albastru nefiînd alta decît tocmai „blanchâtre”, „weisslich”, „candicans”***. Or,

Un traiect în poezia românească:

BACOVIA — BLAGA — BACONSKI

Începând cu romantismul și trecând prin simbolism, expresionism, magianism, până la „ism”-ele cele mai recente aplicate poeziei, într-o poezie și modernitate s-a stabilit un mod al mărturisirii în care eul contorsionat și maladiv exorcizează prin rostire forțele născute din sine spre a-l anihila. Gradul acut al scriiturii ca soteriologie a fost atins, în poezie, de expresionism. Există trepte diferite ale asumării, ale depășirii limitei impuse de însăși materialitatea expresiei. În poezia noastră, aceste trepte ale devenirii expresionismului includ, ca puncte de reper fundamentale, trei poeți între care există intime legături: George Bacovia, Lucian Blaga, A.E. Baconsky. Dacă Bacovia, din interiorul simbolismului, a duce deschiderea spre expresionism în variantă românească, în care liniștea și seninătatea se împletesc cu marile avânturi ale ființei într-o armonie al cărei mister

Triptic
expresionist

ramine impenetrabil. Doi poeți, două împliniri, și deopotrivă două limite de depășit în scenariul pe-catologic al devenirii Poeziei. Pentru ca A.E. Baconsky să poată duce limita înspre o altă depășire, a trebuit să fie Bacovia, să rostească, până la asumarea limitei, demnitatea suferinței. Să se pătrundă de sine, să se lase transfigurat întru atingerea acelei simplități de la care contopirea u idealitatea este absolută. Și a trebuit ca Blaga să facă posibilă această contopire, prin locuirea într-un mister întemeiat ca dimensiune ontologică, în metamorfoza semnelor lumii, damnat și deopotrivă salvat, Baconsky a adulmecat și a pătruns în zăpăzirea oricărei limite, rostite de Rimbaud prin „Je est un autre”. I-am ales pe Bacovia, Blaga și Baconsky pentru că ei dau sens unei deveniri a poeticului însuși, ca întrupări ale unor etape progresive. Aplicând teoria despre epifanie a lui James Joyce, expusă a artistului în tinerețe, putem urmări trei monumente ale con-turării expresionismului la noi prin cei trei poeți alesi. Integritas sau G. Bacovia — treapta cunoașterii obiectului ca întreg, prin delimitarea sa în timp și spațiu. Consonanța sau L. Blaga — descoperirea relațiilor intime dintre părțile constitutive, în armonia lor cu întregul. Claritas sau A.E. Baconsky — aflarea frumuseții împlinite, iradiind prin forța obiectului însuși. Sunt cele trei stadii ale celebrelor epifanii joyceene și, deopotrivă, ale Poeziei noastre expresioniste.

R. B. ■

Demnitatea
tragicului

Poeții pentru care a scris poezie nu înseamnă numai un mod de a trăi, ci singurul mod de a trăi, scriu cu-ade-vărat Poezii, cu acel ton specific, inconfundabil în unicitatea ea. Oricât de adânc ar pătrunde cuvintele încercând să explice inefabilul, el nu poate fi cuprins ca întreg, căci rămâne ceva de nemijlocit — o prezență ce poate fi pătrunsă numai prin contaminare, prin participare dincolo de facultățile conservative ale celui ce caută descifrarea. Inițierea începe în tăcerea lucidității și ajunge apoi, treptat, la intrarea în rezonanță, pe o lungime de undă obscură și hipersensibilă, cu însuși glasul Poetului locuit de Poezia sa.

O locuire în propria poezie este pactul pe care George Bacovia îl încheie cu sine spre a lăsa astfel semnele trecerii sale prin lume. Poetul transcrie într-o scriptură a sinelui, modul său de conviețuire cu lumea. Un mod, în esență pură, tragic, ce atinge reflexe metafizice prin totala obnubilare la care conștiința este supusă: nu mai există nici o iluminare excepțională, nici înălțarea finală care să învâluie tragicul cu o puritate ce nu-i aparține, atenuându-l. Întreaga poezie bacoviană este o tinjire după oglindirea elimeratoare, după o altă. El caută spre cer, dar aripile prea teritate prin care trupul să se poate înălțarea îl condamnă să rămână într-o lume apăsătoare prin monotonă ei repetabilitate. Atracția dintre cele două corpuri este atât de mare, încât nu permite decât oscilații între ridicare și cadere; o așezare în interval, așadar. Așteptând neconștient și aproape imperceptibil revelația, ca semn al accesului la o altă dimensiune, la idealitate, eul trăiește o continuă rătăcire, toate situațiile conducându-l, inevitabil, la necesitatea de a alege. Orizontul alegerii devine punct limită, creând singura iluzie a salvării. Este o iluzie fiindcă, de fapt, alegerea este unilaterală: există două alternative, dintre care una este moartea; cum pentru moarte este necesară o lungă pregătire, trăind, răscrucea este de fleacare dată chiar drumul lipsit de ocolișuri posibile. Și tocmai aceste drumuri drepte sînt cele mai periculoase, căci întoarcerea nu poate aduce decât spalma de unilateralitatea lor, în care orice nuanță, orice ramificație s-a mistuit. Nu rămâne decât această înscenare a libertății, această damnare urmărită constant de spectrul eliberator al morții. Căci moartea ar fi singura libertate neîndrăgită; dar ea este și sfârșitul drumului, și acest sfârșit își are prețul lui de așteptare și suferință. Rămâne, prin urmare, doar alipirea dureroasă de un terestru îngust până la sufocare; sau imposibilitatea transcenderii prin moarte (înțeleasă aici nu în sens fizic, ci în sensul abolirii corporalității). Desprinderea aceasta este pragul pe care Bacovia nu-l mai poate depăși, căci uitarea sa de sine este sinonimă cu rătăcirea, nu cu aruncarea în vid.

Toate supapele prin care se încearcă orînduirea unei locuiri suportabile (fie că e vorba de o temporară angajare în eveniment, ori de o răbufnire nihilistă) sînt, mal devreme sau mai târziu închise de curgerea grea, implacabilă, a neîntoarcerii. Îndărăt, urmele sînt năpădite de întineric, înainte stă un viitor impenetrabil, ce face aproape imposibilă speranța. Invocarea lui, cu atât mai disperată cu cât e atât de rară, este mai degrabă resemnare decât speranță: „Eu trebuie să beau, să uit ceea ce nu știu nimeni / Ascuns în pivnița adîncă, fără a spune cu cuvînt / Singur să fumez acolo neștiut de nimeni / Altfel e greu pe pămînt... // Istoria contemporană... / E timpul... toți nervii te vor... / O, vino odată, măreț viitor”. (Poemă finală). Razele vagi ale nădejdi sînt obturate de omniprezența neputinței; iar resemnarea nu este altceva decât expresia acestei închideri acaparatoare. Însă tocmai pe culmile deznădejdi nesfîrșite

resemnarea devine semn al credinței. A tunci se luminează inima întinericului și nepătrunsul este pentru o clipă întrezărit. El rămîne însă intangibil, căci sensul său, pentru Bacovia, este de a fi un dor nestăvilit. Ca o iubire care s-ar măcina din interior dacă s-ar împlini terestru. Acest dor, necurmat de nici o impuritate exterioară, este liantul ascuns al tuturor rupeților lăuntrice, fir al Ariadnei în labirintul unei interiorități ca o insulă singulară în cuprinsul apelor. Căci fizic, nu există decât o entitate care trebuie să fie Minotaur și Tezeu. Un trup de carne agresat din toate părțile deodată, corabie și țărîm deopotrivă. El își caută sinele, acel Centru în care limitele umanului sînt suspendate, și această căutare este o neconștientă în-crințenare.

Alegerea fără alternativă despre care am vorbit se constituie ca un spațiu de tranziție, definitoriu pentru Bacovia, cu atât mai mult cu cât el este atât al poeziei însăși, (trecere de la simbolism la nuanțe ale expresionismului) cât și al universului poetic. Deși trecerea nu se „întîmplă” niciodată, ea este transparentă ca o țintă, prin raportarea la un centru intangibil. Contaminarea de Centru este ipostaza prin care Bacovia încearcă și reușește transgresarea „doctrinelor” simboliste. Toate celelalte secvențe ale „scenariului” (toposul citadin, spleen-ul, muzicalitatea internă a versului, solitudinea, echivocul, contradictoriul, nerezolvarea, absurdul) certifică în scrierea în spațiul simbolismului ca reacție anti-romantică. Însă Bacovia nu este ceea ce s-ar putea numi un simbolist sui-generis, nu numai la noi, ci și aiurea. Căci poetica sa, ancorată vădit în zona categoriilor negative, nu rămîne la simpla lor uzitare și uzare. Bacovia le înscrie într-un „romantism deromatizat” (sintagmă prin care Hugo Friederich desemnează generic conceptul de poezie modernă), dîndu-le acea tensiune prin care se poate exprima o suferință gravitînd în sinea sa, fără a-și căuta vindecarea, în vreme ce, metatextual, simbolistii căutau și găseau o salvare fie prin înscăunarea muzicii la rangul de principiu director al versului, fie prin exotism — atât exterior: aducerea în atenție a unor (înături îndepărtate, cu o întreagă recuzită, cit, mai ales, interior: închiderea în propria construcție, semănînd din ce în ce mai mult cu go-goșia viermelui de mătase, fără a mai putea vedea deveni fluture.

Prin fragmentarism și disonanță, prin „anormalitate” (nu în sensul de degenerare, căci nu implică o judecată de valoare) și ilimitare Bacovia deformează o realitate ce nu mai poate fi sub nici o formă percepută ca atare. Și, dacă majoritatea simbolistilor se desprind de ea prin închiderea în carapacea unui eu contorsionat, rupt de sine și de societate/istorie, pentru Bacovia realitatea determină polifonia și necondiționarea subiectivității pure; ea nu mai are consistență obiectuală. Realitatea sa este suma faptelor imaginare ale unei conștiințe distorsionate, contaminate de un continuu și inevitabil sfîrșit. Nu există decât ceea ce este produs de această subiectivitate rînită constant de aceleași și aceleași mecanisme ale „răului”. Totul capătă materialitate; senzațiile, stările, percepțiile sînt obstacole materiale de neînălțurat, în fața cărora se produce suspensia individualității, căderea în vid, ce nu poate fi decât foarte vag redată (Large, Pulvis, Altfel). Fantezia creează așadar inexistentul, așezîndu-l deasupra existentului, ca și cum numai ea ar putea satisface necesitatea de dezvoltare a interiorității. Și, într-adevăr, numai această fantezie creatoare (ce va deveni la poeții moderni fra-tezle dictatoriale, vizionară, eliberată de orice sentimentalitate personală) poate re-leva o transcendență a cărei integritate nu mai poate fi percepută în termeni romantici.

Există o circularitate a căderii, într-un joc straniu de închideri și deschideri derutante, care vlăguiesc orice speranță, orice căutare a unui liman ocrotitor, care să regenereze energiile. Tocmai pe treapta posibilității desprinderii, cînd nu mai este necesară opțiunea, căci pătrun-

derea este atât de adîncă și invăluitoare încît ea devine aerul de care aripile să se sprijine spre a zbura, apare închiderea produsă de neputința de-a alege dezintegrarea (ca o nouă integrare, într-o altă dimensiune). Tentativa vidului este contrabalansată de întoarcerea sisifică la punctul de plecare: rămîne numai adulmecarea, prin a cărei circularitate se instituie forma de dăm-nare a eului ca mod de locuire în interval. Apar astfel un cerc vicios, din care apele clare ale abisului nu mai pot fi văzute decât prin ceață, ca o absență niciodată convertibilă în apropiere ori prezență funciară. Eului bacovian îi este refuzată transfigurarea; contactul cu transcendența goală (Dumnezeu mort; absoluta absență), pe care H. Friedrich o asociază poezilor moderni, îi este imposibil acestui spirit neeliberat de sine pînă la contactul cu idealitatea. El se află așadar în spațiul dintre real și imaginar, un interval cosmicizat de prezența pustului și a morții fizice. În acest sens, Plumb este re-xelatorie pentru statutul de interval al poeziei bacoviene. Dacă s-ar fi trecut de dispersarea născută din faptul de a nu fi tu însuși, s-ar fi ajuns la acea de-dublare din ce în ce mai pregnantă pe care au atins-o poeții moderni — o nesfîrșită îndepărtare de sine și o reîntoarcere la nesfîrșit către sine, ca singură cale de a deveni tu însuși.

Bacovia nu poate fi mai mult decât tragic, cu semnul demnității ca simptom-atică deschidere și totodată unică șan-să de adulmecare a transpirației. El stă pe acel ultim prag de unde începe contactul cu abisul, cînd căderea și înălțarea sînt trepte ale purificării, ale intrării în „imaterialitatea” luminii.

RODICA BORȘA ■

În orizontul
Misterului

La trei ani după volumul de debut al lui George Bacovia (Plumb, 1916), Lucian Blaga apărea parcă dintr-o altă tradiție, diferența dintre cei doi poeți fiind semnificativă. Căci, dacă despre Plumb se poate vorbi din perspectivă existențialistă, Poemele lumii (1919), ori Pașii profetului (1921) sînt clădite pe un sistem metafizic de proporții și ambiții clasice (filosofia lui Blaga din Trilăgii). Aceasta nu înseamnă că poezia lui Bacovia ori Blaga vine să illustreze o teză, ci doar subliniază faptul că modul în care cei doi poeți înțeleg lumea și rosturile ei sînt funciar diferite.

În universul lui Blaga, dimensiunea ordonatoare este sacral: prezența unui duh nepîngărit, a cărui presimțire aduce seninătate și liniște interioară. El este călăuză spre căile obscure ale lăuntrului, îmblinzind totodată așteptarea veșniciei. Căci prezența sa contaminează: „De ce-n aprinse dimineți de vară / mă simt un picur de dumnezeire pe pămînt / și-nger-nunchez în fața mea ca-n fața unui idol? / De ce-ntr-o mare de lumină mi se-ntunecă eul / ca para unei facile în văpaia zilei?” (Pax magna). Împăcați în trupul unui muritor, Dumnezeu și Satana se izbesc pînă ce antinomia devine armonie. Este pacea aceea plină de la-tențe dinaintea marilor furtuni, acalmia temporară în care se zămisleşte izbucnirea ce stă să vină. O izbucnire ca joc, ca desprindere absolută și intrare în horă cu „valorile de lumină”, „străfulgerat de avînturi nemaipomenite” (Vreau să joc!). Trupul însă este prea greu pentru un astfel de zbor, cuprinderea lui este prea mică și aripile se frîng înguste în fața cerului ca o chemare mistuitoare: „Dați-mi un trup, / voi munților / mării, / dați-mi alt trup să-mi descarc nebunia în plin! / Pămîntule larg, fii trunchiul meu, / fii pieptul acestei năprasnice inimii, / prefă-te-n lăcașul furtunilor cari mă strivesc, / fii amfora eului meu îndărătnic! // Dar numai pe tine te am, trecătorul meu trup”. (Dați-mi reportare la lume. Ca o pregătire continuă pentru marea Înălțare cu sine. Ca o locuire în purgatoriu.

un trup, voi munților). Însă glasul lui nu se stinge niciodată.

Dorul de sacralitate este atât de transparent, încât ajunge să fie începutul și sfârșitul fiecărui gând, al oricărui gest săvârșit ca un ritual menit să înlesnească atingerea ei. Mângâierile, privirile, apropierile sînt investite cu statutul de gesturi inițiatice, ele făcînd posibilă accelerarea la sacralitate: Din părul tău, ori Dorul, Nu-mi presimți?, Izvorul nopții. Tot ceea ce se înscrie în această dimensiune, constituie premisa transcendenței, aceea lungă și necesară pregătire pentru revelația menită să rostuiască existența după „legile” de netălmăcit ale ilimitatului. Căci sensul realului este de-a adăposti epifaniile misterului și de a le revela pas cu pas, pînă la miraculoasa Atunci cînd „tot ce-i nen-teles / se năstere a „corolei de minuni a lumii”, schimbă-n nentelesuri și mai mari”, transfigurarea ființei muritoare este deplină. Aflată în lumina ce „sporește a lumii taină” ea stă sub semnul împlinirii, în singura casă dorită.

Așteptarea contemplativă a acestei comuniuni atinge tensiuni nebănuite ce mocnesc în chiar miezul unei liniști aparent inexplicabilă. Este răbufnirea marilor avinturi ale ființei, contactul cu nelimitarea înălțimilor dincolo de care stă „strașnica curat-o veșniciei”: „Dar munții — unde-s? Munții / pe cari să-l mut din cale cu credința mea? // Nu-l văd, / îi vreau, îi strig-și nu-s!” (Dar munții — unde-s?). Așteptarea aceasta nu înseamnă numai strigăt / chemare, ci presupune, înainte de toate, participare, intrare în rezonanță cu orizontul lumii eliberatoare, ca o mare necunoscută, nețărmată „pe care azi o simt, / dar nu o văd” (Scoica); o înțelegere a sensului așteptării așadar: „mi-aștept amurgul, noaptea și durerea, / să mi se-ntunece tot cerul / și să răsără-n mine stelele, / stelele mele, / pe care încă niciodată / nu le-am văzut.” (Mi-aștept amurgul). Un sens în care moartea sălășluiește firesc. Gîndul la neființă este, mai mult ca oricare altul, pecetluit de liniște și tainică bucurie (Gorunul). Moartea este veșnicia visată, calea de integrare în ritmurile eterne ale naturii: „Gîndul meu și veșnicia seamănă / ca niște gemeni (...) și niște fructe coapte-mi cad moștoase, grele, / pe mormînt, / desprinse dintr-un pom, care-a crescut din mine” (Gîndurile unui mort).

Poezia lui Blaga (considerînd aici strict cele două volume amintite, din evidenta necesitate impusă de întinderea și adîncimea operei marelui poet) își adună așadar sevele din putînța tainică a spiritului de a se pătrunde necontenit de prezența în lume a sacralului. Un duh sfînt, ocrotitor și deopotrivă deschizător de orizonturi necurînsse, trăiește în lăcașuri ascunse privirilor pîngăritoare, statornic în armonie și frumusețe. Un adevăr a cărui fragilitate se întinde peste lume ca o mreajă a apelor transparente pure. Asemeni Ingerului din Elegiile lui Rainer Maria Rilke.

„Cumplit e orișice inger” (Rilke), așa cum „cumplit” este pentru Blaga să trăiești în lăuntru lucrurilor și să le străbați cu gîndul, creîndu-le de la început. Căci tot ceea ce poezia sa atinge este re-creat, înzestrat cu o „realitate” esențială. Lucrurile devin mijloctori ai revelației ultime, ai contactului cu Misterul, ale cărui intrupări așteaptă contaminarea noastră de ele: „Nedumerit îl cauți și dibuind în întuneric / l-ai-adormi urma-n tine ori în slava lumii, / avîntul îl presimte-n zilele de mine / și-n nopțile ce au fost găsește-i resignarea”. (Veșnicul). Această alipire nu poate fi tălmăcită, după cum neputincioase rămîn cuvintele în pragul de unde începe transfigurarea. Căci înaintea acestei împliniri este necesară o purificare ceslește resursele inteligibilului tocmai pentru a păstra întreg necuprinsul, în frumusețea și unicitatea lui. Inițierea pe care poezia lui Blaga o întrupează este o îndepărtare de imediat prin asimilarea lui, într-atît încît el devine rodnic, luminînd căl altfel inaccesibile. Este necesară pregătirea pentru transfigurarea finală. (Liniște, Gorunul). Pentru trecerea într-o altă z nă, unde moartea și întunericul sînt binecuvîntate, minuitoare; unde credința nu mai cunoaște disperarea, iar iubirea este eliberare de cele iubite. Căci acesta este dorul deopotrivă al lui Blaga și al lui Rilke, și alături cu el cea mai aleasă este tăcerea.

RODICA BORȘA ■

Exorcismul limbajului

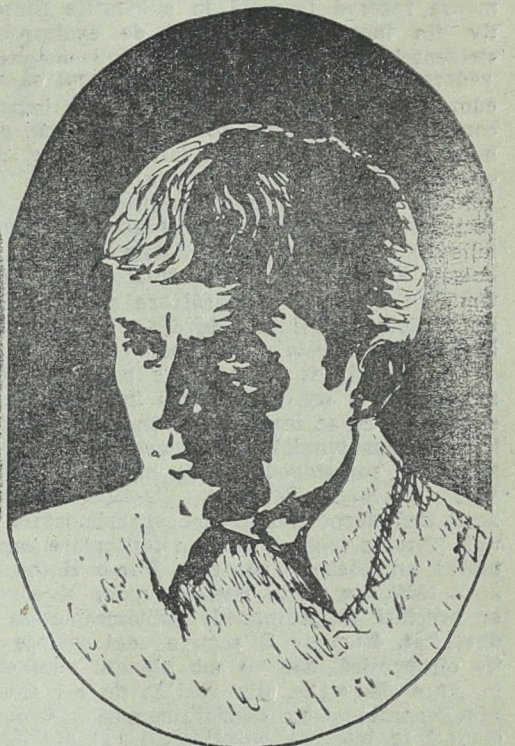
Mi se cer citeva însemnări pe marginea poeziei lui Bacowski, despre care mă decid destul de greu să scriu, tocmai pentru că spiritul său misterios-expansiv mă obsedează de vreo doi-trei ani și aștern cu emoție parcimonioasă orice rînd asupra sa. L-am descoperit ca poet relativ tîrziu, pe la sfîrșitul studenției abia, iar ca prozator și mai aproape în timp. Îl bănuiam pînă atunci — și din pricina unor articole citite despre el — un degustător superrafinat de poezie, îi știam deja ca erudit traducător, auzisem de la „cei mai mari” de atitudine să de frondă antidogmatică, arborată încă din anii în care se luptă să impună un ton distinct revistei Steaua, ea însăși, în mare parte o creație a lui în atmosfera „obsedantului deceniu”. Îmi venea greu să cred că ar putea fi, ca poet, cel puțin tot atît de interesant. O lectură amicală, în casa părinților regretatului Daniel V. Suci, mi-a relevat însă, în mod spontan, o voce de o tăioasă claritate, un patetism straniu, acaparant, al frazării lirice, o neobișnuită densitate căreia i-am simțit de la început forța, așa zice, fără teama cuvintelor mari, o forță realmente magnetică care te conficșcă, fără șansa de a i te putea sustrage. Era vorba de volumul maturității sale depline, Cadavre în vid, din 1969.

Două decenii de la publicarea acestei cărți, unice în felul ei, e o dată care obligă la un moment de meditație, fiindcă ea marchează, de fapt, o piatră de hotar, exprimînd pe de o parte, culminația unui anumit mod de a vedea poezia, pe de alta, lăsînd deschisă generos poarta pentru a încuraja sau de-a dreptul inspira multe aventuri poetice ulterioare. Criticii care s-au pronunțat deja, nu puțin, asupra operei, au propus interesante periodizări, remarcînd aproape unanim diferența de grad, de manieră, de asumare, uneori chiar ruptura de nivel între poezia antologată (în Fluxul memoriei) de el însuși și ceea ce l-a urmat. De domeniul evidenței mi se pare azi faptul că apariția în '67 a antologiei amintite marca despărțirea nu numai de o vîrstă-implicit poetică, ci mult mai mult de atît, ieșirea dintr-un timp (nu o dată contradictoriu, cripant, mistificator ori pur și simplu inconștient pe care l-aș numi, din lipsa unei formule mai bune, „al trăirii” și intrarea, desigur, gradată, într-unul deja „al mărturisirii” ce se constituie — prin ultimele sale cărți antume și prin poemele postume, în mare parte publicate, — într-o poziție generică, ultimativă, de o tonalitate atît testamentară, cît și premonitorie. Iată în ce termeni celebra poezia această despărțire de care vorbeam, anticpată, bineînțeles, prin mai multe piese ale perioadei de tranziție din creația sa: „Tu trebuie să uiți ce-ai fost, ce ești / semnul durerii singur va rămîne. / Numele tău îl va purta amurgul, / surisul tău

il va purta cîmpia”. (Elegia a IV-a). Rătăcirea, cită a fost, prea lungile aminări, obsesia eșecului ca metaforă existențială-totalizatoare, repudierea estetismului dezimplicat-nerespectabil de pînă atunci, toate par să fi contribuit, în măsură diferită, firește, la criza morală în numele căreia își propune să vorbească de acum, prințind atît de fertil rădăcini în scri-sul său, contaminat de sentimentul urgenței, de semnificația specială a comunicării / comuniunii umane, dar și de spaima abisală a prea-tîrziului din istoria contemporană. Amenințarea care planează asupra dimensiunii morale se extinde treptat, atingînd nivelul unei crize ontologice, manifestată prin disoluția Temeiului însuși, prin emixtiunea vidului și eroziunea pe care o înfăptuște, reușind să corupă pînă și Limba: „Și cuvintele vor continua să se înmulțească mereu, / întunecînd orizontul și moartea, / milioane de vieți roșii, milioane de aripi, / milioane de ștergături...” (Literatură). O încordare dusă pînă la scrișnet, cu accente nu o dată apocaliptice, un frison convulsiv de vibrantă autenticitate, o intensitate paroxistică susținută constant pe zeci de pagini, toate aceste date fac din Cadavre în vid o capodoperă, așadar o sinteză lirică, prin definiție inegalabilă. Post-expresionismul lui Bacowski evoluează tot mai clar către o formulă sceptico-aforistică, frizînd frecvent paradoxul, explorînd zona tenebrilor conștiinței și antitezelor existențiale cele mai febrile. Tot mai eliptic-discarnat, sintaxa captează sentimentul derivei și angoasa monstruoasă a dezintegrării ultimelor fundamente / speranțe de regenerare: „Și steagurile unor țări uitate / zadarnic rămîn. Pentru cine să flu? / pentru cine-mi mai toarce și luna / noapte de noapte în craniu / fosforul ei? Amintiri rătăcite, / sclavi evadați, pușcăriași melancolici...” (Gînd exilat).

Admirației fertile pentru poetica abruptă a germanului G. Benn i se alătură redescoperirea marelui Bacovia, a intransigenței demistificatoare a ultimelor cărți ale acestuia. Fără îndoială însă că autorul Corabiei lui Sebastian și-a găsit o tonalitate distinctă, răscolitoare mai ales prin interferența arhaicului arhetipal cu excesele ilizolate ale provizoratului și iluzoriului, descoperit în fibra cancerizată a prezentului „lumii consumiste”. Virulența pamfletară coexistă tulburător cu lamentația, funebra, marcînd un tragism insolit, cel al astupării tuturor supapelor, al neputinței desfărmurii, al unei morți spirituale de neeludat: „Ce să vă caut, ce să vă mai cînt? / Somnul pustiu, pădurea străvezie, / nopțile ard, și fiecare zi e / o țară unde nu-mi găsește mormînt. // Pe ochiul mare pleoapa mea firzie / coboară-ntunecată. Nîmbul sfînt / al stelei celei mari declină-n vînt, fantome-nșingurate-ncep să-nvie. / Singur rămas visezi printre făclii / cai negri, cîmpuri moarte, umbre vii, / și nu mai ești în stare să le numeri... // Și capete tăiate odinioară, / se-ntorc de undeva ca o povară / ce ți-a fost dat s-o porți mereu pe umeri”. (Sonet negru). În întreg volumul, dar mai cu seamă în ciclul final (Anotimp electronic), timpul mărturisirii este la rîndul său transgresat pentru a face

loc unui al premoniției sumbre, rostită cu o voce strangulată, parcă la capătul puterilor umanului însuși de a se accepta ca atare și a întui o soteriologie posibilă. Bacowski lansează aici radiograma unui ciclu de timp uman care apune inexorabil, rămînd pe puntea arcei care se scufundă, pînă în ultima clipă. Poetica volumului postum suferă modificări semnificative, în sensul că extinde și esențializează prozaismul adoptat și în volumul anterior, într-o viziune provocatoare prin vecinătățile născute (banal senzațional, derizoriu / tragic). Palpitînd cu o forță de-dincolo-de-disperare, Corabia lui Sebastian devine odiseea unui sfîrșit de ciclu în care albul, neantul, tăcerea proliferază, anestezînd frămîntările unei lumi frustrate acut de identitate: „...Noaptea o-ntîmpinăm / cu o muzică albă, muzică de ospiciu, de var / cu toate că plîngerile ce se aud uneori / transparent cu pete roșii de rugină și frații / nu se mai știu între ei. Am uitat calendarele, ceasul și stelele polare / l-am schimbat masca. (...)” (Sebastian Brant).

„Oamenii aceștia au pierdut una din dimensiunile existenței: sensul suferinței umane” — notează poetul și însăși scriitura sa are tendința de a se dezgoli tot mai impudic, cu un masochism al spiritului ce preia, de fapt, angoasa „căderii în istorie” ca pe o traumă individuală, ca pe o povară existențială. Aspirația secretă a poetului ar fi aceea de a evita nu labirintul devalorizării al limbajului, ci de a contesta, oarecum exasperat, inerența acestei degradări, a supunerii la ea, printr-un flux care se construiește mereu într-un plan subteran față de primele niveluri ale textului. O asemenea strategie obligă la o reconstituire a nașterii și devenirii poemului, la asumarea aventurii simbolice pe care poetul o evocă și întreține. Descripția nucleului ultim oferă abia perspectiva reală prin care ai acces la rostirea poetică. Uneori, o propoziție eliptică, o frază fracturată abrupt, un substantiv contextualizat într-un fel anume pot recompuce un întreg orizont, aparent intangibil ca sens.

Bacowski practică un exorcism cu totul straniu; el caută o eliberare de presiunile anarhice ale limbajului mîzînd pe latențele icoruptibile ale limbajului poetic însuși („Celălalt grai pe care istoria nu-l poate corupe”). Izbăvirea la care aspiră pare mai degrabă o neîmpăcare generică, o încredere în seva ocultă a marilor antiteze, în Vocea biruitoare, dincolo de secătuirea formelor în care noi am învățat, pînă acum cel puțin, să citim ordinea și armonia cosmică: „Mai departe — nu ascultă de nimenea! — / mai departe e alb. Arahnidele-și țes / în jurul stemelor pinza, popoarele-și trec unul altuia / rînd pe rînd nebunia și umbrele lor / și gnomi invizibili mișună aprinzînd felinarele / pe care vîntul le stinge mereu”. (Epilog). Din imperativul întuirii nuanțelor încă nebănuite ale acestui alb, poetul testamentar, vaticinar, crepuscular său apocaliptic evadează, imponderabil, într-un viitor încă virginal, salvînd mai ales înțelesul Așteptării.

SEVER AVRAM ■

Istoria cinematografiei (I)

Scenariul

Psihicul nostru, glosează Freud, este asemenea unui iceberg a cărui forță nu rezidă din poziția subțire, vizibilă la suprafață a conștientului, ci din imensa rezervă ferecată în adâncurile ființei, respectiv din Inconștient. Dincolo de exclusivismele și stridențele pe care le implică un asemenea punct de vedere și asupra cărora nu este locul să stăruim acum, germenele acestei opinii despre importanța inconștientului, nicidecum total abandonată, dar marginalizată o vreme, a rodit într-o manieră neașteptată și spectaculoasă în sugestopedie.

Cea dintâi informație despre această nouă direcție în arta învățării a apărut în Pravda din 27 iulie 1969, care, preluând datele furnizate de ziarul bulgar Trude încă din decembrie 1965, lansează o temă de meditație tulburătoare și derutantă sub titlul: „Este posibil de a învăța o limbă străină într-o lună? Dar ce este sugestopedia?”

În esență, ea își propune proiectul generos și temerar de a activa în slujba învățării rezervele ne-exploatate ce se teaurizează în inconștient, prin utilizarea unor tehnici și procedee de natură sugestivă. Mentorul sugestopediei este medicul psihoterapeut bulgar Gheorghij Lozanov. Gestafia sugestopediei își revendică deopotrivă repere experimentale și teoretice. Totul a început de la o întâmplare care i-a perturbat lui Lozanov uzanțele. Într-o zi (ne aflăm în anul 1955), un vechi pacienț, sudor și elev la seral, se prezintă la ședința de psihoterapie cu un tonus dezvoltat. Lozanov îl supune unei ședințe de sugestie terapeutică, dar nu sub hipnoză cum obișnuia, ci în stare de veghe, din dorința de a-l ameliora starea generală și în special memoria. A doua zi pacientul se întorcea entuziasmat: la școală, el a re-

Orice operă filmică este precedată de un proiect, mai mult sau mai puțin elaborat, al viitorului film, care se numește scenariu. Pornind de la această caracteristică, scenariu poate fi un rezumat concentrat al subiectului (sinopsis), o suită a desfășurării viitorului film (continuitate), o descriere beletristică, dezvoltată, care are ca scop să sugereze atât structura cât și atmosfera operei filmice avută în vedere (scenariu literar), o amănunțită descriere, cadru cu cadru, și care oferă toate indicațiile necesare filmării (decupa), un scenariu postfilmic, adică o relatare lejeră, sub formă de povestire, a operei filmice. Surpriza, bucuria, generate de brevetul fraților Auguste și Louis Lumiere, au dus, totuși, după câteva luni numai, la descoperirea, prin experiență, a unor exigențe, reguli, rigori, legi, și la impunerea acestora, constituindu-se, treptat, într-un fel de cartă a artei filmice. Astfel, în ziua de 28 VIII 1895 s-a realizat un film istoric, pe baza unui scenariu, „Execuția Mariei Stuart” (r. Alfred Clark). Acesta este primul film Edison. Dar este un precedent: în ziua de 10 VI 1895, la Lyon, a avut loc proiecția unui program de opt filme. O noutate: printre acestea figurează și „Grădinarul stropit” (r. Auguste Lumiere), considerat prima bandă cu subiect. Și totuși, chiar elaborându-se scenariul, de cele mai multe ori, mai ales în perioada de început a cinematografului, nu se ținea cont de ele cu scrupulozitate. Se improviza în mod curent, în timpul filmărilor. Și contribuția era a tuturor: a scenariului, de multe ori el însuși regizor, a regizorului, a actorilor. De aceea, arta filmică, la început, a avut mai mult un caracter neelaborat, spontan. Charles Chaplin mărturisea că, de cele mai multe ori,

indicațiile scenariului erau încălcate. Altele nu se folosea, de liberat, nici un scenariu („toate filmele pe care le-am făcut au fost improvizate. Nu scriam scenariu”). Giuseppe de Santis, însă, referindu-se la filmul „Obsesie” (Italia, 1943, r. Luchino Visconti), susține contrariul: „noi aveam un scenariu foarte precis, foarte detaliat, pe care Visconti l-a transformat în contact cu actorii, în contact cu peisajul, din dorința de a face o operă adevărată”. De reținut, deci, atitudinea creatoare chiar față de un scenariu foarte riguros. Cu timpul, însă, au fost alcătuite scenarii din ce în ce mai elaborate, mai precise, cunoscute sub numele de „scenarii de fier”. Vsevolod Ilarionovici Pudovkin (1893-1953), regizor, actor și teoretician sovietic, în unele lucrări teoretice ale sale, pornind de la Lev Vladimirovici Kuleșov (1899-1970), regizor și teoretician sovietic, primul teoretician care a înțeles și subliniat importanța montajului pentru arta filmică (montajul ca mijloc narativ), dezbatte unele probleme ale montajului, punând accentul pe scenariu care trebuie să contureze, foarte amănunțit, viitoarea structură de montaj a filmului, „scenariul de fier”. Dar precursorul „scenariului de fier” și primul dramaturg al filmului a fost producătorul și regizorul american Thomas Harper Ince (1882-1924). Pentru el elementul cel mai important era povestirea. Aceasta și actrița June Mathis (1892-1927), alături de Anita Loos, au fost printre primii scenariști la Hollywood. Lui June Mathis și lui Thomas Harper Ince II se datorează elaborarea scenariului, așa cum e cunoscut el astăzi. June Mathis a fost și inițiatora coaliției scenariist-regizor. Din punct de vedere al calității scenariului (dar nu trebuie să considerăm, în toate cazurile, că va-

loarea unei opere filmice este direct condiționată de valoarea sursei literare, însă valoarea scenariului este decisivă) și, evident, al reginei, putem considera „Intoleranță” (S.U.A., 1916), al regizorului american David Wark Griffith (1875-1948), care semnează și scenariul, ca fiind capodopera începuturilor cinematografiei, și, în mod firesc, o contribuție esențială la formarea limbajului filmic. Privind retrospectiv evoluția artei filmice, se poate observa că nu puțini regizori, dintre cei mai valoroși, au debutat ca scenariști. Unicul Charles Chaplin (1889-1973), după anii dramatici, dar și plini de experiență și acumulari ai copilăriei și ai adolescenței, debutează ca scenariist, regizor și interpret în „Charlot chelner” (S.U.A., 12 IV 1914), fiind unul dintre primii artiști totali ai artei cinematografice. Debutul lui Fritz Lang (1890-1976), ca scenariist, în 1916, a avut profunde urmări asupra afirmării și evoluției expresionismului german. Mihail Roman (1901-1971), profesorul lui Vasili Sukșin, Grigori Ciuhrai și Andrei Tarkovski, debutează ca scenariști în 1929. John Huston (1906-1987), de asemenea, în 1931, scriind un scenariu pentru tatăl său, actorul Walter Hudson, una dintre cele mai pitorești prezențe la Hollywood („Adăpostul distrus”, S.U.A., 1931, r. William Wyler). El a scris scenariul pentru regizorul William Deterle, Warner Bros, Anatole Litvak, de la Rimini, Federico Fellini (n. 1920) își începe cariera ca scenariist și asistent al lui Roberto Rossellini (1906-1977), strălucit reprezentant al neorealismului italian. Stanley Kramer debutează ca monteur, dar și ca scenariist Miloș Forman (n. 1932) își începe cariera ca scenariist și ajutor de regizor.

MIRCEA DUMITRESCU
(VA URMA)

Se poate învăța o limbă străină

în patru săptămâni?

EXPERIMENTUL LOZANOV

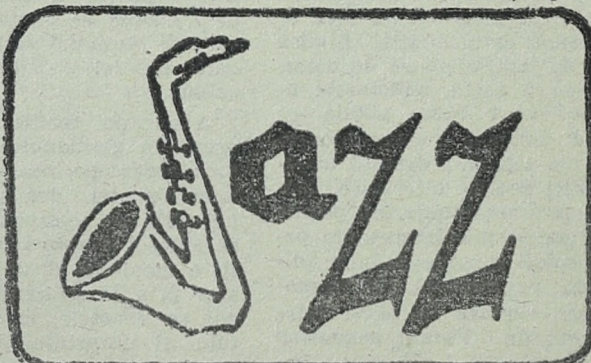
cită fără nici o greșală poemul ce-l avea de învățat, deși nu l-a auzit decât o singură dată în timpul lecției. Urmează o suită de verificări febrile în condiții rigurose experimentale, dar totul converge spre aceeași concluzie: hipermezia sugestivă există și, ceea ce este uluitor, ea se amplifică și este mai durabilă în stare de veghe decât sub hipnoză.

Aceste linii de forță, conturate experimental, se vor fortifica din punct de vedere teoretic în sfera de influență a savanților sovietici, specialiști ai psihologiei inconștientului: Vassiliev (de la Leningrad) Quznadze (de la Tbilisi) și Bassin (de la Moscova), al căror discipol ardent devine din 1960. Beneficiind, în același an, de interesul și sprijinul necondiționat și statornic al oficialităților bulgare, el va petrece mai multe sejururi în preajma lui Vassiliev la Leningrad, apoi în India, pentru aprofundarea fenomenelor parapsihologice la yogini (1965), ceea ce îl va întări și nuanța convingerilor. Împreună cu un grup de cercetători și profesori de limbă, entuziaști și nonconformiști, Lozanov începe să experimenteze noia sa metodă în învățarea limbilor străine. Activând sub controlul Comitetului Științific al Institutului de Cercetări Pedagogice din Sofia, el obține succese eclatante, care determină oficialitățile să creeze în octombrie 1966, pe lângă Universitatea din Sofia, a unei instituții „sui generis”, prima de acest gen din lume: „Centrul de cercetare în parapsihologie și în sugestologie”, (condus de însuși Lozanov). În 1971, centrul devine Institut de sugestologie. Între 1966 și 1982, conform datelor furnizate de Jean Lerede, peste 12.000 de bulgari au urmat cursurile de limbi străine, mai ales engleza sau franceza, iar episodice: germana, spaniola, italiana și rusa. Din 1983 au fost predate și cursurile de hindi și arabă. Dar asimilarea limbilor străine la adulți nu este decât terenul de experimentare și aprofundare a sugestologiei, dovadă că din 1972 sfera ei de influență s-a extins și asupra învățământului preșcolar, primar și gimnazial. Din aceleași surse, citate anterior, aflăm că numai între 1981-1982, în Bulgaria au fost cuprinși în învățământul sugestopedic un număr de 7.000 copii între 3 și 14 ani, la toate materiile, în 15 școli bulgare. Audiența sugestopediei bulgare va traversa încă din 1967 granițele țării de baștină. Se vor organiza simpozioane și congrese internaționale, iar învățământul sugestopedic va continua în forme mai mult sau mai puțin ortodoxe, o multitudine de țări ale lumii. Încercând să impună o opinie realistă, imparțială și onestă, dincolo de hățișurile prejudecăților ce amenință destinul sugestopediei, atât din perspectiva adeptilor fanatici cât și a detractorilor ei, Conferința experților UNESCO asupra sugestopediei desfășurată la Sofia, în decembrie 1978, a decretat în mod clar, pe baza argumentelor furnizate de specialiști iluștri (medici, psihologi și pedagogi de pretutindeni), superioritatea incontestabilă a sugestopediei asupra învățământului tradițional și necesitatea extinderii și aprofundării ei.

ANCA MUNTEANU
(VA URMA)

Mr. jazz of Romania

Născut în portul dunărean Brăila în 1931, veșnic tânărul Johnny Răducanu (actualmente la 58 de ani) și-a dedicat viața acestui fascinant ideal care este jazzul. Martor al dificultăților prin care a trecut acest gen de muzică în timpul celui de-al doilea război mondial și al războiului rece ce l-a urmat, a absolvit cursurile liceului de muzică din Cluj-Napoca și apoi cele ale Conservatorului din București pe la

mijlocul anilor '50, de unde s-a ales cu o diplomă de contrabasist. Astfel, în 1956 participă ca invitat la prima ediție a Festivalului Internațional de Jazz de la Sopot (Polonia), iar în 1957, împreună cu orchestra de jazz a Casei de Discuri Electrecord cîștigă medalia de aur la Festivalul Tinereții de la Moscova. În toți acești ani, lungi turnee europene i-au dat un renume mondial, în 1987 fiind invitat în Statele Unite, unde, printre alte orașe a vizitat (și a dat și concerte) și leagănul jazzului, orașul New Orleans.

Ca figură centrală în istoria jazzului românesc, Johnny a cîntat cu alți interpreți renumiți ca Richard Oschanitzky, Dan Mindrița, Eugen Gondi, Marius Popp și alții. Dar ceea ce a fost mai extraordinar este faptul că și-a văzut visul cu ochii, întâlnindu-l pe câțiva dintre idoli copilăriei sale — Louis Armstrong, Thelonius Monk, Charles Mingus, Gery Mulligan, Dizzy Gillespie, B.B. King și Elvin Jones, iar cu unul dintre aceștia a avut chiar șansa de a cînta. Jazz-men-ii americani care s-au perindat prin România între anii 1963 și 1976 au avut un con-

siderabil impact cu scena în țara noastră. De asemenea au ridicat și încurajat pe cei mai buni, ajutându-l să-și găsească o direcție proprie. Astfel, abundența temelor folclorice a devenit o puternică sursă de inspirație, iar Johnny a fost unul dintre primii care le-a absorbit în creațiile sale. Ascultînd albumele sale identificăm cu ușurință acest sens al armoniei și echilibrului, dominate de o înaltă sobrietate, care nu acoperă însă subtilile unde de umor și haz și, chiar de haz de neaz uneori.

Pe la mijlocul anilor '70, Răducanu a început să cînte și la pian. De fapt, încetul cu încetul a lăsat corzile contrabasului în favoarea claviaturii de fildeş și abanos. Astfel, în ultimii ani, prin spontanele „confesiuni” pianistice, el explorează un aspect al jazzului uneori escamotat, estompat de prezența precumpănitoare a improvizărilor orizontal-melodice: armonia, Johnny ne duce cu gîndul la experiențe similare ale unor titani ai acestui instrument, Lennie Tristano și Bill Evans.

Nicolae Simion (sopran și tenor sax) și Dan Ionescu (el. guitar) mai ales cel din urmă, care s-a dezvoltat într-atît de mult în ultimii ani încît însăși Johnny spunea că se întrece pe sine însuși de la o zi la alta. Așadar, interpreți și public ascultă și învață de la acest „predicator al swingului” după cum a fost supranumit, sau „the swinging guru” și trebuie să fim martorii viei ai concertelor sale pentru a-l înțelege ca pe un simbol al jazzului românesc.

Indiferent pentru cine cîntă, mari festivaluri, experți, novici, prieteni sau chiar pentru el însuși, Johnny Răducanu izbucnește într-un surplus de feeling care face ca jazzul să fie unic. O dată, povestea Johnny, după ce tocmai terminase de cîntat (în jur de ora două noaptea), un doctor care locuia cu două etaje mai jos l-a telefonat reproșîndu-i: „De ce te-ai oprit? Continuă omule!”

Datorită eforturilor sale, Johnny Răducanu a devenit singurul (din păcate) jazz-man al nostru aproape suficient reprezentat în discuri. Totuși, el rămîne în continuare un „poet al pianului”, cu teme sale ca niște balade și ritmuri de dans folclorice, ca puncte de comunicare cu auditoriul de toate vîrstele și gusturile.

ROGDAN DRAGHICI

Sculpturi în timp

(Urmare din pag. 24)

trăiesc. E un mare dar să poți asculta și înțelege... Aceasta este, înainte de toate, un principiu al relațiilor umane: capacitatea de a înțelege și de a lerta oamenilor vinele lor neintenționate, greșelile lor naturale. Dacă doi oameni au avut prilejul să experimenteze același lucru chiar și numai o dată, ei vor fi în stare să se înțeleagă. Indiferent dacă unul a trăit în era mamutului, iar celălalt în cea a electricității. Și Dumnezeu garantează că oamenii pot înțelege și trăi doar impulsuri general umane, pe cele ale lor și pe cele ale celorlalți.

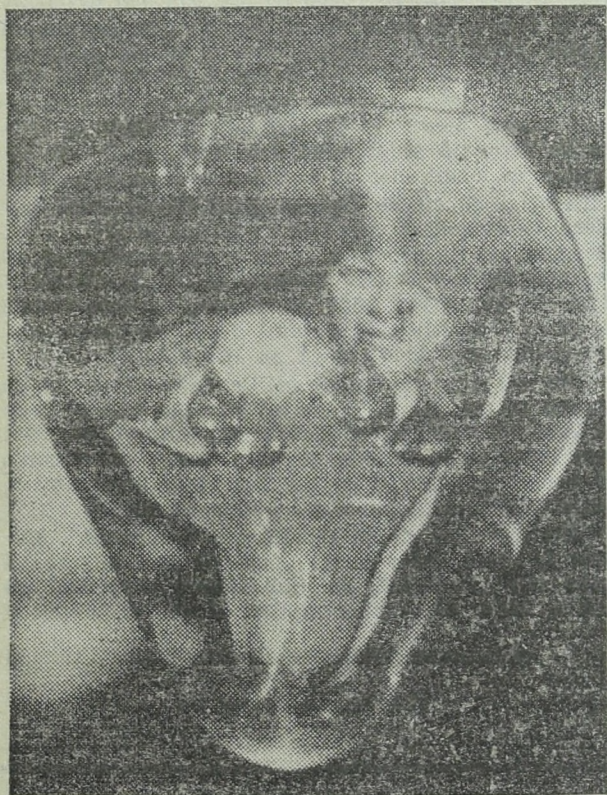
Publicul m-a apărat și m-a încurajat: „Vă scriu din partea și cu aprobarea unui grup de septatori de cinema de diferite profesii, toți prieteni sau cunoștințe ale subsemnatului. Dorim să vă aducem la cunoștință că admiratorii talentului d-tră, care așteaptă apariția fiecărui film pe care îl semnați, sînt cu mult mai numeroși decît pare să fie cazul în statistica publicată de revista „Ecranul Sovietic“. Nu dețin date cuprinzătoare, dar nici una dintre multele mele cunoștințe, sau dintre cu-oștințele acestora nu a răspuns vreodată la vreun chestionar privitor la un anume film. Și totuși — cu toții merg la cinema. Nu prea frecvent, dar la filmele lui Tarkovski întotdeauna. E păcat că filme făcute de d-tră nu apar mai des“.

Trebuie să admit că și eu am același sentiment... Pentru că mai sînt atîtea lucruri pe care intenționez să le fac; mai sînt atîtea lucruri pe care nu le-am spus, pe care nu le-am terminat — și, după cum se pare, nu sînt singurul căruia îi pasă de ele.

Un profesor din Novosibirsk mi-a scris: „Nu i-am scris niciodată unui autor ca să-l mărturisesc ce sînt despre filmul sau cartea lui. Dar acesta este un caz special: Filmul în sine împărtășește monotonia și dă putere omului să-și elibereze spiritul de neliniște și de banalitatea care-l apasă. Am participat la o discuție în jurul filmului. „Realisti“ și „Umaniști“ au răspuns în unanimitate: filmul e plin de compasiune, de sinceritate, de convingere — toate mulțumită autorului. Și toți care au luat cuvîntul au spus: „Filmul este despre mine“. (...)

Ca să fiu sincer, mă plasez și pe mine în categoria acelor care dau forma cea mai potrivită ideilor lor prin discuții — subscriu întru totul punctului de vedere că adevărul este atins prin dispută. Lăsați să-mi răspund la o întrebare proprie, tind să alunec într-o stare de reflecție ce se potrivește cu înclinația caracterului meu spre matematică, și care nu conduce la un proces de gândire energetic, creator; aceasta deoarece folosește doar un material emoțional cu ajutorul căruia construiește un cadru — mai mult sau mai puțin ordonat — pentru idei.

Contactul cu publicul — direct sau prin corespondență — a fost acela care, într-un fel sau altul, m-a împins spre conceperea acestei cărți. (...)

Dorința mea cea mai arzătoare a fost totdeauna aceea de a fi capabil să mă exprim prin filmele mele, să spun tot ceea ce am de spus, cu toată sinceritatea și fără să-mi impun altora punctul de vedere. (...)

Creația artistică nu este impusă, la urma urmei, unor legi absolute, adevăr valabil pentru oate epocile; ea este legată de idealul mai general al stăpînirii lumii și are un număr infinit de aspecte; ea este veriga ce-l leagă pe om de activitatea lui vitală; și chiar dacă drumul spre cunoaștere este fără sfîrșit, nici un pas pe care-l face omul spre deplină înțelegere a sensului propriei sale existențe nu este prea neînsemnat. (...)

A fost odată Ripensia...

F. C. RIPENSIA — A. C. MILAN

Incepînd din acest număr, revista noastră vă oferă fragmente din volumul în manuscris dedicat de Cristofor Alexiu și Nicolae Țirioi fostei glorii a fotbalului românesc, echipa F.C. Ripensia. Sperăm ca inițiativa noastră să ajute cărții în drumul ei către tipar.

Ripensia avea întotdeauna un joc ofensiv, indiferent dacă juca pe teren propriu sau pe teren străin. Jucătorii știau că frumusețea fotbalului constă în a marca goluri, cît mai multe goluri. De aceea, mijlocașii aveau datoria de a asigura echilibrul atacului, iar extremele erau motoarele echipei, săgețile ei de pătrundere. „În atac — precizează Bindea — Beke și Schwartz, deși mai lenți, ne puneau în curse pe mine și pe Dobay. Cînd eu mă lansam în atac cu balonul, pe partea cealaltă pornea în trombă și Dobay. Pătrundeam bolnizi pe aripă, scoteam adversarii din dispozitiv prin dribling și atunci eu centram pe partea stîngă la Dobay, care șuta fără cruțare. Cînd pleca Dobay cu balonul, se repeta același lucru, cu rolurile bineînțeleș schimbate. Apoi mai era și Ciolac, incomparabilul Ghiță, care „gîndea“ fiecare atac și reușea faze de mare finețe“.

S-a vorbit mult de așa zisul „sfert de oră“ al Ripensiei, despre care de altfel am mai pomenit. Se numea „sfert de oră“ în jocul echipei efortul maxim, organizat tactic și tehnic, care de obicei decide rezultatul jocului și care realiza apogeul spectacolului. Acest „sfert de oră“, im- posibil de imitat de o altă echipă de fotbal din vremea aceea, nu trebuie înțeles numai ca o fază de joc din tactica echipei, ci era o fază de joc deja cunoscută și așteptată de spectatori. Ripensia intra într-o fază maximă de joc după obosirea fizică și nervoasă a adversarului. Insa acest „sfert de oră“ din finalul partidei, cînd echipa adversă era la capătul puterilor, putea fi aplicat cîteodată și în alt timp al desfășurării jocului, atunci cînd se constata o dăunătoare stare nervoasă a jucătorilor adversi. Momentul de uzare nervoasă a adversarului apare în mod tipic, după un presing tare efectuat de acesta, repetat și fără rezultat.

Un exemplu ilustrativ îl dă Vasi Deheleanu vorbind despre jocul de neuitat F.C. Ripensia — A.C. Milan, disputat la București, în 26

junie 1938, cînd timișorenii au eliminat celebra echipă italiană din Cupa Europei Centrale cu scorul de 3—0.

Italianii au atacat cu toate puterile, de la începutul jocului, pînă în minutul 30, dar n-au marcat nici un gol. Atacul lor a fost — ca forță și tehnică — extraordinar, dar datorită luptei la limită a apărării Ripensiei, a insistenței acestora, milanezii n-au putut marca nici un gol. Această situație i-a marcat psihic și i-a derutat. Din acel moment, a intrat Ripensia în jocul ei maxim — și în cîteva minute a marcat 3 goluri, a ratat și o lovitură de 11 m și a mai avut o bară. Acest „sfert de oră“ inspirat ales în acel moment, ne-a asigurat victoria în acel joc și calificarea în

proporții. Dacă Ripensia va reuși și la Milano să reediteze partida magistrală de ieri, victoria nu-i poate scăpa. În orice caz golaverajul realizat ieri este extrem de avantajos și se ia ca sigură participarea roș-galbenilor în turul secund al competiției. Jocul începe cu atacul bine încheiat și calculat al timișorenilor care sînt net superiori, pînă în minutul 15, cînd italienii se redresează și reacționează cu cîteva atacuri periculoase, dar Pavlovici, își face minunat datoria. Urmează o nouă ofensivă ripensistă și golul nu întârzie, căci în minutul 27, Marcu fiind pus în poziție de Bindea, deschide imparabil. Tot Marcu, înscrie în minutul 30, iar peste un minut, Dobay stabilește printr-o bombă scorul final al

Dobay marchează al treilea gol în poarta lui Diamanti

turului următor. Cine poate spune că un joc de fotbal nu e, în primul rînd, un joc psihologic?!

RIPENSIA — A.C. MILAN, 3—0 (3—0). (Din ziarul Vestul, 29 iunie 1938). „Fotbalul românesc a înregistrat ieri o performanță internațională de mare răsunset.“

Ripensia, mîndria Banatului, a dispus la București, de redutabila formație A.C. Milan, în cadrul Cupei Europei Centrale. La joc au asistat 30.000 spectatori, care și-au văzut exigențele satisfăcute în întregime de jocul fair și spectaculos furnizat de cele două echipe.

Ripensia a practicat un joc tehnic de mare clasă, reușind să anihileze astfel viteza și vigoarea italienilor. Pavlovici, Burger, Kotormany, Bindea, Marcu și Dobay au jucat magistral, dar și restul jucătorilor au dat maximum de randament la realizarea acestei victorii de mari

partidei. Repriza se termină cu superioritatea Ripensiei. La pauză delirul asistenței și al jucătorilor noștri e de neînchipuit. Un astfel de joc; o așa victorie românească rar s-a văzut pe terenurile bucureștene. Jocul în repriza secundă se reduce la misiunea extrem de dificilă a celor două apărări care luptă din răsuputeri. În minutul 28, Bindea este faultat în careu, arbitrul Klein (Ungaria), acordă 11 m. Marcu bâte lovitura în mîinile portarului. Ripensia atacă mai departe dar fără rezultat. La sfîrșitul jocului timișorenii sînt purtați pe umeri, bucuria spectatorilor fiind nelimitată. Ripensia a utilizat formația: Pavlovici, Burger, Chi-roiu, Nagy, Kotormany, Deheleanu, Bindea, Beke, Marcu, Ciolac, Dobay“.

CRISTOFOR ALEXIU ■
NICOLAE ȚIRIOI ■

Poli în prima divizie

Cînd am aflat vestea că la timona echipei timișorene va reveni Costică Rădulescu, parcă retrogradarea nu ne-a mai durut atît... Să ai tăria să renunți la drumurile europene ale Galațiului și să te cobori pe meleagurile diviziei B pentru a clădi din nou, denotă că Timișoarei i-a fost sortit un om cu inima plină de fotbal.

Poteca revenirii în primul eșalon nu a fost tocmai dreaptă. Cu un început oscilant, culminînd cu victoria Olimpiei la Timișoara, era încă departe a ne numi echipa cu pretențiile bine cunoscute. Trepătînd însă jocul timișorenilor a început să prindă contur, vacanța de iarnă găsindu-ne într-o meritată postură de lider, după un meci dramatic cu „băleții“ lui Muțescu. Se pare că pregătirile de iarnă au avut valențe faste atît pe plan psihic, fizic, cît și tehnico-tactic. Victoria din martie de la Arad aduce Timișoarei, dacă nu un avantaj decisiv, măcar mulțumirea lăuntrică a supporterilor. Desigur că mici decepții au mai fost atît prin rezultate, cît și prin jocul echipei, dar la bilanț s-au observat constante acumulări de partea binelui. Și astfel finele campionatului ne oferă în dar cadoul rîvnit — promovarea.

Să fim bine înțeleși, promovarea este o împlinire, nicidecum un eveniment, pentru că, cu mici ex-

cepții, nu poți să spui că fotbalul îți oferă cadoul El este prin însăși rațiunea lui o luptă continuă, clădită prin muncă și exemplificată prin rezultate. La pîndă stă întotdeauna înfrîngerea, eșecul. În urcușul diviziei A, Poli va trebui să slujească ideea de fotbal cu cinste și corectitudine, prin tot ceea ce va face, va trebui să fie un exemplu de moralitate în fotbalul nostru. Să-și propună mereu obiective competiționale îndrăznețe, cum ar fi clasarea pe un loc dacă nu fruntaș măcar liniștitor în întrecerea divizionarelor, precum și un drum lung în competiția Cupei României. Fiindcă jucătorul timișorean de fotbal, fapt dovedit pe parcursul timpului, are acea improvizație și artificiozitate necesar performanței. Un capitol însă care ar trebui rețușat este atitudinea lui față de fotbal, felul în care el vede și înțelege fotbalul. Parafrazîndu-l puțin pe Ilie Năstase, să spunem că „În tenis ca și în fotbal dealtfel, un eșec șterge zece victorii, iar alte zece victorii nu sînt suficiente pentru a uita eșecul“. Și astfel, dragi poliști, braț la braț și suflet lîngă suflet vom fi cu toții la datorie indiferent de rezultate sau de capriciile vremii. Și vom zbura din nou împreună pentru voi, pentru noi pentru memoria Ripensiei...

OCTAVIAN ROȘA ■

Andrei Tarkovski

SCULPTURI ÎN TIMP

Andrei Tarkovski, de la a cărui moarte se vor împlini, la 29 decembrie, trei ani, a devenit, grație filmelor sale, unul dintre cei mai cunoscuți și apreciați regizori contemporani. Aceste filme („Compresorul și vioara”, „Copilăria lui Ivan”, „Andrei Rublinov”, „Solaris”, „Oglinda”, „Călăuza”, „Nostalgia”, „Sacrificiul”), de o stranie frumusețe, se prezintă spectatorului ca niște creații cu profunde implicații morale și existențiale, suscitând întrebări la care nu este întotdeauna ușor de răspuns. Cîteva prestigioase premii internaționale au venit să răsplătească ani întregi de muncă neobosită, pasionată, dar din păcate prea repede întreruptă: „Leul de Aur” - Veneția (1962), premiul special al juriului, marele premiu al cinematografului de creație și marele premiu al juriului - Cannes (1972, 1983 și respectiv 1986).

Din volumul de memorii al lui Andrei Tarkovski, ediția americană (Sculpting in time. Reflections on the Cinema, translated from the Russian by Kitty Hunter-Blair, Alfred A. Knopf, New York, 1987), am ales spre traducere cîteva fragmente din cuvîntul înainte.

Acum vreo 15 ani, pe cînd îmi făceam primele însemnări pentru schița acestei cărți, m-am trezit întrebîndu-mă dacă are vreun rost s-o mai scriu. De ce n-aș continua pur și simplu să fac un film după altul, găsind soluții practice la acele probleme teoretice care se ridică ori de cîte ori te afli în miezul lucrului la un film?

Oricum, timp de mulți ani, biografia mea profesională n-a fost un exces de bucurii; intervalele între filme fuseseră destul de lungi și de dureroase ca să mă oblig să mă gîndesc - în dorința de a realiza ceva mai bun - care au fost țelurile mele, care sînt acele lucruri prin care cinematografia se deosebește de celelalte arte, ce am considerat ca fiind potențialul ei unic și care este experiența mea proprie în raport cu experiența și realizările colegilor mei. Citind și recitind cărți de teorie cinematografică, am ajuns la concluzia că acestea nu mă satisfăceau, oi îmi stîrneau dorința de dispută și de afirmare a propriilor mele opinii. Mi-am dat seama că am cam ajuns să-mi stabilesc principiile de lucru prin punerea la îndoială a teoriei stabilite, stimulată fiind să-mi exprim propria concepție asupra legilor acestei forme de artă care devenise o parte din mine.

Frecvențele mele întîlniri cu artiști de deosebitele genuri de public m-au făcut de asemenea să simt că trebuie să fac o expunere cât de cuprinzător posibilă. Oamenii voiau, la modul cel mai serios, să înțeleagă cum și de ce cinematografia în general - și munca mea în special - l-a afectat așa cum i-a afectat; voiau răspunsuri la nenumărate întrebări, pentru a-și afla un numitor comun la gîndurile lor întîmplătoare și haotice despre cinematografie și artă în general.

Trebuie să mărturisesc că lăteam cu cea mai mare atenție și cu interes - uneori extenuat, alteori plin de optimism - scrisorii de la oameni care îmi vizionaseră filmele; de-a lungul anilor în care am lucrat în Rusia, filmele mele s-au constituit ca o colecție impresionantă și variată de probleme pe care oamenii doreau să le aprofundeze sau pe care nu le prea înțelegeau.

Aș dori cu acest prilej să citez cîteva fragmente revelatoare din aceste scrisori, pentru a ilustra genul de contact - uneori de totală neînțelegere - pe care îl aveam cu publicul meu.

O ingineră de la construcții civile mi-a scris din Leningrad: „Am vizionat filmul dumneavoastră „Oglinda”. L-am urmărit pînă la capăt, în ciuda faptului că după prima jumătate de oră m-au apucat niște dureri de cap serioase, ca rezultat al eforturilor sincere de a-l analiza sau chiar numai de a-mi face o idee generală despre cele ce se întîmplă de a stabili niște conexiuni între personaje, evenimente prezente și amintiri... Nol, săracii spectatori de cinema vedem filme bune, slabe, f. arte slabe, obișnuite sau cu totul și cu totul originale. Și pe toate acestea omul le poate înțelege, poate fi încîntat sau plictisit de ele după cum e cazul, dar al dumneavoastră?!”

Un alt inginer, din industria grea, de la Kalinin fusese și el teribil de indignat: „Acu' jumătate de ceas am ieșit de la „Oglinda”: Ei bine!!... Vova-

rășe regizor! D-tră l-ați văzut? Cred că e ceva nesănătos în filmul ăsta... Vă doresc numai succese în activitatea d-tră, dar nu avem nevoie de filme dintr-astea”.

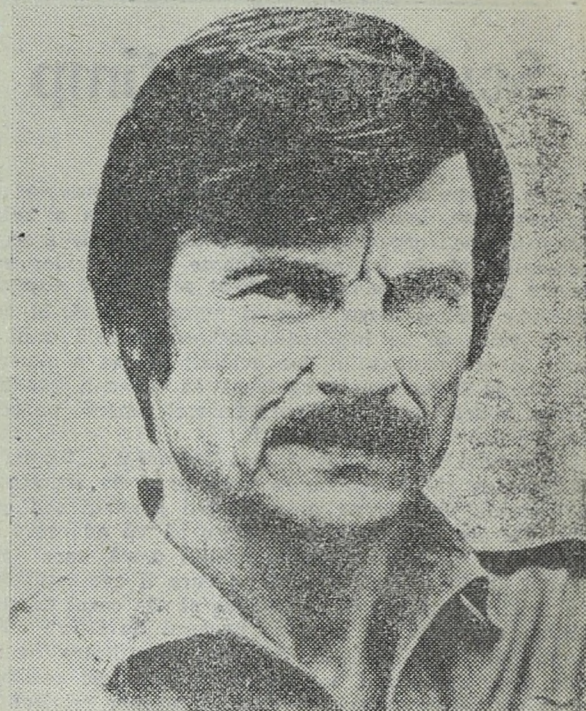
Iar unui al treilea inginer, de data aceasta din Sverdlovsk, l-a fost imposibil să-și rețină antipatia: „Cît de vulgar! Ce porcărie! Oî, cît de revoltător! Oricum, părerea mea e că filmul d-tră este un cartuș orb. Afirm cu siguranță că el n-a impresionat publicul - lucrul cel mai important...”. Acest om a considerat că, drept urmare, administrația cinematografului ar trebui să dea explicații.

Elcăritul de speranță îmi aducea un altgen de scrisori, ce exprimau confuzie, dar și dorința sinceră de a înțelege ce a „văzut” regizorul. De exemplu: „Sînt sigur că nu sînt nici primul nici ultimul care vi se adresează, cu uimire, rugîndu-vă să ne ajutați să înțelegem „Oglinda”. Episoadele în sine sînt cu adevărat reușite, dar cum s-ar putea stabili o punte între ele? O femeie din Leningrad: „Filmul acesta este atît de deosebit față de cele pe care le-am văzut pînă acuma, încît nu știu ce părere să-mi fac, cum să apreciez forma și conținutul. Îmi poți explica? Nu pentru că nu aș poseda cîteva cunoștințe generale despre cinematografie... Am văzut și alte două filme ale tale - „Copilăria lui Ivan” și „Andrei Rubliov”. Fuseseră destul de clare. Dar acesta nu este... Înainte de proiectarea filmului publicul ar avea nevoie de un fel de introducere a lui, pentru că după vizionare, spectatorul rămîne nedumerit, și confuz. Cu tot respectul, Andrei, dacă nu ai posibilitatea să-mi răspunzi detaliat la scrisoare, ai putea să mă îndrumi totuși spre o sursă bibliografică cu explicații asupra filmului?...”

Din nefericire, n-am avut de îndrumări să-i dau, nu s-a publicat nici un articol despre „Oglinda”, de cît dacă luăm în considerare acea condamnare a filmului meu; el a fost considerat ca inadmisibil de „elitist” de către colegii mei la o întrunire a Institutului Cinematografic de Stat și a Uniunii Cineaștilor; verdictul a fost publicat în revista „Arta Cinematografică”.

Ceea ce m-a făcut să-mi țin totuși capul sus prin toate vicisitudinile acestea ale sorții, a fost convingerea tot mai fermă că există și oameni cărora le pasă de munca mea și așteaptă să-mi vadă filmele; doar că, după toate aparențele, nu era în interesul nimănui să promoveze acest contact cu publicul meu.

Un membru al Institutului de Fizică al Academiei de Științe mi-a trimis o notă publică la gazeta lor de perete: „Apariția filmului lui Tarkovski, „Oglinda”, a stîrnit un larg interes la I.P.A.S. ca, de altfel, în toată Moscova. Nu le-a reușit tuturor celor care au vrut să-l întîlnească pe regizor să-și îndeplinească dorința și, din păcate, nici autorului acestor însemnări. Nici unul dintre noi nu poate înțelege cum a reușit Tarkovski să producă - prin intermediul cinematografului - o operă cu asemenea implicații filosofice. Obișnuit cu filme de acțiune, intrigă, eroi și happy-end, publicul caută asemenea lucruri și în filmele lui Tarkovski, motiv pentru

care deseori, la sfîrșit, pleacă dezamăgit din sală. Dar despre ce este vorba în film? Despre un Om. Nu, nu acel om anume, a cărui voce o auzim din spatele ecranului și care este Innokenti Smoktunovskii. Este un film despre tine, despre tatăl tău, despre bunicul tău, despre cineva care îți va fi urmaș și care, totuși, ești Tu. Despre un Om care trăiește pe pămînt și este o părticică a acestui pămînt, despre faptul că omul este răspunzător pentru viața lui, atît față de trecut cît și față de viitor. Trebuie doar să vizionezi acest film, să ascuți muzica lui Bach și poemele lui Arseni Tarkovski (tatăl regizorului, poet liric rus, n.n.); să te uiți la el așa cum te uiți la stele sau la mare, așa cum admiri un peisaj. Nu e nici o logică matematică aici, pentru că nu afli ce este omul sau care e sensul vieții lui”.

Trebuie să recunosc că sîntunci cînd critici de profesie îmi laudau munca, rămîneam adesea nesatisfăcut de ideile și comentariile lor - cel puțin nu rar aveam sentimentul fie că acestor critici munca mea le era indiferentă, fie că nu erau suficient de competenți, și asta din cauză că se foloseau prea des de formule „bătătorite” de jurnalistică cinematografică curentă, în loc să discute direct despre film, despre efectul produs în rîndurile publicului. Dar cînd întîlneam oameni impresionați de filmul meu sau cînd primeam scrisori care se voiau un fel de confesiune despre viața expeditorilor lor, ajungînd astfel să înțeleg pentru ce anume lucrez, deveneam conștient de vocația mea: datorie și responsabilitate față de oameni - dacă doriți. (N-am fost niciodată de părere că un artist ar putea lucra doar pentru el dacă ar ști că nimeni nu va avea vreodată nevoie de ceea ce face... Dar despre asta mai tîrziu...)

O femeie scrisese de la Gorki: „Vă mulțumesc pentru „Oglinda”. Copilăria mea a decurs asemănător... Dar, cum ați știut de asta? Fusese acel vînt și acea furtună... „Galka, scoate pisica afară!”, urlase bunica mea. În cameră era întuneric și lampa cu parafină se stînsese, iar sentimentul de așteptare ca mama mea să se întoarcă mi-a umplut tot sufletul... Și cît de frumos arată filmul d-tră trezirea în conștiința copilului a acelui gînd!... Și. Doamne, cît de adevărat... cît de adevărat că nu reținem fețele mamelor noastre. Și cît de simplu... Știi, în întunericul sălii de cinema, la acea bucată de pînză insuficientă de talentul d-tră, am simțit pentru prima oară în viață că nu sînt singur...”

Mi s-a spus de atîtea ori în decursul anilor că nimeni nu-mi dorește și nu-mi înțelege filmele, încît un astfel de ecou mi-a încălzit tot sufletul, a dat sens celor ce le făceam și mi-a întărit convingerea că aveam dreptate și că n-a fost nimic accidental în alegerea drumului pe care-l aveam de urmat.

Un muncitor de la fabrică din Leningrad, student la seral, mi-a scris: „Motivul pentru care vă scriu este „Oglinda”, un film despre care nici nu sînt în stare să vorbesc, pentru că pur și simplu îl

Traducere CRISTIAN POPESCU-CIOBANU

(Continuare în pag. 23)

forum studentesc

Organ al Consiliului Unii Asociațiilor Studenților Comuniști din Central
Universitar Timișoara

COLECTIVUL DE REDACȚIE:

ANCA ALADGEM, RODICA BORȘA, ADRIAN BĂDESCU, SIMONA CONSTANTINOVICI, DAN GOCLICI, BOGDAN DRĂGHICI, OVIDIU GULEȘ, (redactor responsabil de număr), ZENO GOIAN (tehoredactor), NICOLAE IONEL, (fotoreporter); SILVIU MANDRAVEL, MIRCEA MITRUȚIU (redactor șef-adjunct); FLORIN PETOLEA, MIRCEA POP (redactor șef); CRISTIAN POPESCU-CIOBANU, DAN POPOVICI, DAN RAȚIU, VALENTIN SĂMINȚĂ, FELICIAN SCOROBETE, GEORGE ȘERBAN (redactor șef-adjunct); SORIN TOMESCU (fotoreporter); IOAN UIBAR.

Grafică DUMITRU BAȘU și ZENO GOIAN

Redacția: Casa de cultură a studenților, bv. Tinereții 8, cam. 7, telefon 149 07 (ședințe - joi, ora 20) și Căminul 16/C, cam. 23 (ședințe - luni, ora 20).
Tiparul I.P. „BANAT”